

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO WILEŃSKIEGO

Nr 5

Wilno, 1 maja 1939 r.

Rok XVI

T R E Ś Ć

Poz.:	Str.:	Poz.:	Str.:
41. Uroczystości żałobne w dniu 12 maja 1939 r.	142	50. Wiejskie Spółdzielnie Kinomatograficzne	168
42. Zmiana rozporządzenia Kierownika Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 3 lipca 1926 r. w sprawie praktyki przedegzaminowej kandydatów na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminariów nauczycielskich	142	51. Terminarz egzaminów w szkolnictwie średnim ogólnokształcącym i zakładach kształcenia nauczycieli w terminie wiosennym 1938/39	168
43. Regulamin przyjmowania uczniów do państwowych gimnazjów zawodowych	144	52. Ruch służbowy	170
44. Regulamin przyjmowania uczniów do państwowych liceów zawodowych	151	53. Komunikaty urzędowe	171
45. Przyjmowanie uczniów szkół dawnego ustroju do państwowych liceów zawodowych	160	54. CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA	177
46. Regulamin egzaminu dojrzałości w liceach zawodowych	160	Egzamin wstępny z arytmetyki do I klasy gimnazjum	177
47. Dalsza działalność organów samorządu szkolnego	167	Szkolna akcja wycieczkowa w Okręgu Szkolnym Wileńskim w r. 1938	180
48. Wiosenne Święta Młodzieży	167	VI Tydzień Szkoły Powszechnej	196
49. Rejestracja urządzeń radiofonicznych w szkołach	168	Kronika	198
		Komunikaty nieurzędowe	202
		Spis książek nabytych przez Centralną Bibliotekę Pedagogiczną przy K. O. S. Wil.	207

MINISTER
WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

—o—

Dnia, 19 kwietnia 1939 r.

Nr II W-2880/39

**Uroczystości żałobne w dniu
12 maja 1939 r.**

Dzień 12 maja br. jako czwartą rocznicę śmierci Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego uczi cały Naród poważnym skupieniem myśli oraz serdeczną pamięcią o życiu i czynach Wielkiego Wodza, który choć odszedł na zawsze, przewodzi nam nadal zaszczepliwszy Swe wielkie idee w naszych umysłach i naszych sercach.

Dzień 12 maja, dzień żałoby narodowej, powinna szczególnie głęboko przeżyć młodzież przez wspomnienia o Wielkim Nauczycielu i Wychowawcy całego Narodu oraz przez uświadomienie sobie tych prawd, które w ciągu swego znojnego życia głosił i w czyn wprowadzał.

Jedną wśród nich posiada niezwykle znaczenie i obowiązuje każdego Polaka: Honor i Służba Wierna Rzeczypospolitej.

Niech młodzież nasza dobrze zrozumie, że te wartości, które ku podziwowi obcych ujawnia nasz Naród w dobie obecnej próby dziejowej, zawdzięczamy przede wszystkim Temu, kto Polskę odbudował i przygotował do wielkich przeznaczeń.

W dniu 12 maja młodzież szkolna weźmie udział ze sztandarami w nabożeństwach żałobnych organizowanych w ramach ogólnych uroczystości lub też w szkolnych nabożeństwach żałobnych zależnie od warunków miejscowych.

Po nabożeństwach szkoły zorganizują uroczystości żałobne w myśl ogólnych wytycznych a następnie podejmą normalną pracę.

W miarę możliwości młodzież wysłucha specjalnych audycji organizowanych przez Polskie Radio.

W dniu 12 maja, na wszystkich budynkach należy wywiesić flagi państwowe opuszczone do połowy masztu i przewiązane krepą.

Sztandary szkolne powinny być przewiązane a portrety Marszałka Piłsudskiego obwieszane krepą.

Minister:

(—) W. Świętosławski.

*

R O Z P O R Z A D Z E N I E

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 1 marca 1939 r. (Nr II S-1416/39)

o zmianie rozporządzenia Kierownika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 3 lipca 1926 r. w sprawie praktyki przedegzaminowej kandydatów na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminariów nauczycielskich.

(Przedruk z Dz. Urz. M. W. R. i O. P. z dnia 15 marca 1939 r. Nr 2, poz. 29).

W rozporządzeniu Kierownika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 3 lipca 1926 r. w sprawie praktyki przedegzaminowej kandydatów na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminariów nauczycielskich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 11, poz. 128) wprowadza się następujące zmiany:

§ 1. 1) § 4 wymienionego rozporządzenia otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Praktyka przedegzaminowa winna trwać przez dwa pełne lata szkolne. Kandydaci, posiadający stopień doktora filozofii lub ci, którzy po uzyskaniu niższego stopnia naukowego wykażą się conajmniej roczną pracą w charakterze asystenta szkół akademickich, obowiązani są do jednorocznej praktyki przedegzaminowej. Liczba godzin nauki winna tygodniowo wynosić w zasadzie co najmniej 8; jedynie w wyjątkowych przypadkach Kuratorium może zmniejszyć

ten wymiar do 4 godzin. Liczba godzin tygodniowych nie może w żadnym razie przewyższać liczby, wyznaczonej ustawowo, jako wymiar pracy nauczyciela etatowego szkoły państwowej.

Przepisy tego paragrafu uzupełniają i częściowo zmieniają przepisy, zawarte w § 1 lit. e) rozporządzenia z dnia 9 października 1924 r. w sprawie egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich, (Dziennik Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 18/140, poz. 185).

2) § 5 wymienionego rozporządzenia otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Praktykę przedegzaminową można odbywać tylko w tej szkole, która została wyznaczona przez Kuratorium Okręgu Szkolnego.

Praktyka przedegzaminowa powinna odbywać się w zasadzie w szkole średniej ogólnokształcącej (tak państwowej jak prywatnej); w wypadkach kiedy nie może być zorganizowana w szkole średniej ogólnokształcącej lub zakładzie kształcenia nauczycieli i kiedy względy organizacyjno-wychowawcze danej szkoły na to pozwalają, Kuratorium może zorganizować praktykę również i w szkołach powszechn. najwyższego stopnia organizacyjnego lub w szkołach ćwiczeń zakładów kształcenia kandydatów na nauczycieli oraz w średnich szkołach zawodowych przy tym w tych ostatnich tylko w odniesieniu do przedmiotów następujących: j. polskiego, historii, geografii, ćwiczeń cielesnych i śpiewu (t. zw. przedmiotów ogólnokształcących w szkole zawodowej).

3) § 6 wymienionego rozporządzenia otrzymuje brzmienie:

„§ 6. Kandydat, pragnący rozpocząć praktykę przedegzaminową, kieruje do jednego z Kuratoriów Okręgów Szkolnych najpóźniej do końca lipca:

- a) podanie w sprawie uzyskania stanowiska nauczyciela (etatowego lub kontraktowego) w szkole państwowej, które by mu pozwoliło odbyć praktykę przedegzaminową, albo
- b) prośbę o wskazanie mu szkół prywatnych, w których mógłby odbywać tę praktykę, albo
- c) prośbę o zezwolenie na odbycie praktyki przedegzaminowej w szkole prywatnej, przez siebie wskazanej.

Do podania dołączyć należy: życiorys oraz dokumenty osobiste, wśród których powinny się znaleźć: 1) metryka urodzenia, 2) dowód obywatelstwa polskiego, 3) dyplom magistra filozofii lub inne świadectwo, stwierdzające spełnienie warunku z § 1 lit. d) albo § 35 lit. a), lub b) rozporządzenia z dnia 9 października 1924 r., 4) świadectwo lekarza urzędowego (powiatowego) o zdolności fizycznej do zawodu nauczycielskiego, 5) dowód odbycia służby wojskowej, względnie określenie stosunku do służby wojskowej.

4) § 11 wymienionego rozporządzenia otrzymuje brzmienie:

„§ 11. Praktyka przedegzaminowa winna się odbywać w całości w jednym Okręgu Szkolnym; w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, praktykę, rozpoczętą w jednym Okręgu Szkolnym, można dokończyć w innym Okręgu Szkolnym za zgodą Kuratorium tego Okręgu Szkolnego.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) W. Świętosławski.

**RATUJMY ZDROWIE MŁODEGO POKOLENIA I WALCZMY Z CIEMNOTĄ PRZEZ
BUDOWANIE ODPOWIEDNIH SZKÓL!**

ZARZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 23 lutego 1939 r. (Nr III PU-721/39)

(Przedruk z Dz. Urz. M. W. R i O. P. z dnia 15 marca 1939 r. Nr 2, poz. 29).

(Przedruk z Dz. M.W.R. i O.P. z dnia 15 marca 1939, Nr 2, poz. 33).

§ 1. Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) ustanowiam regulamin przyjmowania uczniów do państwowych gimnazjów zawodowych, ogłoszony jako załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w ży-

cie z dniem 1 czerwca 1939 r. Równocześnie tracą moc obowiązującą przepisy, wydane w sprawach, uregulowanych niniejszym zarządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) *W. Świętosławski.*

Załącznik do zarządzenia Ministra
W. R. i O. P. z dnia 23 lutego 1939 r.
(Nr. III PU-721/39).

REGULAMIN

przyjmowania uczniów do państwowych gimnazjów zawodowych.

I. Przepisy ogólne.

§ 1. Do gimnazjów zawodowych mogą być przyjęci kandydaci, którzy posiadają odpowiedni wiek, zdrowie oraz wykazują należyty rozwój umysłowy i potrzebne przygotowanie naukowe.

§ 2. O przyjęcie do klasy I mogą się ubiegać kandydaci, którzy w danym roku kalendarzowym ukończą, względnie nie przekroczą liczby lat, określonej statutem danego gimnazjum zawodowego; do każdej następnej klasy kandydaci, którzy we wskazanym wyżej terminie osiągną, względnie nie przekroczą granicy wieku, przesuniętej o odpowiednią liczbę lat wzwyż.

W przypadkach uzasadnionych Kurator Okręgu Szkolnego może przedłużyć górną granicę wieku o jeden rok.

Dowodem, stwierdzającym wiek kandydata, jest odpowiedni dokument wydany przez urząd stanu cywilnego.

§ 3. Kandydaci zgłaszający się do gimnazjum zawodowego podlegają badaniu lekarskiemu w celu stwierdzenia czy wolni są od chorób, zagrażających zdrowiu otoczenia oraz od wad

i ułomności cielesnych, które mogłyby im przeszkadzać w pracy zawodowej.

§ 4. Przygotowanie naukowe kandydatów powinno odpowiadać wymaganiom, stawianym przez obowiązujący program nauki, a mianowicie:

dla kandydatów do klasy I gimnazjów zawodowych, opartych na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej — w zakresie wiadomości programu drugiego szczebla szkoły powszechnej;

dla kandydatów do klasy I gimnazjów zawodowych, opartych na trzecim szczeblu programowym szkoły powszechnej — w zakresie wiadomości drugiego i trzeciego szczebla szkoły powszechnej;

dla kandydatów do klasy II, III, względnie IV—w zakresie jednej, dwóch, względnie trzech klas odpowiedniego gimnazjum zawodowego danego typu.

Opowiednio przeprowadzony egzamin stwierdzi, czy kandydaci posiadają uzdolnienia, potrzebne do pobierania nauki w danym gimnazjum zawodowym.

§ 5. Głównym terminem egzaminów i przyjęć do gimnazjum zawodowego są najbliższe dni po zakończeniu roku szkolnego. Zgłoszenia kandydatów winny być przeprowadzone w terminie od 1 do 15 czerwca. Terminy egzaminów ustalają Kuratoria Okręgów Szkolnych i podają je do wiadomości dyrekcjom gimnazjów. W tym okresie dyrektorzy gimnazjów przeprowadzają egzaminy oraz dokonywają przyjęć nowych uczniów.

Nadto, o ile są wolne miejsca, dyrektorzy gimnazjów zawodowych mogą przeprowadzać egzamin do I i innych klas także w pierwszych dniach po rozpoczęciu roku szkolnego. Do egzaminu tego zgłosić się mogą ponownie kandydaci, którzy nie zdali egzaminu w terminie głównym.

§ 6. Przyjmowanie kandydatów do poszczególnych klas gimnazjów zawodowych może odbywać się nadto w zakresie wolnych miejsc w odnośnych klasach:

- a) w ciągu pierwszego miesiąca najbliższego roku szkolnego bez egzaminów do klasy I, II, III i IV tych, którzy zdali egzamin do klasy I, II, III i IV innego państwowego gimnazjum zawodowego lub prywatnego z uprawnieniami gimnazjów państwowych — tego samego typu, a nie zostali przyjęci z powodu braku miejsca; kandydatów do klasy I gimnazjów zawodowych, opartych na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej, którzy zdali egzamin do klasy I gimnazjum ogólnokształcącego lub zawodowego obowiązuje poddanie się badaniu lekarskiemu oraz zdanie egzaminu z rysunku, o ile jest przewidziany w statucie danego gimnazjum zawodowego;
- b) w ciągu roku szkolnego z wyjątkiem ostatniego okresu — w klasach pierwszych, a drugiego półrocza w klasie ostatniej — kandydatów do klasy I, II, III i IV w razie przeniesienia rodziców względnie opiekunów na stały pobyt do danej miejscowości lub w razie innych okoliczności, uznanych przez dyrektora danego gimnazjum za dostatecznie uzasadnione; uczniowie tacy mogą być przyjęci na podstawie świadectwa odejścia,

wydanego przez dyrekcję zawodowego gimnazjum państwowego lub prywatnego z uprawnieniami gimnazjów państwowych tego samego typu, w innym zaś przypadku na podstawie egzaminu.

Jeżeli pomiędzy odejściem z jednego gimn. zawodowego do drugiego trwała dłuższa przerwa w normalnej nauce, dyrektor gimnazjum orzeka, czy uczeń powinien zdawać egzamin z materiału naukowego, przerobionego w gimnazjum, do którego ma zamiar uczęszczać. Egzamin ten odbywa się według zasad wymienionych w § 22—24.

Jeżeli kandydaci, wymienieni w pkt. b) niniejszego paragrafu ubiegają się o przyjęcie do gimnazjum zawodowego o odmiennym programie lub zakresie przedmiotów niż to, do którego uczęszczałi, powinni zdać egzamin, uwzględniający różnicę programów.

§ 7. Rodzice lub opiekunowie, zgłaszający kandydata do gimnazjum zawodowego, wnoszą podanie, wymieniają w nim klasę, do której kandydat zamierza uczęszczać, oraz przedstawiają dokument urzędu stanu cywilnego i odpowiednie świadectwo szkolne, względnie świadectwo odejścia, nadto mogą w podaniu wskazać okoliczności mające znaczenie przy stosowaniu postanowień, zawartych w § 6, względnie w § 19.

§ 8. Uczeń którejkolwiek klasy, jeżeli nie uzyskał promocji, nie może w ciągu najbliższego roku szkolnego ubiegać się o przyjęcie do klasy wyższej.

II. Przyjmowanie uczniów i egzaminy wstępne do klasy I.

§ 9. Do klasy I państwowych gimnazjów zawodowych przyjmowani są kandydaci na podstawie egzaminu wstępnego, którzy przedstawiają:

- a) świadectwo ukończenia szkoły powszechnej trzeciego lub drugiego stopnia;
- b) świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej stopnia trzeciego;
- c) świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym jednego roku nauki w klasie VI szkoły powszechnej stopnia drugiego;

- d) świadectwo ukończenia szkoły powszechnej stopnia pierwszego;
- e) inne świadectwo, uznane przez władze szkolne za równoważne.

Przez szkołę powszechną o której mowa w niniejszym regulaminie — należy rozumieć szkołę powszechną publiczną lub prywatną z uprawnieniami publicznych szkół powszechnych.

§ 10. Do egzaminu wstępnego do klasy I powinni być dopuszczeni wszyscy kandydaci, zgłoszeni we właściwym terminie, o ile przedstawili wymagane dokumenty i odpowiadają warunkom, przewidzianym w §§ 1 i 2 niniejszego regulaminu.

§ 11. Do klasy I gimnazjów zawodowych, opartych na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej, kandydaci zdają egzamin w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej.

Do kl. I gimnazjów zawodowych, opartych na trzecim szczeblu programowym szkoły powszechnej, kandydaci zdają egzamin w zakresie II i III szczebla programowego szkoły powszechnej.

§ 12. Egzamin dla kandydatów do klasy I ma na celu stwierdzenie uzdolnień do pobierania nauki w gimnazjum zawodowym.

§ 13. Egzamin składa się z części piśmiennej i ustnej.

Egzamin piśmienny we wszystkich gimnazjach zawodowych odbywa się z języka polskiego i arytmetyki z geometrią. Na wykonanie wypracowań piśmiennych z każdego przedmiotu należy przyznać po 1½ godziny, przy czym między jednym a drugim egzaminem powinna być przynajmniej półgodzinna przerwa. Egzamin piśmienny z języka polskiego polega na napisaniu wypracowania na temat związany z obserwacjami, zainteresowaniami lub przeżyciami uczniów; wypracowanie to ma na celu stwierdzenie umiejętności wysłowienia się i opanowania pisowni, nie zaś sprawdzenie wiadomości rzeczowych z jakiegokolwiek przedmiotu nauczania. Egzamin piśmienny z arytmetyki z geometrią obejmuje zadania w zakresie zasadniczych wiadomości, właściwych klasie VI szkoły powszechnej. Zadania te powinny być tak dobrane,

by 1½ godziny, wystarczało na ich rozwiązanie przez średnio zdolnego kandydata.

Ponadto kandydaci do klasy I gimnazjów działu szkolnictwa przemysłowego zdają egzamin z rysunku.

Tematy wypracowań piśmiennych ustala Komisja Egzaminacyjna (§ 14). Wypracowania ocenia właściwy egzaminator. Przewodniczący Komisji ma prawo wystawić inną ocenę niż egzaminator; zmianę tę powinien umotywić piśmiennie.

§ 14. Egzamin ustny odbywa się przed Komisją Egzaminacyjną. Przewodniczącym Komisji jest dyrektor lub powołany przez niego nauczyciel, członkami są trzej wyznaczeni przez dyrektora nauczyciele gimnazjum.

Przewodniczący kieruje przebiegiem egzaminu; ma też prawo stawiania pytań kandydatom.

Jeżeli wskutek zgłoszenia się wielkiej liczby kandydatów przeprowadzenie egzaminu przez Komisję w składzie powyższym byłoby zbyt uciążliwe i trwało zbyt długo, dyrektor może powołać do przeprowadzenia egzaminu piśmiennego i ustnego dwie, albo większą liczbę Komisji o składzie podobnym, przy czym przewodnictwo w Komisjach powierzy wyznaczonym przez siebie nauczycielom gimnazjum. W tym przypadku egzamin piśmienny odbywa się we wszystkich Komisjach równocześnie. Tematy zadań piśmiennych, jednakowe dla wszystkich Komisji w danym gimnazjum, należy ustalić na posiedzeniu wspólnym.

§ 15. Przy egzaminie ustnym należy badać, czy kandydaci posiadają i umieją stosować potrzebne wiadomości w zakresie języka polskiego, geografii i arytmetyki z geometrią. Egzaminator z języka polskiego winien uwzględnić wiadomości z historii, a egzaminator z geografii wiadomości z nauki o przyrodzie.

§ 16. Kandydaci wykazujący się świadectwem ukończenia 6 lub 7 klas szkoły powszechnej mogą być zwolnieni od egzaminu ustnego z tego przedmiotu, z którego w świadectwie rocznym z klasy VI lub VII szkoły powszechnej oraz z wypracowania piśmiennego otrzymali oceny co najmniej dobre; nadto z geografii mogą być zwolnieni ci, którzy w świadectwie rocznym z kl.

VI lub VII szkoły powszechnej otrzymali oceny roczne co najmniej dobre. Inni kandydaci wymienieni w § 9 prawa tego nie posiadają.

§ 17. Sposób egzaminowania kandydatów określa dyrektor. Przy egzaminie ustnym należało by unikać systemu grupowego. Przy badaniu uzdolnień kandydatów należy wykluczyć mechaniczne sprawdzanie wiadomości przez pytania dorywcze lub wchodzące w zbędne szczegóły.

Egzamin ustny kandydata powinien się odbywać w ciągu jednego dnia i nie powinien trwać dłużej jak 1 godzinę.

§ 18. Po skończeniu egzaminu Komisja ustala, czy poszczególni kandydaci są uzdolnieni do skutecznego rozpoczęcia nauki w klasie I gimnazjum zawodowego. Przy ustalaniu decyzji Komisja bierze pod uwagę świadectwo szkolne, opinie egzaminatorów o uzdolnieniach kandydata oraz oceny wypracowań piśmiennych i egzaminów ustnych.

Za uzdolnionych do kl. I gimnazjum zawodowego nie mogą być uznani kandydaci, którzy wykazali znaczne braki w opanowaniu języka polskiego.

§ 19. Na posiedzeniu wszystkich egzaminatorów i przewodniczących poszczególnych Komisji pod przewodnictwem dyrektora należy stwierdzić, którzy kandydaci zostali uznani za nadających się do klasy I; kandydatów tych przyjmuje się do danego gimnazjum w liczbie, odpowiadającej liczbie wolnych miejsc. W przypadku, gdy liczba zakwalifikowanych kandydatów przewyższa liczbę wolnych miejsc, pierwszeństwo przy wyborze należy oddać kandydatom, którzy zostali uznani za lepiej uzdolnionych, spośród tych zaś dzieciom rodziców niezamężnych.

Prawo pierwszeństwa przy przyjmowaniu do danego gimnazjum zawodowego bez względu na kolejność ustaloną w myśl postanowień tego paragrafu, przysługuje dzieciom kawalerów orderu „Virtuti Militari“, poległych funkcjonariuszy policji państwowej, inwalidów wojennych oraz sierotom, zasługującym na specjalną pomoc, i dzieciom nauczycieli.

§ 20. Kandydaci uznani za uzdolnionych do podjęcia nauki w gimnazjum zawodowym,

o ile nie zostali do danego gimnazjum przyjęci wskutek braku miejsca, otrzymują zaświadczenie według załączonego wzoru. Zaświadczenie takie uprawnia kandydata do ubiegania się o przyjęcie do klasy I innego gimnazjum zawodowego lub ogólnokształcącego bez ponownego składania egzaminów.

III. Przyjmowanie i egzaminy wstępne do klasy II, III i IV.

§ 21. Do klasy II, III lub IV mogą być przyjmowani kandydaci, czyniący zadość wymaganiom §§ 1, 2 i 3. Przygotowanie do klasy II, III lub IV powinno być stwierdzone przez świadectwo dotychczasowej nauki, pobieranej w państwowym gimnazjum zawodowym lub prywatnym z uprawnieniami państwowych gimnazjów zawodowych tego samego typu, bądź też przez odpowiedni egzamin (§ 22, 23).

Świadectwo powinno stwierdzać, iż kandydat został promowany do odpowiedniej klasy w tym samym roku kalendarzowym i odchodzi bez przeszkód. O ile promowanie nastąpiło w poprzednim roku kalendarzowym, przyjęcie kandydata na podstawie świadectwa może nastąpić wyjątkowo, o ile dyrektor gimnazjum uzna przerwę w nauce kandydata za usprawiedliwioną. W przeciwnym razie kandydat zdaje egzamin.

§ 22. W razie wolnych miejsc w odnośnych klasach dopuszcza się do egzaminów wszystkich zgłoszonych kandydatów, którzy nie posiadają świadectwa, wymienionego w § 21, a wykażą się odbytą praktyką zawodową, przewidzianą w statucie danego gimnazjum i uznaną przez Radę Pedagogiczną za wystarczającą oraz uzyskają zezwolenie Kuratora Okręgu Szkolnego. Przyjmowanie uczniów odbywa się przez powołaną przez dyrektora szkoły Komisję Egzaminacyjną, złożoną z dyrektora lub wyznaczonego przez niego nauczyciela, jako przewodniczącego, i powołanych przez dyrektora nauczycieli poszczególnych przedmiotów, jako egzaminatorów. Egzaminatorzy przeprowadzają egzamin z każdego przedmiotu z osobna w obecności przewodniczącego.

§ 23. Egzamin składa się z części piśmiennej i ustnej. Egzamin piśmienny kandydatów do klasy II, III i IV odbywa się z języka polskiego

i matematyki, a w gimnazjach z nauką języka obcego również z języka obcego.

Wypracowania egzaminacyjne odpowiadają rodzajem i zakresem wypracowaniom piśmiennym, wykonywanym w klasach, poprzedzających tę, do której kandydaci zdają.

Egzamin piśmienny z danego przedmiotu nie powinien trwać dłużej niż 1½ godziny.

Egzamin ustny odbywa się ze wszystkich bez wyjątku przedmiotów obowiązkowych, nauczanych w klasach, poprzedzających tę, do której kandydaci zdają. Zakres wymagań przy egzaminie określa obowiązujący program. Egzamin polega na zbadaniu wiadomości oraz sprawności kandydatów, ich rozwoju ogólnego i przygotowania zawodowego, przy czym oprócz odpowiedzi należy uwzględnić wykonanie przewidzianych w programach nauczania odpowiednich prac i ćwiczeń w pracowniach oraz warsztatach lub gospodarstwach. Kandydaci, którzy w myśl obowiązujących przepisów byłiby jako uczniowie zwolnieni z nauki ćwiczeń cielesnych i przysposobienia wojskowego, nie podlegają egzaminom z tych przedmiotów.

Egzamin ustny kandydata ze wszystkich przedmiotów nie powinien trwać dłużej jak 3 godziny. W zasadzie egzamin z jednego przedmiotu nie może trwać dłużej, jak 20 minut, egzaminowanie zaś bez przerwy ponad 30 minut. Egzamin z zajęć warsztatowych w gimnazjach przemysłowych oraz z zajęć praktycznych w gimnazjach rolniczych i ogrodniczych może trwać najdłużej 2 dni po 8 godzin.

§ 24. Kandydaci, którzy zdali egzamin, a z powodu braku miejsca nie zostali przyjęci, otrzymują zaświadczenie według załączonego wzoru. Zaświadczenie takie uprawnia kandydatów do

ubiegania się o przyjęcie do innego gimnazjum tego samego typu bez ponownego składania egzaminu, przy czym dyrektor tego gimnazjum może zażądać akt egzaminacyjnych kandydata. Zaświadczenie takie nie jest równoważne z ukończeniem odpowiedniej klasy gimnazjum zawodowego. Kandydat, który z któregośkolwiek przedmiotu otrzymał ogólną ocenę egzaminacyjną niedostateczną, nie może być przyjęty do tej klasy, do której zdawał i nie otrzymuje żadnego zaświadczenia o wynikach egzaminu.

IV. Przepisy końcowe.

§ 25. Uchwały, dotyczące wyników egzaminu przyjęcia kandydatów do danego gimnazjum zawodowego, powinny być odnotowane na specjalnych arkuszach. Do arkuszy tych należy załączyć wypracowania egzaminacyjne kandydatów. Wypracowania te mogą być zniszczone po upływie 2 lat od terminu zdawania egzaminu.

Uchwały powzięte w myśl postanowień § 19 oraz uchwały, dotyczące przyjmowania kandydatów do klasy II, III i IV, powinny być zapisane do osobnej księgi protokółów egzaminów wstępnych.

Wszelkie uchwały w sprawach, zastrzeżonych w regulaminie do decyzji Komisji Egzaminacyjnej, zapadają zwyczajną większością głosów. W razie równości głosów decyduje przewodniczący. Decyzję Komisji podaje dyrektor do wiadomości kandydatom.

§ 26. Przeprowadzanie egzaminów wstępnych według odmiennych od ustalonych w niniejszym regulaminie zasad może być dokonane jedynie za zezwoleniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

MUSIMY BYĆ UZBROJENI,

ABY MÓC JAK NAJDŁUŻEJ W SPOKOJU PRACOWAĆ.

Państwowe Gimnazjum

im.

w

Nr

Rok szkolny 19. /

Z A Ś W I A D C Z E N I E

.....
(nazwisko i imię)

urodzon dnia 19. r. w

powiatu, religii (wyznania)

został na podstawie świadectwa ukończenia z pomyślnym wynikiem kl.

szkoły powszechnej

.....
i na podstawie egzaminu do klasy pierwszej państwowego gimnazjum uznan za uzdol-
nion do podjęcia nauki w gimnazjum.

Nie został przyjęt z powodu braku miejsca.

....., dnia 19. r.

Dyrektor — Przełożona

pieczęć

Państwowe Gimnazjum

im.

w

Rok szkolny 19..... /

Z A Ś W I A D C Z E N I E

(nazwisko i imię)

urodzon dnia 19..... r. w

powiatu, religii (wyznania)

zdał egzamin do klasy państwowego gimnazjum

i otrzymał oceny następujące:

religia

język polski

Nie został przyjęt z powodu braku miejsca.

..... dnia 19..... r.

pieczęć

Dyrektor — Przełożona

ZARZĄDZENIE**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

z dnia 23 lutego 1939 (Nr III PU-891/39)

o regulaminie przyjmowania uczniów do państwowych liceów zawodowych.

(Przedruk z Dz. Urz. M.W.R. i O.P. z dn. 15 marca 1939, Nr. 2, poz. 34).

§ 1. Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) ustanawiam regulamin przyjmowania uczniów do państwowych liceów zawodowych, ogłoszony jako załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie

z dniem 1 czerwca 1939 r. Równocześnie tracą moc obowiązującą przepisy, wydane w sprawach uregulowanych niniejszym zarządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) *W. Świątosławski.*

Załącznik do zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dn. 23 lutego 1939 r. (Nr III PU-891/39).

REGULAMIN**przyjmowania uczniów do państwowych liceów zawodowych.****I. Przepisy ogólne.**

§ 1. Do liceów zawodowych mogą być przyjęci kandydaci, którzy posiadają odpowiedni wiek, zdrowie i rozwój fizyczny oraz wykażą należyty rozwój umysłowy i przygotowanie naukowe.

§ 2. O przyjęcie do klasy I liceum mogą się ubiegać kandydaci, którzy w danym roku kalendarzowym ukończą, względnie nie przekroczą liczby lat, określonej statutem danego liceum zawodowego; do każdej następnej klasy kandydaci, którzy we wskazanym wyżej terminie osiągną, względnie nie przekroczą granicy wieku, przesuniętej o odpowiednią liczbę lat wzwyż.

W przypadkach uzasadnionych Kurator Okręgu Szkolnego może przedłużyć górną granicę wieku.

Dowodem stwierdzającym wiek kandydata, jest odpowiedni dokument wydany przez urząd stanu cywilnego.

§ 3. Kandydaci mogą być w zasadzie przyjęci na podstawie świadectwa zdrowia, wystawionego przez lekarza szkoły, którą ostatnio skończyli. W razie wątpliwości, kandydaci mo-

gą być na polecenie dyrektora poddani przez lekarza szkolnego liceum badaniu pod względem ich przydatności fizycznej i zdrowotnej do danego zawodu.

§ 4. Rozwój umysłowy, przygotowanie naukowe i przydatność do danego zawodu kandydatów stwierdza świadectwo szkolne i odpowiednio przeprowadzony egzamin.

Egzamin dla kandydatów do klasy I opiera się na materiale programowym państwowego gimnazjum ogólnokształcącego, dla kandydatów do klasy II i III — na materiale programowym jednej, względnie dwóch klas odpowiedniego wydziału państwowego liceum zawodowego danego typu.

§ 5. Zasadniczym terminem egzaminów i przyjęć do liceum są najbliższe dni po ukończeniu roku szkolnego. Terminy zgłoszeń i terminy egzaminów ustala Kuratorium Okręgu Szkolnego i podaje je do wiadomości Dyrekcjom liceów. W tym okresie dyrektorzy państwowych liceów zawodowych ogłaszają zapisy, przeprowadzają egzaminy i dokonywają przyjęć nowych uczniów.

Nadto zależnie od wolnych miejsc dyrektorzy państwowych liceów zawodowych mogą przeprowadzać egzaminy do klasy I i innych także w pierwszych dniach roku szkolnego.

Do klasy II i III przyjmuje się kandydatów tylko za uprzednim zezwoleniem Kuratora Okręgu Szkolnego.

§ 6. Dyrektorzy mogą w miarę wolnych miejsc przyjmować ponadto:

a) w ciągu pierwszego miesiąca najbliższego roku szkolnego bez egzaminu do klasy I, II i III kandydatów, którzy zdali egzamin do klasy I, II i III innego państwowego lub niepaństwowego z uprawnieniami liceów państwowych liceum zawodowego tego samego typu, a nie zostali przyjęci z powodu braku miejsca;

b) w ciągu roku szkolnego z wyjątkiem ostatniego okresu w klasach pierwszych, a drugiego półrocza w klasie ostatniej uczniów do klasy I, II i III, w razie przeniesienia rodziców, względnie opiekunów na stały pobyt do danej miejscowości lub w razie innych okoliczności, uznanych przez dyrektora danego liceum za dostatecznie uzasadnione; uczniowie tacy mogą być przyjęci na podstawie świadectwa odejścia, wydanego przez Dyрекcję państwowego lub niepaństwowego z uprawnieniami liceów państwowych liceum zawodowego tego samego typu, w innym zaś przypadku na podstawie egzaminu.

Jeżeli pomiędzy odejściem z jednego liceum a zgłoszeniem się do drugiego trwała dłuższa przerwa w normalnej nauce, dyrektor liceum orzeka, czy uczeń powinien zdawać egzamin z materiału naukowego, przerobionego w liceum, do którego ma zamiar uczęszczać. Egzamin ten odbywa się według zasad wymienionych w §§ 22 — 25.

§ 7. Rodzice lub opiekunowie, zgłaszający kandydata do liceum, składają w terminie, ogłoszonym przez Kuratorium Okręgu Szkolnego podanie do Dyrekcji liceum o przyjęcie i wymieniają w nim klasę oraz wydział, na jaki kandydat ma zamiar uczęszczać. Do podania dołączają: a) dokument urzędu stanu cywilnego, b) świadectwo zdrowia, c) odpowiednie świadectwo szkolne, względnie świadectwo odejścia, d) świadectwo moralności, jeżeli kandydat nie zgłasza się bezpośrednio z innej szkoły i dyrek-

tor uzna to za potrzebne. W podaniu mogą również wskazać okoliczności, mające znaczenie przy stosowaniu postanowień, zawartych w § 6, względnie w §§ 17 i 18.

§ 8. Uczeń którejkolwiek klasy, jeżeli nie uzyskał promocji, nie może w ciągu najbliższego roku szkolnego ubiegać się o przyjęcie do klasy wyższej.

II. Przyjmowanie uczniów i egzaminy wstępne do klasy I.

§ 9. Kandydaci do klasy I przyjmowani są na podstawie egzaminu wstępnego.

§ 10. Kandydaci, zgłaszający się do klasy I liceum, winni przedłożyć jako dowód przygotowania naukowego jedno z niżej wymienionych świadectw:

a) świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego;

b) świadectwo ukończenia czteroletniego gimnazjum zawodowego;

c) świadectwo ukończenia trzyletniego gimnazjum zawodowego;

d) inne świadectwo, uznane przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równoważne.

§ 11. Egzamin do klasy I danego liceum zawodowego składa się z części piśmiennej i ustnej. Przy tym należy rozumieć odnośnie niżej podanych przepisów, że litery umieszczone obok przedmiotu oznaczają: p — egzamin piśmienny, u — egzamin ustny.

I. Egzamin dla kandydatów, którzy przedłożą świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego, składa się z następujących przedmiotów:

1) Licea mechaniczne, elektryczne, telekomunikacyjne, budowlane, drogowe, miernicze, wodno-melioracyjne, fotograficzne, przemysłu drzewnego: z matematyki p. i u., z rysunku.

2) Licea chemiczne i ceramiczne: z matematyki p. i u., z fizyki u., z chemii u.

3) Licea przemysłu odzieżowego: z języka polskiego p. i u., z rysunku.

4) Licea handlowe, administracyjne, spółdzielcze, hotelarskie: z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego u.

5) Licea mleczarskie, rolnicze, gospodyń wiejskich, ogrodnicze, leśne, gospodarcze, dietetyczne: z języka polskiego p. i u. oraz do wyboru przez ucznia — z biologii u. lub z chemii u.

II. Egzamin dla kandydatów, którzy przedłożą świadectwo ukończenia czteroletniego gimnazjum kupieckiego, składa się z następujących przedmiotów:

1) Licea mechaniczne, elektryczne, telekomunikacyjne, budowlane, drogowe, miernicze, wodno-melioracyjne, fotograficzne, przemysłu drzewnego: z matematyki p. i u., z fizyki u., z rysunku.

2) Licea chemiczne i ceramiczne: z matematyki p. i u., z fizyki u., z chemii u.

3) Licea przemysłu odzieżowego: z języka polskiego p. i u., z rysunku.

4) Licea handlowe, administracyjne, spółdzielcze: z języka polskiego p. i u., z matematyki u.

5) Licea mleczarskie, rolnicze, gospodyń wiejskich, ogrodnicze, leśne, gospodarcze, dietetyczne: z języka polskiego p. i u. oraz do wyboru przez ucznia — z biologii u. lub z chemii u.

6) Licea hotelarskie: z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego u.

III. Egzamin dla kandydatów, którzy przedłożą świadectwo ukończenia innego czteroletniego gimnazjum zawodowego, składa się z następujących przedmiotów:

1) Liceum mechaniczne, elektryczne, telekomunikacyjne, budowlane, drogowe, miernicze, wodno-melioracyjne, fotograficzne: z języka polskiego p. i u., z matematyki u., z fizyki u.

2) Licea chemiczne, ceramiczne, przemysłu drzewnego: z języka polskiego p. i u., z matematyki u., z fizyki u., z chemii u.

3) Licea przemysłu odzieżowego i hotelarskie: z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u.

4) Licea handlowe, administracyjne, spółdzielcze: z języka polskiego p. i u., z języka ob-

cego nowożytnego p. i u., przy czym kandydatki, które przedłożą świadectwo ukończenia innego czteroletniego żeńskiego gimnazjum zawodowego, zdają nadto egzamin ustny z matematyki.

5) Licea mleczarskie, rolnicze, gospodyń wiejskich, ogrodnicze, leśne, gospodarcze, dietetyczne: z języka polskiego p. i u. oraz do wyboru przez ucznia — z biologii u. lub z chemii u.

IV. Egzamin dla kandydatów, którzy przedłożą świadectwo ukończenia trzyletniego gimnazjum kupieckiego lub spółdzielczego, składa się z następujących przedmiotów:

1) Licea zawodowe działu szkolnictwa przemysłowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z fizyki u., z chemii u., z rysunku.

2) Licea zawodowe działu szkolnictwa handlowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z biologii u., z fizyki u.

3) Licea zawodowe działu szkolnictwa rolniczego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z biologii u., z fizyki u.

4) Licea zawodowe działu szkolnictwa gospodarstwa domowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z chemii u., z fizyki u.

V. Egzamin dla kandydatów, którzy przedłożą świadectwo ukończenia trzyletniego gimnazjum przemysłowego, składa się z następujących przedmiotów:

1) Licea zawodowe działu szkolnictwa przemysłowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z fizyki u., z chemii u.

2) Licea zawodowe działu szkolnictwa handlowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u.

3) Licea zawodowe działu szkolnictwa rolniczego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u., z biologii u.

4) Licea zawodowe działu szkolnictwa gospodarstwa domowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u., z biologii u.

Kandydatki, które uzyskały świadectwo ukończenia trzyletniego żeńskiego gimnazjum przemysłowego, zdają w liceach zawodowych działu szkolnictwa handlowego, rolniczego i gospodarstwa domowego, oprócz egzaminów wymienionych, nadto egzamin ustny z chemii, lecz tylko w tym przypadku, jeżeli tego przedmiotu nie uczyły się w gimnazjum, zaś w liceach zawodowych działu szkolnictwa rolniczego i gospodarstwa domowego — także egzamin ustny z fizyki.

VI. Egzamin dla kandydatów, którzy przedłożą świadectwo ukończenia trzyletniego gimnazjum rolniczego i ogrodniczego, składa się z następujących przedmiotów:

1) Licea zawodowe działu szkolnictwa przemysłowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z fizyki u., z chemii u., z rysunku.

2) Licea zawodowe działu szkolnictwa handlowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u.

3) Licea zawodowe działu szkolnictwa rolniczego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u.

4) Licea zawodowe działu szkolnictwa gospodarstwa domowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u., z fizyki u.

VII. Egzamin dla kandydatów, którzy przedłożą inne świadectwo, uznane przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równoważne, składa się z następujących przedmiotów:

1) Licea zawodowe działu szkolnictwa przemysłowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u.,

z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u., z fizyki u., z chemii u., z rysunku.

2) Licea zawodowe działu szkolnictwa handlowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u., z fizyki u., z chemii u.

3) Licea zawodowe działu szkolnictwa rolniczego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u., z biologii u., z fizyki u., z chemii u.

4) Licea zawodowe działu szkolnictwa gospodarstwa domowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u., z biologii u., z fizyki u., z chemii u.

§ 12. Egzamin przeprowadza wyznaczony przez dyrektora nauczyciel danego przedmiotu w obecności dyrektora lub powołanego przez niego zastępcy.

§ 13. Doboru tematów dokonywa dyrektor w porozumieniu z egzaminatorem.

Wypracowanie egzaminacyjne ocenia właściwy egzaminator i dyrektor lub powołany przez niego zastępca. Dyrektor lub zastępca ma prawo wystawić inną ocenę, niż egzaminator; zmianę tę powinien umotywować piśmiennie.

§ 14. Do egzaminu ustnego przygotowuje dyrektor protokoły egzaminu według załączonego wzoru oraz wypracowania egzaminacyjne, świadectwo ukończenia gimnazjum, względnie inne świadectwa kandydata.

§ 15. Na wypracowanie piśmienne z każdego przedmiotu przeznaczają się po 2 godziny.

Egzamin ustny z jednego przedmiotu nie powinien zasadniczo trwać dłużej, niż 30 minut.

§ 16. Po przeprowadzeniu egzaminów wszystkich kandydatów egzaminatorzy pod przewodnictwem dyrektora decydują o wyniku egzaminu i przyjęciu do liceum każdego kandydata z osobna. Nie może być przyjęty do liceum kandydat, który z jednego z przedmiotów otrzymał ogólną ocenę niedostateczną.

Uchwały zapadają zwyczajną większością

głosów, w razie równości głosów decyduje dyrektor.

Decyzję podaje dyrektor do wiadomości kandydatom.

§ 17. Jeżeli liczba kandydatów, którzy złożyli egzamin, przewyższa liczbę wolnych miejsc, wówczas należy przyjąć przede wszystkim tych, którzy zostali uznani za bardziej uzdolnionych, spośród tych zaś dzieci rodziców niezamożnych.

§ 18. Prawo pierwszeństwa w przyjęciu do danego liceum bez względu na kolejność, ustaloną w myśl § 17, przysługuje dzieciom kawalerów orderu „Virtuti Militari“, poległych funkcjonariuszy policji państwowej, inwalidów wojennych, sierotom, zasługującym na specjalną pomoc, oraz dzieciom nauczycieli.

§ 19. Jeżeli kandydat, który zdał egzamin do liceum, nie został do niego przyjęty wskutek braku miejsca, wówczas otrzymuje odpowiednie zaświadczenie według załączonego wzoru. Zaświadczenie takie uprawnia kandydata do ubiegania się o przyjęcie do klasy I każdego innego liceum zawodowego, w którym obowiązuje egzamin wstępny z tych samych przedmiotów, bez ponownego składania egzaminu (§ 6a).

§ 20. Kandydat, który nie zdał egzaminu wstępnego do liceum, może egzamin ten powtórzyć według niniejszego regulaminu w terminach, przewidzianych w § 5, o ile spełnia warunki, zawarte w §§ 1—3 i w § 10.

III. Przyjmowanie uczniów i egzaminu wstępnego do klasy II i III.

§ 21. Do klasy II i III mogą być przyjmowani kandydaci czyniący zadość wymaganiom §§ 1, 2 i 3, z przesunięciem granicy wieku odpowiednio wzwyż.

Kandydaci do klasy II, względnie III winni przedstawić świadectwo odbytej praktyki zawodowej, przewidzianej w statucie danego państwowego liceum zawodowego, a uznanej przez Radę Pedagogiczną za wystarczającą.

Kandydaci, zgłaszający się do klasy II, względnie III liceum, winni przedłożyć jako dowód przygotowania naukowego jedno ze swia-

dectw, wymienionych w § 10, a nadto przedłożyć albo świadectwo ukończenia klasy I, względnie II państwowego lub niepaństwowego z uprawnieniami liceów państwowych liceum zawodowego tego samego typu, albo zdać odpowiedni egzamin (§§ 22—25). Świadectwo to powinno stwierdzać, iż kandydat został promowany do odpowiedniej klasy w tym samym roku kalendarzowym i odchodzi bez przeszkód.

O ile promowanie nastąpiło w poprzednim roku kalendarzowym, przyjęcie kandydata na podstawie świadectwa może nastąpić w tym przypadku, gdy dyrektor liceum uzna przerwę w nauce kandydata za usprawiedliwioną. W przeciwnym razie kandydat zdaje egzamin.

§ 22. Egzamin składa się z części piśmiennej i ustnej.

Egzamin piśmienny kandydatów do klasy II i III odbywa się z przedmiotów obowiązkowych, nauczanych w klasach poprzednich. Liczbę przedmiotów egzaminu piśmiennego ustala Rada Pedagogiczna danego liceum zawodowego.

Egzamin ustny odbywa się ze wszystkich przedmiotów, obowiązujących w klasach poprzednich — z wyjątkiem ćwiczeń cielesnych.

Zakres wymagań przy egzaminie piśmiennym i ustnym określa obowiązujący program.

Kandydaci winni również wykazać umiejętność wykonania odpowiednich prac i ćwiczeń w pracowniach oraz w warsztatach lub gospodarstwach szkolnych w zakresie programu danego państwowego liceum zawodowego. Na podstawie przedstawionego świadectwa odbytej praktyki zawodowej Rada Pedagogiczna może zwolnić kandydata częściowo lub całkowicie od wykonania tych prac i ćwiczeń.

W razie zgłoszenia się do egzaminu uczniów liceów zawodowych innego typu, liceów ogólnokształcących lub szkół innego typu Rada Pedagogiczna może każdego z nich zwolnić od egzaminu z poszczególnych przedmiotów, biorąc za podstawę program tej szkoły, z której uczeń przybywa, oraz ocenę z danego przedmiotu na świadectwie szkolnym ucznia.

§ 23. Egzamin przeprowadza Komisja Egzaminacyjna, złożona z dyrektora lub jego za-

stępcy i nauczycieli poszczególnych przedmiotów, jako egzaminatorów.

Egzaminatorzy przeprowadzają egzamin z każdego przedmiotu w obecności dyrektora lub jego zastępcy.

Czas trwania egzaminu piśmiennego i ustnego jest w zasadzie ten sam, co przy egzaminie wstępnym do klasy I. Egzamin z zajęć warsztatowych i praktycznych może trwać najdłużej 2 dni po 8 godzin.

§ 24. Wszelkie uchwały Komisji Egzaminacyjnej zapadają zwyczajną większością głosów, w razie równości głosów decyduje dyrektor.

Decyzję Komisji podaje dyrektor do wiadomości kandydatom.

§ 25. Kandydat, który zdał egzamin, a z powodu braku miejsca nie został przyjęty otrzymuje zaświadczenie według załączonego wzoru. Zaświadczenie takie uprawnia kandydata do ubiegania się o przyjęcie do odpowiedniej klasy innego liceum zawodowego tego samego typu bez ponownego składania egzaminu.

Zaświadczenie takie nie jest równoznaczne z ukończeniem odpowiednio niższych klas liceum zawodowego.

Kandydat, który otrzymał ostateczną ocenę egzaminacyjną niedostateczną z któregokolwiek przedmiotu, nie może być przyjęty do danej klasy i nie otrzymuje żadnego zaświadczenia o wynikach egzaminu.

IV. Przepisy końcowe.

§ 26. Uchwały, dotyczące wyniku egzaminu i przyjęcia kandydatów do danego liceum powinny być odnotowane w protokołach; do protokołów tych należy dołączyć wypracowania egzaminacyjne kandydatów.

Wypracowania te mogą być zniszczone po upływie 2 lat od terminu zdawania egzaminu.

§ 27. Przeprowadzenie egzaminów do liceów zawodowych według zasad odmiennych od ustalonych w niniejszym regulaminie może być dokonane jedynie za zezwoleniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

MUSIMY BYĆ SILNI I POTĘŻNI,

ABY UTRZYMAĆ POSZANOWANIE NASZYCH PRAW U WROGÓW I MIŁOŚĆ

U PRZYJACIÓŁ.

DOZBROJMY POLSKĘ W POWIETRZU.

NABYWAJMY POŻYCZKĘ OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ.

Protokół egzaminu wstępnego.

.....
 (nazwa szkoły)

w

Nr

Rok szkolny 19... /

.....
 (nazwisko i imię)

urodzon dnia 19... r. w,

powiatu, religii (wyznania)

Miejsce stałego zamieszkania

Złożył świadectwa szkolne

Złożył inne świadectwa

Uczył się języka obcego nowożytnego obowiązkowego

Uczył się języka obcego nowożytnego nadobowiązkowego

Ubiega się o przyjęcie do klasy liceum

L. p.	Przedmiot egzaminu	Temat, względnie treść pytań
1	Język polski	
2	itd.	

Zestawienie ocen.

Przedmioty egzaminu	Język polski	Matematyka	itd.			
Egzamin piśmienny						
Egzamin ustny						
Ocena ostateczna						

U c h w a ł a.

zdał egzamin wstępny do klasy z wynikiem

Przyjęt

Nie przyjęt .. z powodu

....., dnia 19... r.

Egzaminatorzy:

Dyrektor — Przełożona

Z A Ś W I A D C Z E N I E

Nr

Rok szkolny 19.../.....

.....
(nazwisko i imię)

urodzon .. dnia 19 .. r. w

powiatu, religii (wyznania)

dopuszczon na podstawie świadectwa ukończenia

do egzaminu wstępnego w klasie pierwszej

.....
(nazwa szkoły)

egzamin ten zdał .. z wynikiem

Nie został .. przyjęt .. z powodu braku miejsca.

....., dnia 19 .. r.

Dyrektor — Przełożona

pieczęć

Skala ocen: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

Z A Ś W I A D C Z E N I E

Nr.....

Rok szkolny 19...../.....

.....
(nazwisko i imię)

urodzon dnia..... 19..... r. w.....

powiatu....., religii (wyznania).....

zdał..... egzamin do klasy.....

.....
(nazwa szkoły)

i otrzymał..... oceny następujące:

religia.....

język polski.....

i. t. d.

Nie został..... przyjęt..... z powodu braku miejsca.

....., dnia..... 19..... r.

Dyrektor — Przełożona

pieczęć

Skala ocen: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

ZARZĄDZENIE**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

z dnia 23 lutego 1939 r. (Nr III PU-952/39)

o przyjmowaniu uczniów szkół dawnego ustroju do państwowych liceów zawodowych.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z dnia 15 marca 1939 r. Nr 2, poz. 35).

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) oraz w związku z zarządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 23 lutego 1939 roku (Nr III PU-891/39) o regulaminie przyjmowania uczniów do państwowych liceów zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 2, poz. 34) zarządzam, co następuje:

§ 1. Do czasu wygaśnięcia ostatnich klas szkół zawodowych dawnego ustroju ustala się następujące warunki przyjmowania uczniów tych szkół do klasy I-ej państwowych liceów zawodowych.

Egzamin wstępny dla kandydatów, którzy przedłożą świadectwo ukończenia 6 klas gimnazjum ogólnokształcącego dawnego ustroju — składa się z tych samych przedmiotów, co i dla absolwentów gimnazjum ogólnokształcącego nowego ustroju.

Egzamin wstępny dla kandydatów, którzy przedłożą świadectwo ukończenia czteroletniej średniej szkoły zawodowej — składa się z tych samych przedmiotów, co i dla absolwentów, względnie absolwentek czteroletniego gimnazjum zawodowego.

Egzamin wstępny dla kandydatów, którzy przedłożą świadectwo ukończenia trzyletniej średniej szkoły zawodowej, do której warunkiem przyjęcia jest ukończenie 7-klasowej szkoły powszechnej lub trzech klas szkoły średniej ogólnokształcącej dawnego ustroju — składa się z tych samych przedmiotów, co i dla absolwentów, względnie absolwentek trzyletniego gimnazjum przemysłowego.

§ 2. Poza warunkami, przewidzianymi w § 1 niniejszego zarządzenia, kandydaci(cki) do klasy I państwowych liceów zawodowych powinni odpowiadać wszystkim innym warunkom, ustalonym w statutach odpowiednich państwowych liceów zawodowych oraz w regulaminie przyjmowania uczniów do państwowych liceów zawodowych.

§ 3. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Jednocześnie tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym zarządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) W. Świętosławski.

*

ZARZĄDZENIE**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

z dnia 27 lutego 1939 r. (Nr III PU-890/39)

o regulaminie egzaminu dojrzałości w liceach zawodowych.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z dnia 15 marca 1939 r. Nr 2, poz. 36).

§ 1. Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 roku o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) ustanawiam regulamin egzaminu dojrzałości w liceach zawodowych, ogłoszony jako załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w ży-

cie z dniem ogłoszenia. Równocześnie tracą moc wszelkie przepisy w sprawach objętych niniejszym zarządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) W. Świętosławski.

Załącznik do zarządzenia Ministra W. R.
i O. P. z dnia 27 lutego 1939 r. (Nr III PU-890/39).

REGULAMIN

egzaminu dojrzałości w liceach zawodowych.

§ 1. Egzamin według niniejszego regulaminu zdają uczniowie (uczennice) klas ostatnich liceów zawodowych państwowych oraz prywatnych, posiadających uprawnienia liceów państwowych.

§ 2. Egzamin ma wykazać, czy uczeń osiągnął takie przygotowanie zawodowe, poziom wykształcenia i dojrzałości umysłowej, jaki odpowiada wymaganiom programowym danego liceum zawodowego oraz czy jest przygotowany do pracy w zakresie swej specjalności, a także do podjęcia studiów w szkołach akademickich.

§ 3. Egzamin odbywają się w czerwcu, a dla uczniów szkół o ustroju semestralnym — nadto w lutym.

Terminy i miejsca egzaminów ustalają Kuratoria Okręgów Szkolnych.

§ 4. Do przeprowadzenia egzaminu Kurator Okręgu Szkolnego powołuje Państwowe Komisje Egzaminacyjne.

W skład Państwowej Komisji Egzaminacyjnej wchodzi członkowie:

a) przewodniczący(a) Komisji i jego zastępca (zastępcy), powołani przez Kuratora Okręgu Szkolnego;

b) dyrektor, względnie przełożona zakładu lub liceum, którego uczniowie (uczennice) zdają egzamin;

c) powołani przez Kuratora egzaminatorzy z tych przedmiotów, które wchodzi w skład egzaminu, a w miarę potrzeby również jeden z nauczycieli przedmiotów pomocniczych, ściśle związanych z zawodem.

Nadto w skład Komisji mogą wchodzić przedstawiciele życia gospodarczego, zaproszeni przez Kuratora Okręgu Szkolnego na wniosek dyrektora, względnie przełożonej zakładu lub liceum.

Kurator może powołać dyrektora, względnie przełożoną danego zakładu lub liceum na Przewodniczącego Komisji lub powierzyć im przewodnictwo na egzaminach piśmiennych w zastępstwie Przewodniczącego, może również

powołać nauczycieli danej szkoły na egzaminatorów.

§ 5. Członkowie Komisji obowiązani są do brania udziału we wszystkich jej posiedzeniach, w wyjątkowych przypadkach powinni uzyskać zwolnienie od Przewodniczącego.

W sprawach każdego ucznia głosują wszyscy członkowie, wymienieni w § 4.

Na posiedzeniach Komisji wszelkie uchwały zapadają zwykłą większością głosów obecnych członków. W razie równości głosów decyduje Przewodniczący.

Członkowie Komisji obowiązani są do zachowania w tajemnicy ocen oraz treści obrad Komisji. Do ogłoszenia wyników egzaminu upoważniony jest tylko Przewodniczący Komisji.

§ 6. Do dnia 30 kwietnia dyrekcje zakładów lub liceów przesyłają do Kuratorium Okręgu Szkolnego następujące dane, potrzebne do utworzenia Komisji Egzaminacyjnej dla uczniów ich szkół:

1) listę uczniów klasy ostatniej liceum z zaznaczeniem, jakiego wyboru przedmiotów dokonali w myśl § 10;

2) listę proponowanych członków Komisji Egzaminacyjnej;

3) tematy wypracowań piśmiennych oddzielnie dla każdego liceum, względnie wydziału, ustalone przez dyrektora lub kierownika danej szkoły w porozumieniu z nauczycielem odnośnego przedmiotu;

4) terminarz egzaminów.

Z poszczególnych przedmiotów przesyła się po 3 tematy z tym, że w pewnych przypadkach dla niektórych liceów, względnie wydziałów mogą być także ustalone tematy osobne dla poszczególnych grup uczniów.

Tematy proponowane przez szkołę powinny być zachowane w tajemnicy.

§ 7. Kuratorium Okręgu Szkolnego zatwierdza dla każdego liceum, względnie wydziału każdej szkoły spośród nadesłanych po 2 tematy z każdego przedmiotu, nadto zatwierdza te-

maty osobne, o których mowa w § 6. Kuratorium może przy tym zmienić nadesłane przez szkołę tematy, jak również może dać wspólne tematy egzaminacyjne dla niektórych lub wszystkich liceów, względnie wydziałów tego samego typu, mających egzaminy piśmienne w jednym terminie.

W razie zmiany tematów Kuratorium wyznacza je z ogólnie obowiązującego materiału programowego.

§ 8. Dopuszczeni do egzaminu uczniowie klasy ostatniej liceum w wyznaczonym przez dyrekcję czasie, a przed rozpoczęciem egzaminu, przedstawiają dowody wpłacenia należności za egzamin.

§ 9. Na tydzień przed rozpoczęciem egzaminu Rada Pedagogiczna, złożona z nauczycieli klasy ostatniej liceum, dopuszcza uczniów do egzaminu na podstawie ich rocznych stopni. Uczeń jest dopuszczony do egzaminu dojrzałości, jeżeli posiada oceny roczne co najmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych oraz odbył przepisaną praktykę. Najpóźniej następnego dnia dyrektor, względnie przełożona zakładu lub liceum zawiadamia uczniów o dopuszczeniu ich do egzaminu.

Uczeń, który nie został dopuszczony do egzaminu i występuje ze szkoły, otrzymuje zaświadczenie, że był uczniem klasy ostatniej liceum i że nie został dopuszczony do egzaminu. Może on zdawać egzamin dojrzałości liceum w charakterze eksterna nie wcześniej, niż po upływie roku.

§ 10. Egzamin składa się z części piśmiennej i ustnej, a w liceach chemicznych nadto z części praktycznej.

I. Wszystkie licea zawodowe przeprowadzają egzamin piśmienny z języka polskiego według następujących zasad:

a) w liceach, które mają w ostatniej klasie język polski, tematy mogą być zaczerpnięte z materiału nauczania języka polskiego lub też innych przedmiotów;

b) w liceach, które nie mają w ostatniej klasie języka polskiego, tematy powinny być zaczerpnięte z zagadnień ogólnozawodowych lub społeczno-gospodarczych.

Ponadto obowiązuje:

1) w liceach handlowych, administracyj-

nych i spółdzielczych — egzamin piśmienny z księgowości;

2) w liceach chemicznych egzamin praktyczny, obejmujący zbadanie analizy technicznej z technologii chemicznej organicznej, nieorganicznej lub specjalnej.

II. Podstawą egzaminu ustnego w liceach zawodowych męskich działu szkolnictwa przemysłowego, z wyjątkiem liceów chemicznych i fotograficznych, powinny być w zasadzie ćwiczenia konstrukcyjne z obliczeniami, prace graficzne i inne oraz sprawozdania z pracowni, wykonane przez ucznia w czasie nauki w ostatniej klasie. Komisja Egzaminacyjna może jednak egzaminować ucznia z danego przedmiotu nie tylko w zakresie tych ćwiczeń, prac i sprawozdań, lecz również z całego materiału nauczania, objętego przedmiotem egzaminu.

W skład egzaminu ustnego w poszczególnych liceach zawodowych wchodzi następujące przedmioty:

1) w liceach ogólnomechanicznych: technologia, kotły parowe, dźwignice i urządzenia transportowe oraz do wyboru przez ucznia — silniki parowe wraz z gospodarką cieplną lub silniki spalinowe wraz z gospodarką cieplną;

2) w liceach mechanicznych kolejowych: technologia, parowozy, wagony kolejowe oraz do wyboru przez ucznia — silniki spalinowe lub dźwignice;

3) w liceach mechanicznych na wydziale lotniczym: technologia, płatowce, silniki lotnicze;

4) w liceach mechanicznych na wydziale samochodowym: technologia, silniki samochodowe, podwozia i nadwozia samochodowe;

5) w liceach mechanicznych na wydziale okrętowym: technologia, konstrukcje stalowe, budowa okrętów oraz do wyboru przez ucznia — mechanika budowlana okrętowa lub teoria okrętu;

6) w liceach elektrycznych: urządzenia elektryczne, maszyny elektryczne i transformatory, pracownia elektrotechniczna;

7) w liceach telekomunikacyjnych: urządzenia telegraficzne, aparaty i centrale telefoniczne, urządzenia radioelektryczne oraz do wyboru przez ucznia — pracownia teletechniczna lub pracownia radiotechniczna;

8) w liceach budowlanych: budownictwo, żelazobeton, kosztorysowanie i organizacja ro-

bót oraz do wyboru przez ucznia — instalacje lub ustawodawstwo budowlane;

9) w liceach drogowych: drogi szosowe, gruntowe i miejskie, koleje, mosty oraz do wyboru przez ucznia — budownictwo lub żelazobeton;

10) w liceach mierniczych: miernictwo i topografia, regulacje rolne i projektowanie, regulacje i projektowanie osiedli;

11) w liceach wodno-melioracyjnych: budownictwo wodne, melioracje rolne, wodociągi, kanalizacje i użytkowanie ścieków oraz do wyboru przez ucznia — żelazobeton lub kosztorysowanie i organizacja robót;

12) w liceach fotograficznych: chemia, fizyka, wiadomości o fotografii;

13) w liceach chemicznych: analiza techniczna, encyklopedia technologii chemicznej nieorganicznej i organicznej, technologia chemiczna specjalna;

14) w liceach ceramicznych: technologia ceramiczna, piece i suszarnie ceramiczne, maszyny ceramiczne;

15) w liceach mleczarskich: organizacja i prowadzenie zakładów mleczarskich, mleczarstwo i maślarstwo, serowarstwo oraz do wyboru przez ucznia — rachunkowość mleczarska lub hodowla zwierząt i weterynaria;

16) w liceach przemysłu drzewnego: technologia drewna, maszynoznawstwo, zakłady przemysłu drzewnego z urządzeniami;

17) w liceach przemysłu odzieżowego: historia ubiorów i wiadomości z dziejów sztuki, materiałoznawstwo, organizacja i rachunkowość przedsiębiorstw krawieckich;

18) w liceach handlowych: organizacja i technika handlu, towaroznawstwo, język obcy nowożytny I z korespondencją;

19) w liceach administracyjnych; prawoznawstwo i administracja państwowa, organizacja przedsiębiorstw i obrotu gospodarczego, język obcy nowożytny I z korespondencją;

20) w liceach spółdzielczych: organizacja i gospodarka spółdzielni, towaroznawstwo, język obcy nowożytny I z korespondencją;

21) w liceach rolniczych: ekonomika gospodarstw wiejskich, uprawa roślin, hodowla zwierząt oraz do wyboru przez ucznia — warzywnictwo i sadownictwo lub przemysł rolny;

22) w liceach gospodyń wiejskich: organizacja i prowadzenie gospodarstwa domowego, żywienie człowieka, hodowla zwierząt oraz do wy-

boru przez ucznia — ogrodnictwo lub przetwórstwo;

23) w liceach ogrodniczych: a) wydział ogrodnictwa użytkowego: ekonomika gospodarstw ogrodniczych, sadownictwo, warzywnictwo oraz do wyboru przez ucznia — kwaciarstwo lub szkółkarstwo; b) wydział ogrodnictwa ozdobnego: kształtowanie ogrodów ozdobnych, technika zakładania ogrodów ozdobnych, kwaciarstwo oraz do wyboru przez ucznia — drzewoznawstwo lub szkółkarstwo;

24) w liceach leśnych: hodowla lasu, ochrona lasu, użytkowanie lasu oraz do wyboru przez ucznia — zarządzanie lasu lub administracja lasu;

25) w liceach gospodarczych: organizacja gospodarstw rodzinnych i zbiorowych, zasady żywienia, towaroznawstwo oraz do wyboru przez ucznia — psychologia lub higiena;

26) w liceach hotelarskich: organizacja i administracja hoteli oraz pensjonatów, towaroznawstwo, język obcy nowożytny I z korespondencją oraz do wyboru przez ucznia — geografia gospodarcza i turystyczna lub zasady żywienia;

27) w liceach dietetycznych: zasady żywienia zdrowych i chorych, towaroznawstwo z chemią, organizacja gospodarki żywnościowej.

Prócz tego należy ucznia poddać egzaminowi ustnemu z tego przedmiotu, z którego na egzaminie piśmiennym otrzymał ocenę niedostateczną.

§ 11. Przed rozpoczęciem egzaminów piśmiennych Kuratorium przesyła ustalone tematy w zapieczętowanych i osobnych dla każdej szkoły i dla każdego przedmiotu kopertach Przewodniczącemu Państwowej Komisji Egzaminacyjnej, względnie w przypadku, o którym mowa w ustępie ostatnim § 4 — dyrektorowi zakładu lub liceum.

§ 12. W dzień egzaminu piśmiennego, bezpośrednio przed jego rozpoczęciem, dyrektor szkoły otwiera kopertę, zawierającą tematy z przedmiotu, wyznaczonego na dany dzień, w obecności Przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej oraz dyżurującego na egzaminie członka Komisji Egzaminacyjnej i ogłasza nadesłane tematy uczniom.

Każdy z uczniów wybiera jeden z dwóch po-

dyktowanych tematów lub pisze wypracowanie na wskazany temat.

Uczniowie opracowują zadane im tematy pod kontrolą Przewodniczącego Komisji lub jego zastępcy i jednego lub więcej wyznaczonych przez niego członków Komisji.

Na wypracowanie z poszczególnych przedmiotów przeznaczają się po cztery godziny, bez wliczania czasu, zużytego na podyktowanie uczniom tematów. W jednym dniu nie może się odbyć więcej, niż jeden egzamin piśmienny. Zdającym wolno przynosić ze sobą na egzamin jedynie te pomoce naukowe, które ustali Przewodniczący Komisji po zasięgnięciu opinii dyrektora, względnie przełożonej zakładu lub liceum i egzaminatorów. Papier z pieczęcią szkoły otrzymują zdający od Komisji na samym egzaminie. Przed opuszczeniem sali powinni zwrócić wszystkie otrzymane arkusze.

Jeżeli uczeń podczas egzaminu korzysta z cudzej pomocy lub posługuje się niedozwolonymi środkami pomocniczymi, lub innym w tym pomaga, Przewodniczący Komisji ma prawo go skreślić z listy zdających. Przewodniczący może go ewentualnie dopuścić do powtórnego egzaminu piśmiennego, przy czym nowy temat egzaminu wyznacza Przewodniczący Komisji w porozumieniu z egzaminatorami.

§ 13. Wypracowania egzaminacyjne ocenia właściwy egzaminator. Zaznacza on zalety i braki wypracowania, a umotywowaną ocenę, wyraża jednym ze stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny. Błędy i ich rodzaj należy zaznaczyć na wypracowaniu. Ocenę ostateczną wypracowania egzaminacyjnego ustala Przewodniczący. Może on wystawić inną ocenę, niż egzaminator; zmianę tę powinien umotywić piśmiennie przy ustalonej ocenie.

§ 14. Przed egzaminem ustnym Komisja Egzaminacyjna omawia i zestawia wyniki egzaminów piśmiennych poszczególnych uczniów.

W przypadku, gdy egzamin piśmienny obejmuje kilka przedmiotów, a uczeń otrzymał więcej, niż z jednego przedmiotu oceny niedostateczne, nie może być dopuszczony do egzaminu ustnego.

W przypadku zaś, gdy egzamin piśmienny obejmuje tylko jeden przedmiot, a uczeń otrzymał ocenę niedostateczną, Komisja Egzamina-

cyjna decyduje o dopuszczeniu go do egzaminu ustnego.

§ 15. Na egzamin ustny należy przygotować wykazy ocen rocznych, otrzymanych przez kandydatów w klasach poprzednich liceum, protokoły egzaminów sporządzone według załączonego wzoru z wpisanymi ocenami z egzaminu piśmiennego, wypracowania egzaminacyjne kandydatów, ich prace piśmienne, wykonane w ostatnim roku nauki szkolnej, oraz pomoce, potrzebne przy zdawaniu egzaminu.

§ 16. Ustny egzamin odbywa się w zasadzie wobec wszystkich członków Komisji.

Z danego przedmiotu egzaminuje powołany do tego członek Komisji. W razie potrzeby Przewodniczący wyznacza jego zastępcę spośród członków Komisji lub z poza niej. Inni członkowie Komisji mogą brać udział w egzaminowaniu za zgodą Przewodniczącego.

Przewodniczący ma prawo brać czynny udział w egzaminowaniu z każdego przedmiotu.

Egzamin ustny jednego ucznia ze wszystkich przedmiotów powinien odbyć się w ciągu jednego dnia.

Czas trwania egzaminu ustnego jednego ucznia ze wszystkich przedmiotów nie powinien przekraczać dwóch godzin, bez wliczenia czasu, który Komisja może dać uczniowi na przygotowanie odpowiedzi. Ocenę odpowiedzi ustnej z każdego przedmiotu ustala Komisja Egzaminacyjna po wysłuchaniu opinii egzaminatora z danego przedmiotu i wyraża ją jednym z czterech stopni, wymienionych w § 13.

§ 17. Oceny ostateczne ustala Komisja Egzaminacyjna na podstawie:

1. wyniku egzaminu piśmiennego,
2. wyniku egzaminu ustnego,
3. postępów w ciągu pobytu ucznia w liceum,
4. Ogólnej opinii członków Komisji o jego poziomie wykształcenia i dojrzałości umysłowej oraz przygotowaniu do pracy zawodowej w zakresie swej specjalności.

Oceny te wyraża Komisja za pomocą czterech stopni, wymienionych w § 13.

Uczeń zdał egzamin dojrzałości, jeżeli ze

wszystkich przedmiotów otrzymał oceny co najmniej dostateczne.

Uchwale Komisji o wyniku egzaminu może sprzeciwić się Przewodniczący Komisji. Wówczas sprawa podlega decyzji Kuratorium.

Po zakończeniu narady i podpisaniu protokołu egzaminów przez członków Komisji Przewodniczący ogłasza uczniom ostateczny wynik egzaminu.

§ 18. Kto zdał egzamin dojrzałości, otrzymuje świadectwo dojrzałości danego liceum zawodowego. Na świadectwie dojrzałości umieszcza się dla przedmiotów, objętych egzaminem — oceny ustalone przez Komisję Egzaminacyjną, dla przedmiotów zaś nieobjętych egzaminem — stopnie roczne. Na świadectwie dojrzałości należy umieścić orzeczenie, że absolwentowi przysługuje prawo używania tytułu, ustalonego w statucie danego liceum zawodowego. Świadectwo dojrzałości podpisują wszyscy członkowie Komisji. Świadectwo takie zaopatruje dyrekcja lub kierownictwo liceum państwowego swoją pieczęcią, świadectwo zaś uzyskane przed Komisją w liceum prywatnym — zaopatruje Kuratorium swoją pieczęcią.

§ 19. Odstąpienie od egzaminu w jakiegokolwiek jego części lub niestawienie się na egzamin powoduje skreślenie ucznia z listy zdających, o ile nie poda on ważnych okoliczności, które Przewodniczący uzna za usprawiedliwione. W ostatnim przypadku Komisja Egzaminacyjna, a po jej rozwiązaniu Kuratorium Okręgu Szkolnego na wniosek dyrektora, względnie przełożonej zakładu lub liceum rozstrzyga o możliwości ponownego zdawania egzaminu w tym samym okresie egzaminów.

§ 20. Uczeń, który nie zdał egzaminu i szkołę opuścił, może zdawać egzamin tego samego rodzaju z tych samych przedmiotów w zasadzie w tej samej szkole najwcześniej w następnym normalnym okresie egzaminów, nie później jednak, niż przed upływem trzech lat.

Egzamin dojrzałości w liceum zawodowym można zdawać w charakterze ucznia najwyżej trzy razy.

Uczeń, który nie zdał egzaminu i szkołę opuszcza, otrzymuje zaświadczenie, że do egzaminu dojrzałości w danym liceum zawodowym został dopuszczony i że tego egzaminu nie zdał.

§ 21. Z czynności Komisji, a także z jej posiedzeń oraz z egzaminów piśmieniych i ustnych spisuje się protokoły, które podpisują członkowie komisji.

Do protokółów tych dołącza się odpis protokołu posiedzenia Rady Pedagogicznej w sprawie dopuszczenia uczniów klasy ostatniej do egzaminu dojrzałości w danym liceum zawodowym.

Wszystkie powyższe dokumenty oraz odpisy świadectw dojrzałości przechowuje szkoła w swoim archiwum. Wypracowania piśmienne mogą być zniszczone po upływie dwóch lat od terminu zdawania egzaminu.

W razie zamknięcia szkoły należy dokumenty te przekazać Kuratorium.

§ 22. Członkowie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej pobierają za pracę w Komisji wynagrodzenie w wysokości, oznaczonej przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 23. Komisja Egzaminacyjna rozwiązuje się po ukończeniu prac, określonych w niniejszym regulaminie.

§ 24. W przypadku, gdy nad daną szkołą bezpośredni nadzór sprawuje Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przez Kuratorium Okręgu Szkolnego w niniejszym regulaminie należy rozumieć Ministerstwo.

§ 25. Przeprowadzenie egzaminu dojrzałości w danym liceum zawodowym według zasad odmiennych od ustalonych w niniejszym regulaminie może być dokonane jedynie za zezwoleniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Protokół egzaminu dojrzałości.

(Przykład dla liceum handlowego)

(nazwa szkoły)

w

Nr

Rok szkolny 19...../.....

(nazwisko i imię)

urodzon..... dnia..... 19..... r. w

powiatu....., religii (wyznania)

Miejsce stałego zamieszkania

Zdaje egzamin według programu liceum, względnie wydziału

Zdaje egzamin po raz

Do egzaminu ustnego wybiera przedmiot nauczania

Protokół egzaminów ustnych.

L. p.	Przedmiot egzaminu	Treść pytań
1	Organizacja i technika handlu	
2	Towaroznawstwo	
3	itd.	
4		

Zestawienie ocen.

Przedmioty egzaminu	Język polski	Księgowość	Organizacja i technika handlu	Towaroznawstwo	Język obcy now. I.		
Oceny roczne z kl. I liceum							
Oceny roczne z kl. II liceum							
Oceny roczne z kl. III liceum	—	—	—	—	—		
Egzamin piśmienny							
Egzamin ustny							
Ocena ostateczna							

Uchwała Państwowej Komisji Egzaminacyjnej:

zdał..... egzamin..... dojrzałości w liceum

, dnia..... 19..... r.

U w a g i:Członkowie Państwowej Komisji
Egzaminacyjnej:Przewodniczący Państwowej Komisji
Egzaminacyjnej:

MINISTERSTWO
WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

—o—
Warszawa

47

O K Ó L N I K Nr 25

z dnia 28 marca 1939 r. (II P-2197/39)

w sprawie dalszej działalności organów samorządu szkolnego.

Na skutek licznych zapytań Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że dotychczasowe organy samorządu szkolnego: rady szkolne powiatowe, rady szkolne miejskie, dozory szkolne, rady szkolne miejscowe i opieki szkolne nie powinny zaprzestawać normalnej swej działalności aż do czasu, jaki będzie ustalony rozporządzeniem

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, zgodnie z postanowieniami art. 16 ustawy z dnia 23 lutego 1939 r. o zespoleniu samorządu szkolnego z samorządem terytorialnym (Dz. U. R. P. Nr 16, poz. 93).

Dyrektor Departamentu:

Dr M. Pollak.

*

48

O K Ó L N I K Nr V

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 1 kwietnia 1939 r. Nr OP-10066/39

do P.P. Inspektorów Szkolnych i Kierowników szkół powszechnych w Okręgu

w sprawie Wiosennych Świąt Młodzieży.

poz. 59, 1936 r.) i wytyczne zawarte w Instrukcji, od szeregu lat w okresie wiosennym organizowane są Wiosenne Święta Młodzieży, które mają za zadanie krzewienie propagandy pieśni jak i form pracy artystyczno-kulturalnej szkół, zespołów, placówek o. p. i organizacji społecznych.

W roku bieżącym, podobnie jak i w latach ubiegłych sezon prac społeczno-oświatowych, prowadzonych na kursach dla przedpoborowych, w organizacjach społecznych i innych formach pracy o. p. w wielu miejscowościach zakończony zostanie prawdopodobnie Świątami Młodzieży, które w tym roku, ze względu na wydarzenia, jakie miały miejsce w życiu Państwa, winny wypaść okazale.

Fakt przyłączenia do Polski Ziemi Zaolzańskich powinien być w roku bieżącym jednym z głównych motywów pracy zespołów — zarówno w okresie poprzedzającym uroczystości wiosenne, jak też winien znaleźć swój wyraz podczas samych uroczystości.

Całokształt organizacji Świąt Młodzieży reguluje nadal okólnik Nr OP 11077/36 z dnia 17.IV. 1936 r. (Dz. Urz. Kur. O. S. Wil. Nr 5,

poz. 59, 1936 r.) i wytyczne zawart w Instrukcji, zamieszczonej przy tym okólniku z następującymi uzupełnieniami:

1) W repertuarze winny być uwzględnione pieśni o charakterze religijnym, patriotycznym, żołnierskim, regionalnym i okolicznościowym.

2) Niezależnie od indywidualnych programów, opracowanych przez poszczególne zespoły, należy dążyć, aby każdy zespół był przygotowany do wspólnego wykonania przez połączone zespoły, biorące udział w Świącie, następujących pieśni: 1) Jeszcze Polska.. 2) Marsz I Brygady, 3) Boże coś Polskę.

3) Mając na względzie doniosłe znaczenie należyte zorganizowanego Świąta Młodzieży należy spowodować powołanie Komitetów Wiosennych Świąt Młodzieży przy Powiatowych i Gminnych Komisja O. P., które zajmą się opracowaniem programów i organizowaniem imprez wiosennych.

W skład Komitetów Wiosennych Świąt winni wejść przedstawiciele władz szkolnych, wojska, duchowieństwa, nauczycielstwa, organizacji i instytucyj, biorących udział w pracach

oświatowo-pozaszkolnych oraz inne osoby, biorące w tych pracach czynny udział.

W braku Gminnych Komisji O. P. byłoby wskazanym, by sprawą przygotowania Święta Młodzieży zajął się gminny referent o. p., a w wypadku, gdy gminnego referenta o. p. nie ma, organizację Święta Młodzieży, w porozumieniu z miejscowym Zarządem Gminy, powierzyć PP. Kierownikom szkół powszechnych w ośrodkach gminnych.

Równocześnie podkreślam, że akcja Wiosennych Świąt Młodzieży winna objąć jaknajliczniej młodzież pozaszkolną. Dlatego też należy

dołożyć wszelkich starań, aby niezależnie od działalności szkolnej na uroczystościach, jak najliczniej reprezentowana była młodzież pozaszkolna placówek oświatowych i organizacji społecznych.

O terminie, mających się odbyć Świąt w poszczególnych obwodach należy powiadomić Kuratorium na 2 tygodnie wcześniej, a to w celu ewentualnego umożliwienia przedstawicielowi Kuratorium wzięcia udziału w niektórych uroczystościach.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) M. B. Godecki.

*

49

O K Ó L N I K Nr VIII

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 22 kwietnia 1939 r. Nr O-10335/39.

do P. P. Inspektorów Szkolnych, Dyrektorów i Kierowników wszystkich szkół w Okręgu w sprawie rejestracji urządzeń radiofonicznych w szkołach.

Na podstawie pisma Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 25 marca 1939 r. Nr Prez.-467/39 powiadamiam, iż zarządzeniem Ministra Poczty i Telegrafów z dnia 17 grudnia 1938 r. wydanym w porozumieniu z Ministrem Skarbu o opłatach radiofonicznych (przedruk w Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 11, 1939 r.) obniżone zostały opłaty radiofoniczne w szkołach i zakładach naukowych lub wychowawczych, państwowych, publicznych oraz prywatnych, bez względu na rodzaj i ilość urządzeń odbiorczych do wysokości jednego złotego rocznie od dnia

1-go stycznia 1939 roku.

W związku z powyższym zalecam, aby Dyrekcje bądź Kierownictwa w szkołach i zakładach naukowych lub wychowawczych zaopatrzonych w urządzenia radiofoniczne odbiorcze, które nie korzystają dotąd z przysługującego im obniżenia opłat radiofonicznych możliwie jak najrychlej zwróciły się z pismami urzędowymi w tej sprawie do właściwych urzędów pocztowych.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) M. B. Godecki.

*

50

O K Ó L N I K Nr VII

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 22 kwietnia 1939 r. Nr O 9763/39.

do P. P. Inspektorów Szkolnych, Dyrektorów i Kierowników szkół w Okręgu w sprawie Wiejskiej Spółdzielni Kinematograficznej.

Wiejska Spółdzielnia Kinematograficzna (Warszawa, ul. Kopernika 30) postawiła sobie za zadanie prowadzenie za pomocą filmu akcji oświatowo-kulturalnej i zawodowo-rolniczej wśród ludności wiejskiej oraz dostarczanie jej godziwej rozrywki. W tym celu Spółdzielnia uruchomiła na razie na terenie 11 województw 12 aparatów kinematograficznych o charakterze objazdowym, mając na uwadze szczególnie Kresy wschodnie i zachodnie.

Ministerstwo W. R. i O. P. pragnąc przyjąć z pomocą Wiejskiej Spółdzielni Kinematograficznej, zgodnie z okólnikiem z dnia 18 lutego 1924 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 6/128,

poz. 57) — zezwoliło pismem z dnia 27 marca 1939 r. Nr II OP-2127/39 na bezpłatne udzielanie jej sal szkolnych celem wyświetlania filmów o charakterze oświatowo-kulturalnym, pod warunkami zawartymi w okólniku Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 28 kwietnia 1923 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12/113, poz. 100), tudzież, jeśli idzie o młodzież, w okólniku Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 30 września 1935 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 10, poz. 182 oraz Dz. Urz. K. O. S. Wil. Nr 12 z 1935 r., poz. 89).

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) M. B. Godecki.

*

T E R M I N A R Z

egzaminów w szkolnictwie średnim ogólnokształcącym i zakładach kształcenia nauczycieli
w terminie wiosennym 1938/39.

L. p.	E G Z A M I N Y	Piśmienne	Ustne	Terminy wnoszenia podań	U w a g i
1	Egzamin dojrzałości w państwowych liceach męskich i koedukacyjnych	11 i 13 maja	od 19 maja	31/3	Egz. ustny uczniów ukończyć do 31 maja
2	Egzamin dojrzałości w prywatnych liceach z prawami—męskich i koedukacyjnych	22 i 23 maja	od 26 maja	31/3	dtto
3	Egzamin dojrzałości w państwowych i prywatnych z prawami — liceach żeńskich	30 i 31 maja	od 5 czerw.	31/3	
4	Egzamin dojrzałości w liceach prywatnych bez praw Grodno „Tarbut”	15—19 maja	od 30 maja	31/3	Egz. ustny uczniów ukończyć do 31 maja
	Słonim Stow. Szk. Śr.	15—19 maja	od 30 maja	31/3	dtto
	Wilno — litewskie	22—25 maja	od 30 maja	31/3	dtto
	„ — rosyjskie	22—25 maja	od 27 maja	31/3	dtto
	„ — I. C. K. O.	15—19 maja	od 30 maja	31/3	dtto
	„ — „Tarbut”	15—19 maja	od 30 maja	31/3	dtto
	„ — „Tuszyja”	15—19 maja	od 30 maja	31/3	dtto
5	Egzamin ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego dla tych uczniów II klas licealnych, którzy zdają egzamin dojrzałości — Grodno „Tarbut”, Wilno — Tarbut i Tuszyja	od 26 kwietnia	od 8 maja	15/4 do Kuratorium	
6	Egzamin ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego dla uczniów klas IV gimnazjów bez praw i dla eksternów	5 czerwca	po egzaminach piśm.	15/4 do Kuratorium	
7	Egzamin ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego wzgl. VI klas dawnego gimnazjum matematyczno-przyrodniczego dla uczęszczających na kursy wojskowe w Grodnie i Suwałkach w Słonimie	od 26 maja, 7 czerwca	po egzaminach piśm.	15/4 do Kuratorium	
8	Egzamin końcowy dla reprobowanych absolwentów(ek) seminarium nauczycielskich	30, 31 maja i 1 czerwca	od 7 czerwca	15/5 do Kuratorium	Egz. odbywać się będzie w II Państw. Lic. Pedagog. w Grodnie
9	Egzamin końcowy w Państw. Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli w Wilnie i dla eksternistek	a) piśm. 15, 16 maja, b) część techn. i prakt. od 9.V. dla ekst.	od 24 maja	15/4	
10	Egzamin końcowy w Pryw. Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli im. Dr Czarno w Wilnie	30, 31 maja	od 5 czerwca	15/4	
11	Egzaminy w Państw. Pedagogium w Wilnie	24, 25 maja	od 30 maja		
12	Egzamin dojrzałości w Państw. Seminarium Prawosławnym w Wilnie	11, 13, 14, 15 maja	od 22 maja	31/3	
13	Egzamin z języka łacińskiego dla abiturientów liceów	29 czerwca	30 czerwca	15/6 do Kuratorium	
14	Egzaminy wstępne do I klasy gimnazjum ogólnokształcącego i innych klas	od 17 czerw.	po egzaminach piśm.	15/6 do dyrekcji szkół	
15	Egz. wstępny do liceów ogólnokształc.	od 24 czerw.	po egz. piśm.	22/6 do dyr. szkół	
16	Egzamin wstępny do liceów pedagog.	od 24 czerw.	po egz. piśm.	15.6. do dyr. II Państw. Lic. Pedag. (żeńskie) i I. Lic. Pedag. (męskie) w Grodnie, w Szczytnie, Nowogr. (koed.), Trokach (męskie)	
17	Kollokvia do Pedagogium	od 30 sierpnia		1.8. do Dyr. Państw. Pedagogium w Wilnie, ul. Ostrobramska 9	

RUCH SŁUŻBOWY.**Przeniesienia**

w Kuratorium:

Z dniem 1 kwietnia br. przeniesiony został z Krakowa na stanowisko Naczelnika Wydziału Ogólnego K. O. S. Wil. Dr Podkówka Emil; dotychczasowy p. o. Naczelnika tego Wydziału w Wilnie Dr Wroński Stanisław przeszedł na równorzędne stanowisko do Brześcia n/Bugiem.

Z dniem 1-go kwietnia br. w Wydziale Szkolnictwa Zawodowego objął pełnienie obowiązków Okręgowego Wizytatora Szkół p. inż. Ludwik Rąpała, któremu przydzielone zostały szkoły przemysłowe męskie oraz kształcące zawodowe.

Awansowani

z dniem 1.IV.1939 r.

w Kuratorium:

Niessner Henryk, p. o. Wizytatora Szkół O. S. Wil., do grupy VI.

Prawdzik Michał, podreferendarz, do grupy VII.

Tomaszewska Jadwiga, sekretarz administracyjny, do grupy VIII.

Iljin Modest, sekretarz rachunkowy, do grupy VIII.

Sikorski Feliks, starszy rejestrator, do grupy VIII.

Urbańska Stanisława, rachmistrz, do grupy IX.

Wesołowska Apolonia, st. rejestrator, do grupy IX.

Wieczorkówna Marianna, st. rejestrator, do grupy IX.

w Inspektoratach Szkolnych:

Kozłowski Adam Wojciech, prowiz. Inspektor Szkolny w Lidzie, do grupy VI.

Rogowski Stanisław Józef, Inspektor Szkolny w Wołkowysku, do grupy VI.

Zdralewicz Józef, prowiz. Inspektor Szkolny w Oszmianie, do grupy VII.

Horoch Władysław, p. o. Inspektora Szkolnego w Nieświeżu, do grupy VII.

Filonik Adam, prowiz. Podinspektor Szkolnego w Wołożynie, do grupy VIII.

Chimiczewski Wiktor, prowiz. Podinspektor Szkolny w Wilejce, do grupy VIII.

Anielski Józef, sekretarz w Inspektoracie Szkolnym w Słonimie, do grupy IX.

Hecowa Julianna, urzędnik kontr. w Inspektoracie Szkolnym m. Wilna, do grupy X.

Horbatowiczowa Maria, prowiz. kancelista w Inspektoracie Szkolnym w Nieświeżu, do grupy XI.

*

SILNE LOTNICTWO TO POTĘGA PAŃSTWA

KOMUNIKATY URZĘDOWE.

Nadzór nad wykładami religii prawosł.

J. E. Arcybiskup Prawosławny Wileński powierzył nadzór nad wykładami religii prawosławnej w szkołach powszechnych, średnich i zawodowych na terenie diecezji ks. Biskupowi Brasławskiemu Mateuszowi, Sufraganowi diecezji wileńskiej.

*

Termin zapisów dzieci do publ. szkół powszechnych na rok szkolny 1939/40.

Na podstawie § 1 rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 30.V.1932 r. o częściowym wykonaniu ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 485 oraz Dz. Urz. K. O. S. W. Nr 9, poz. 99) Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego ustaliło termin zapisów dzieci do publ. szkół powszechnych na terenie Okręgu Szkolnego Wileńskiego na rok szkolny 1939/40 w czasie od dnia 28 maja do 31 maja 1939 r. włącznie.

*

Inspekcja Kół Szk. P. C. K.

Z ramienia Polskiej Komisji Okr. Kół Młodzieży P. C. K. dokonywać będzie inspekcji Kół na terenie niektórych powiatów wojew. nowogródzkiego p. Paprocka Władysława. Kuratorium prosi PP. Inspektorów Szk., Dyrektorów i Kierowników o okazywanie p. Paprockiej pomocy w rozwijaniu Kół P. C. K.

*

Nadanie uprawnień.

Na podstawie § 3 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 16 grudnia 1936 r. o nadawaniu prywatnym szkołom powszechnym uprawnień publicznych szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 11, poz. 214) Pan Kurator O. S. Wil. nadał z dniem 1 września 1938 r. upraw-

nienia publicznych szkół powszechnych III stopnia Prywatnej 7-klasowej Szkole Powszechnej Żyd. Stowarzyszenia Kulturalno - Oświatowego „Tarbut“ w Grodnie.

*

Kursy wakacyjne dla nauczycieli szkół powszechnych.

Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego organizuje w czasie tegorocznych ferii letnich 6-cio i 10-dniowe kursy wakacyjne dla nauczycielstwa publicznych szkół powszechnych w miejscowościach podanych w poniższych tabelach.

Udział nauczycielstwa w kursach jest dobrowolny.

Zgłoszenia na kursy należy przysłać bezpośrednio inspektorowi szkolnemu w siedzibie kursu w terminie do dnia **1 czerwca 1939 r.** W zgłoszeniu należy wymienić: nazwisko i imię zgłaszającego się, stanowisko służbowe i dokładny adres przed i po zakończeniu roku szkolnego, tytuł konferencji (kursu) i miejscowość kursu, uwagę czy uczestnik zamierza korzystać z internatu i kuchni przy kursie; na końcu zgłoszenia należy zamieścić ewentualne oświadczenie, na który spośród innych, ogłoszonych kursów powinno być skierowane zgłoszenie, gdyby nie było już miejsca na obranym kursie.

Wpisowe w kwocie 4 zł na kursy sześciodniowe, a 5 zł na kursy dziesięciodniowe, należy przesłać niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o przyjęciu na kurs pod adresem wskazanym w zawiadomieniu.

W razie nieprzybycia na kurs, osobom powiadomionym o przyjęciu — wpisowe nie będzie zwracane.

Uczestnicy kursów będą mogli korzystać bezpłatnie z internatów, które będą urządzone przy wszystkich kursach. Na życzenie uczestników będą zorganizowane wspólne kuchnie po cenach przystępnych.

Uczestnicy kursów zamierzający korzystać z internatów winni przywieźć z sobą koc, poduszkę, pusty siennik, bieliznę pościelową.

*

I. Kursy wakacyjne zajęć praktycznych, wyrobu pomocy naukowych, ogrodnictwa i rysunków.

L. p.	a) siedziba kursu b) adres zgłoszeń c) termin kursu	T E M A T K U R S U	U W A G I
1	a) Wilno b) Inspektorat szkolny wileński miejski Portowa 5 II p. c) 21.VI—1.VII. 1939 r. (10 dni).	Gospodarstwo domowe. Podstawowe wiadomości w zakresie prow. gospodarstwa domowego. Organizacja pracy — znaczenie ekonomiczne, społeczne i kulturalne. Gospodarstwo domowe jako przysposobienie do obronności kraju. Rachunkowość w gospodarstwie domowym. Kuchnia. Ogólne zasady odżywiania. Gotowanie, wypiek pieczywa, przetwory. Sporządzanie zapasów. Ogólne porządki, sprzęty, naczynie, pranie. Roboty kobiece. Szycie. Roboty dziane. Okolicznościowe zdobnictwo. Maszyna do szycia.	Miejsce kursu: Wilno—Liceum gospodarstwa domowego Z. P. O. K. — Bazyliańska 2.
2	a) Wilno b) Inspektorat szkolny wileński miejski c) 24.VI.—29.VI. 1939 r. (6 dni).	Zajęcia praktyczne w klasach młodszych w nawiązaniu do zainteresowań dziecka (majstrowanie) przy zastosowaniu urządzeń zastępczych do obróbki drzewa Roboty z różnych materiałów w zastosowaniu do wykonania pomocy naukowych dla klas V, VI i VII szkół 3 stopnia	Pracownia zajęć praktycznych — Wilno, Ostrobramska 5.
3	a) Baranowicze b) Inspektorat szkolny w Baranowiczach c) 24.VI.—29.VI. 1939 r. (6 dni).	Rysunek. Zajęcia praktyczne w szkołach I i II stopnia. Cele i środki w nauczaniu rysunku. Materiały i przybory. Wskazówki porządkowe. Ćwiczenia pomocnicze dla klas II, III i IV. Rysunek z pamięci, z pokazu. Kompozycje, plakat, ogłoszenia. Rys. z natury. Zajęcia rękodzielnicze w najtrudniejszych warunkach. Urządzenia zastępcze.	Centralna pracownia zajęć praktycznych w Baranowiczach.
4	Jak wyżej pod 3 (6 dni)	Ogrodnictwo w szkole I i II st. Racjonalne zaplanowanie ogródka szkolnego. Uprawa i pielęgnowanie całości ogrodu. Ogród warzywny, drzewa i krzewy owocowe. Kwietniki. Opieka nad roślinami ozdobnymi w szkole i w jej otoczeniu. Grządki indywidualne. Poletka doświadczalne i pokazowe. Propaganda soi i t. p.	Centralna pracownia zajęć praktycznych w Baranowiczach.
5	a) Wilejka Powiatowa b) Inspektorat szkolny wilejski w Wilejce c) 24.VI.—29.VI. 1939 r. (6 dni)	Rysunek i zajęcia praktyczne w związku z obronnością państwa Cele i środki w nauczaniu rysunku. Rysunek z pokazu, rysunek z natury. Projektowanie przedmiotów użytkowych. Ćwiczenia pomocnicze dla klas I, II, IV. Rysunek w rzucie równoległym ukośnym. Rysunek z pamięci. Modelarstwo lotnicze, skutnicze, program O. P. L. G. Tampony, pochłaniacze, maski (jedno z tych zagadnień do wyboru dla przerobienia praktycznego).	Pracownia zajęć praktycznych w Wilejce.

II. Kursy wychowania fizycznego.

L. p.	a) siedziba kursu b) adres zgłoszeń c) termin kursu	T E M A T K U R S U	U W A G I
1	a) Augustów b) Insp. szk. w Augustowie c) 21. VIII—31. VIII. 1939 r.		Uczestnicy przywiozą z sobą: kostium i pantofle ćwiczebne, koc, siennik i przybory toaletowe
2	a) Nowe Troki b) Insp. szk.—Wilno pow. c) 21. VIII—31. VIII. 1939 r.		
3	a) Lida b) Insp. szk. w Lidzie c) 21. VIII—31. VIII. 1939 r.		
4	a) Nowogródek b) Insp. szk. w Nowogródku c) 21. VIII—31. VIII. 1939 r.		
5	a) Wołożyn b) Insp. szk. w Wołożynie c) 21. VIII.—31. VIII. 1939 r.		

Podanie, omówienie i przerobienie:
a) zasobu materiału ćwiczebnego z zakresu zabaw i gier ruchowych,
b) gry terenowe,
c) ćwiczenia metodyczno-gimnastyczne.

III. Kurs śpiewu

1	a) Wilno b) Inspektor szkolny wileński miejski Portowa 5 II p. c) 21.VI—1.VII 1939 r.	Repertuar pieśni nadających się do uroczystości państwowych, pieśni związanych z życiem szkolnym i rodzinnym, pieśni dla dzieci młodszych i starszych, pieśni do gier, zabaw, marszów, pieśni ludowych, łatwych artystycznych (Moniuszki, Noskowskiego, Niewiadomskiego i in.). Dyrygowanie chórem. Omówienie programu nauczania w szkołach I, II i III stopnia.
---	---	---

*

Pomoce naukowe dla szkół powszechnych.

W związku z prowadzoną przez Kuratorium Okręgu Szkolnego wspólnie z Komitetem Okręgowym T.P.B.P.S.P. akcją zaopatrywania szkół w pomoce naukowe otrzymywać będą zainteresowane szkoły komplety podklejonych obrazów do nauki języka polskiego i historii w następującym składzie:

I. Komplet obrazów do nauki jęz. polskiego.

1. Historyjka obrazkowa. I. Na rynku. Widok na Bazylikę Grobu Świętego.
2. Historyjka obrazkowa. II. Niepocieszona (Nazarret).
3. Historyjka obrazkowa. IV. Pod choinką (Betleem).

4. Jaś i Małgosia.
5. Czerwony kapturek.
6. Poranek.
7. W żniwa.
8. Kąpiel.
9. Przygoda z bocianem. I.
10. Przygoda z bocianem. II.
11. Przygoda z bocianem. III.
12. Czy to w domu, czy to w szkole, nad niedbałość czystość wołę.
13. To przyjemność, to mi życie — taka czystość, takie mycie.
14. Rano, wieczór czy w południe zawsze ładnie jedz i schludnie.
15. Nie żałujmy trudu wcale, posprzątajmy doskonale.
16. Godło Państwa Polskiego.
17. Bajka o Kopciuszku.
18. Wesoła przygoda z psem.
19. Jak dzieci słonka szukały.
20. Niespodziewana kąpiel.
21. Bajka o smutnej Kasi.
22. Historyjka obrazkowa. III. Przy pracy.
23. Święty Mikołaj (Z. Stryjeńska) Jerozolima. Droga Krzyżowa.
24. Po kołędzie (Z. Stryjeńska) Jerozolima. Ogród Getsemański.
25. Bociany (J. Chełmoński).
26. Tarcie drzewa (Kędzierski).
27. Kosiarze. Dookoła snopów.
28. Stawianie sterty. Łowienie ryb.
29. Łatek i zając I.
30. Łatek i zając II.
31. Grzeczna Zosia.
32. Usłużny Jaś.
33. Historyjka z ptakami.
34. Chrońmy drzewa.
35. Kruk i lis.
36. Legenda o smoku wawelskim.
37. Jaś i Małgosia.
38. U króla Tatr.
39. U Piasta.
40. Czerwony kapturek.
41. Snycerstwo (Z. Stryjeńskiej).
42. Prządka.
43. Ceramika.
44. Tkactwo.
45. Korpus Ochrony Pogranicza.
46. Marynarka wojenna. Oficer i marynarz.
47. Policja Państwowa. Oficer i posterunkowy.
48. Ułan Beliniak.
49. Lotnik. Oficer i żołnierz w stroju pilota.
50. Najazd Krzyżaków na wieś mazurską.
51. Gospodarka Kazimierza Wielkiego. Śpichrz w Kazimierzu. Sukiennice.
52. Chrzest Litwy.
53. Bitwa pod Grunwaldem.
54. Hołd Pruski.
55. Kraków. Fortyfikacje XV wieku. Podwórze starożytnego uniwersytetu.
56. Unia Lubelska (J. Matejko).
57. Stefan Batory pod Pskowem.
58. Szlaki handlowe Polski w XVI wieku.
59. Śmierć Żółkiewskiego (W. Elias).
60. Dawna flota polska w Gdańsku.
61. Obrona Częstochowy.
62. Sobieski pod Chocimem.
63. Sobieski pod Wiedniem.
64. Konstytucja 3-go Maja.
65. Kościuszkowski pod Raclawicami.
66. Dziedziniec na Wawelu.
67. Belweder — Łazienki.
68. Zamek królewski.
69. Śmierć Sowińskiego.
70. Wojsko Królestwa Polskiego — Piechota.
71. Wojsko Królestwa Polskiego — Ułani.
72. Bitwa pod Grochowem (Olszynka).
73. Romuald Traugutt.
74. Przysięga — Grottgera.
75. Bój — Grottgera.
76. Józef Piłsudski na czele drużyn strzeleckich 1914.
77. Wymarsz I komp. Kadrowej z Oleandrów.
78. Komendant w okopach na Wołyniu.
79. Bitwa pod Laskami.
80. Powrót Komendanta z Magdeburga.
81. Orleń — Obrona Lwowa.
82. Rewia kawalerii przed Marszałkiem Józefem Piłsudskim.
83. Pieczęć państwowa. Chorągiew Prezydenta Rzeczypospolitej. Flaga, władz i urzędów. Flaga forteczna i proporzec marynarki wojennej. Bandera handlowa morska. Flaga marynarki wojennej. Znak lotniczy.

Komplety innych pomocy naukowych będą ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Kuratorium w następnych miesiącach.

*

Wakacyjny Instytut Sztuki.

1) Organizacja i program.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego organizuje 3 oddziały Wakacyjnego Instytutu Sztuki, a mianowicie:

1) Wakacyjny Instytut Sztuki w Wiśle w czasie od 3—27 lipca 1939 r.

2) Wakacyjny Instytut Sztuki w Gdyni w czasie od 2—26 sierpnia 1939 r.

3) Wakacyjny Instytut Sztuki z Zakopanem w czasie od 9—28 lipca 1939 r.

II. Komplet obrazów do nauki historii:

1. Gród i podgródzie.
2. Wjazd Bolesława Chrobrego do Kijowa.
3. Oblężenie Głogowa.
4. Koronacja pierwszego króla.
5. Pasowanie na rycerza.
6. „Ulicówka“ — wieś osadnicza XII wieku.
7. „Okolnica“ — polska.

(Oddział poświęcony jest wyłącznie zagadnieniom sztuki ludowej).

Celem W. I. S. jest krzewienie zainteresowania sztuką, głównie polską oraz uzupełnienie wykształcenia estetycznego działaczy w tej dziedzinie pracujących w terenie.

W programie prac Instytutu w Wiśle i Gdyni będą uwzględnione podstawowe zagadnienia estetyczne oraz najważniejsze zjawiska i osiągnięcia artystyczne dokonane w ostatnim dwudziestolecu w dziedzinie: literatury, teatru, plastyki i muzyki.

Szczegółowy program opierać się będzie na zasadzie jak najściślejszej współpracy wykładowcy z audytorium. Całokształt prac Instytutu ujęty zostanie w ramy: 1) wykładów, 2) pokazów, wieczorów autorskich, koncertów, 3) programowych dyskusyj. Wykłady oraz dyskusje odbywać się będą w godzinach popołudniowych (16 — 19). Wieczory artystyczne W. I. S. będą poświęcone bezpośredniemu kontaktowi słuchaczy z artystami i ich twórczością. Złożą się na nie pokazy, koncerty, recytacje i wieczory literackie. Przewidziany jest jak najszerszy udział słuchaczy we wszelkich artystycznych imprezach Instytutu. W tym celu zorganizowane zostaną sekcje, poświęcone samokształceniu w poszczególnych dziedzinach sztuki.

W. I. S. w Zakopanem poświęcony będzie wybranym zagadnieniom sztuki ludowej. Oddział ten przeznaczony jest przede wszystkim dla osób pracujących zawodowo lub społecznie w dziedzinie sztuki, albo przemysłu ludowego. Za pośrednictwem wykładów, dyskusji, pokazów i wycieczek słuchacze wprowadzeni zostaną w najważniejsze i najbardziej aktualne w tej dziedzinie zagadnienia.

2) Zaświadczenia.

Uczestnicy wszystkich W. I. S. otrzymają zaświadczenia uczęszczania do Instytutu.

3) Siedziba.

W. I. S. w Wiśle będzie się mieścić w gmachu szkoły powszechnej zaopatrzoną w niezbędne do odpoczynku urządzenia. W gmachu tym znajdują pomieszczenie zarówno słuchacze jak słuchaczki Instytutu. Uroczą miejscowość wśród gór Beskidu Zachodniego, pokry-

tych lasem świerkowym i łagodny podgórski klimat zapewnią szczególnie dogodnie warunki odpoczynku. Nowocześnie zbudowany basen-pływalnia ze skocznią w połączeniu ze znakomitymi terenami wycieczek górskich umożliwią uczestnikom W. I. S. uprawianie sportów. Wykłady i wieczory artystyczne urządzone będą w nowoczesnych salach Domu Zdrojowego. Wyżywienie otrzymywać będą słuchacze w Restauracji Zdrojowej.

W. I. S. w Gdyni będzie się mieścić w wygodnym i doskonale urządzone pod względem higieny budynku Państwowej Szkoły Morskiej. Do użytku słuchaczy oddane będą sale wykładowe, aula, sala klubowa, biblioteka i czytelnia zaopatrzone w czasopisma codzienne i artystyczne, jadalnia, urządzenia łazienkowe i natryskowe, sale gimnastyczne, boiska sportowe itp.

Słuchacze W. I. S. otrzymają pomieszczenie i całkowite utrzymanie w internacie Państwowej Szkoły Morskiej. Słuchaczki umieszczone będą w internacie Szkoły Przysposobienia Zawodowego znajdującej się w pobliżu Szkoły Morskiej. Na noclegi przeznaczone są kilkuosobowe sypialnie.

W. I. S. w Zakopanem będzie się mieścić w nowej szkole na Wilczniku. Słuchacze i słuchaczki pomieszczeni będą z całym utrzymaniem w pensjonacie „Szałas“, wynajętym całkowicie na cele instytutu.

Zakopane znane jako doskonała stacja klimatyczna, położona u podnóża Wysokich Tatr, zapewni słuchaczom dogodne warunki pracy i wypoczynku.

4) Wpisy i opłaty.

Każdy słuchacz (słuchaczka) W. I. S. wpłaca jednorazowo wpisowe w kwocie 15 złotych oraz pokrywa w siedzibie Instytutu koszty mieszkania i całkowitego utrzymania:

w Gdyni	90 zł
w Wiśle	75 „
w Zakopanem	80 „

Koszty przejazdu pokrywają uczestnicy. Wszystkim słuchaczom W.I.S. Ministerstwo Komunikacji przyznało zniżki kolejowe w wysokości 50%.

Podania o przyjęcie do W.I.S. wnosić należy najpóźniej do dnia 15 maja br. wprost do Ministerstwa W. R. i O. P. Wydział Sztuki. Do podań dołączyć należy: krótki życiorys (imię i nazwisko kandydata, adres, wiek, wykształcenie, zawód, główne zainteresowania), informacje, na który kurs chce być przyjęty (z internatem, czy bez), czy zgadza się na umieszczenie — w razie braku miejsca w wymienionej miejscowości — na liście słuchaczy W.I.S. ośrodka innego.

Zadnych kwot nie należy wpłacać, dopóki kierownictwo W. I. S. nie zawiadomi o przyjęciu.

Osoby przyjęte na kurs zostaną o tym zawiadomione. Po wpłaceniu wpisowego w określonym terminie, Ministerstwo prześle uczestnikom legitymacje, uprawniające do zniżki kolejowej oraz szczegółowy program wykładów i prac Instytutu.

5) Kierownictwo.

Ogólnym kierownikiem Wakacyjnych Instytutów Sztuki jest radca Michał Rusinek. Kierownikami poszczególnych działów są: W.I.S. w Wiśle — M. Rusinek, W.I.S. w Gdyni — dr Stanisław Furmanik, w Zakopanem — Maciej Masłowski.

*

Badanie rójek chrabąszczy na Wileńszczyźnie.

Podając do wiadomości poniższe pismo Stacji Ochrony Roślin Wil. Izby Rolniczej Kuratorium zwraca się z prośbą do P.P. Kierowników i Nauczycieli tych szkół, którym przestano blankiety sprawozdań, o dalszą współpracę ze Stacją Ochrony Roślin:

„Stacja Ochrony Roślin Wileńskiej Izby Rolniczej dziewiąty rok prowadzi badania nad mapowym przedstawieniem rójek chrabąszczy w Polsce.

Chrabąszcze, szkodniki pól uprawnych, sadów i lasów, jak wiadomo, jawią się masowo dość regularnie co cztery, ewentualnie co pięć lat. Czas regularnych masowych pojawów, które nazywamy rójkami, jest różny w poszczególnych miejscowościach Polski. Mapowe ujęcie tych rójek ma za zadanie wskazanie kiedy i w jakiej miejscowości przypada rójka, aby można było tam zorganizować akcję zwalczania.

W latach od 1935 do 1938 Stacja Ochrony Roślin przy łaskawym poparciu Kuratorium Okręgu Szkolnego w Wilnie zwracała się z prośbą do Szanownego Nauczycielstwa szkół powszechnych o przesyłanie danych o charakterze pojawu chrabąszczy. W tym celu były rozsyłane kwestionariusze do szkół powszechnych, podlegających działalności Kuratorium Wileńskiego. Na podstawie tych kwestionariuszy oraz danych, zebranych bezpośrednio w terenie przez pracowników Stacji Ochrony Roślin udało się już ustalić pewne prawidłowości pojawu chrabąszczy w północno-wschodniej Polsce. I tak np. masowe pojawy chrabąszcza kasztanowca przypadały ostatnio na lata 1936 i 1937, co wskazywałoby, iż rójka tego gatunku przypada co cztery i co pięć lat i zawsze obejmuje z rzędu dwa lata. Chrabąszcz majowy na ogół występuje u nas w mniejszej ilości, niż kasztanowiec, a rójki zdają się przypadać co cztery lata.

W bieżącym roku należy się spodziewać rójki chrabąszcza majowego na dość znacznej powierzchni północno-wschodniej Polski.

Zebrane dane w roku 1939 ostatecznie może wyjaśnią lata rójkowe chrabąszcza majowego oraz zasięg jego rozprzestrzenienia. To też Stacja Ochrony Roślin przywiązuje specjalną wagę do wyników obserwacji, przeprowadzanych w bieżącym roku, i zwraca się z gorącą prośbą do Szanownego Nauczycielstwa, aby nie zechciało odmówić swej pomocy. W tym celu zostaną znów rozesłane kwestionariusze za pomocą Inspektoratów Szkolnych do szkół, które i w ubiegłym roku otrzymały te kwestionariusze, gdyż chodzi o to, żeby przez kilka lat z jednej i tej samej miejscowości mieć informacje o rójkach chrabąszczy. Po wypełnieniu, tj. po skończonej rójce kwestionariusze mają być zwrócone do Inspektoratów Szkolnych i to najpóźniej do 1 lipca br.

Korzystając ze sposobności Stacja Ochrony Roślin Wileńskiej Izby Rolniczej przesyła wyrazy gorącego podziękowania Szanownemu Nauczycielstwu, które nie bacząc na ciężkie warunki pracy zechciało wziąć czynny udział w rejestracji pojawów chrabąszczy, przyczyniając się do rozwiązania zagadnienia rójek chrabąszczy w północno-wschodniej Polsce, które to zagadnienie ma przede wszystkim wartość praktyczną przy organizacji walki z tymi szkodnikami“.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

EGZAMIN WSTĘPNY Z ARYTMETYKI DO I KLASY GIMNAZJUM.

W Nr 11 Dziennika Urzędowego K. O. S. Wil. z roku 1936 rozpatrzyłem tematy z egzaminów wstępnych do I klasy gimnazjum. Egzaminy te były przeprowadzone na podstawie „Instrukcji tymczasowej w sprawie egzaminów wstępnych do gimnazjum z dn. 11 kwietnia 1936 r. Nr II 1060/36“ (Dz. Urz. K. O. S. Wil. r. 1936 Nr 5 str. 123).

W Instrukcji podano następujące wyjaśnienia dotyczące egzaminu piśmiennego z arytmetyki: „Egzamin piśmienny w kl. I obejmuje z arytmetyki dwa zadania (1 godzina) odpowiadające rodzajom zadań, właściwym dla szkoły powszechnej (ułamki zwykłe i dziesiętne, procenty i geometria).

Egzaminy wstępne na wiosnę 1937 r. i 1938 r. zostały przeprowadzone na podstawie „Zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dn. 23 lutego 1937 r. Nr II S-846/37“ (Dz. Urz. K. O. S. Wil. 1937 r. Nr 4 str. 113) i załączonego do zarządzenia „Regulaminu przyjmowania uczniów do państwowego gimnazjum ogólnokształcącego“. W § 13 Regulaminu czytamy: „Egzamin piśmienny z arytmetyki z geometrią obejmuje zadania z zakresu zasadniczych wiadomości, właściwych klasie 6 szkoły powszechnej. Zadania powinny być tak dobrane, by jedna godzina wystarczała na ich rozwiązanie przez średniozdolnego kandydata“.

Zgodnie z wyżej wspomnianym zarządzeniem Ministra W. R. i O. P. „tracą moc przepisy, wydane w sprawach, uregulowanych... zarządzeniem“ (§ 2). Tymczasem, przeglądając wszystkie tematy prac piśmiennych z arytmetyki (czerwiec i wrzesień 1938 r.) z 52 gimnazjów Okręgu Szkolnego Wileńskiego mogłem zaobserwować, że egzaminatorzy w wielu wypadkach uwzględniali wymagania Instrukcji tymczasowej z dn. 11 kwietnia 1936 r.: w 65% gimnazjów otrzymywali uczniowie 2 zadania z treścią, przy tym jedno było z arytmetyki a drugie z geometrii. W innych gimnazjach egzaminatorzy, nie uwzględniając już wymagań Instrukcji tymczasowej, dawali innego rodzaju prace: w 7 gimnazjach tylko po jednym większym zadaniu z treścią, w 10 gimnazjach zada-

nia z treścią i przykłady na liczby oderwane, i w jednym gimnazjum tylko przykłady na liczby oderwane. Nie jest jednak racjonalne podawanie wyłącznie przykładów na liczby oderwane, ponieważ tylko w zadaniach z treścią mogą uczniowie wykazać „umiejętność stosowania zdobytej wiedzy w dostępnych zagadnieniach praktycznych, wymagających wykonania kilku działań“*).

Zadania z treścią nie powinny jednak przekraczać możliwości przeciętnego ucznia. Porównując tematy egzaminu z arytmetyki z czerwca 1936 r. z tematami z czerwca 1938 r. można stwierdzić, że nie spotykamy już teraz zadań wyraźnie niedostępnych znacznej większości uczniów. Do najtrudniejszych zadań z egzaminów 1938 roku można zaliczyć następujące zadanie:

„Jeden kupujący kupił $\frac{5}{7}$ sztuki płótna, drugi połowę reszty i zapłacił o 68,4 zł mniej niż pierwszy. Ile metrów kupił każdy i ile zapłacił, jeżeli 1 m płótna kosztował 5,7 zł“?

Jednak i to zadanie zdolniejsi uczniowie potrafią rozwiązać, nie mówiąc już o uczniach specjalnie ćwiczonych przez rozmaitych korepetytorów na tego typu zadaniach (zadań tego rodzaju prawie nie ma w podręcznikach stosowanych w kl. VI).

Niektóre zadania mogą być dla uczniów niezrozumiałe, ponieważ stosowane są w nich terminy nie zawsze znane uczniom np.: prostokątny przyzmat, przyprostokątna, trójkąt równoboczny.

W jednym zadaniu zastosowano zagadnienie podziału wielkości na części w danym stosunku, należące do kursu klasy VII:

„Pole trapezu równa się 62 cm kw., wysokość trapezu wynosi 9,4 cm, dolna podstawa jest 2 razy większa od górnej. Obliczyć podstawy trapezu“.

W paru zadaniach niejasne sformułowanie pytań powodowało trudności w rozwiązaniu.

Razpatrując zagadnienie stopnia trudności zadań, należałoby skierować zarzut raczej w in-

* Okólnik Nr 51 Ministra W. R. i O. P. z dnia 29 września 1938 r. (II Pr-3036/38) w sprawie wymagań stawianych przy egzaminie do klasy I gimnazjum ogólnokształcącego różnym kategoriom kandydatów (Dz. Urz. K. O. S. Wil. r. 1938 Nr 12 str. 392).

ną stronę: zbyt dużo było zadań łatwych (na 93 zadań 31 zbyt łatwych). W tych zadaniach treść i układ danych odrazu wskazują uczniom, jakie działania i w jakiej kolejności należy wykonywać. Są to dla ucznia klasy VI w istocie swej nie zadania z treścią, lecz raczej przykłady rachunkowe ubrane „w formułę słowną“ (Program szkoły powszechnej III stopnia str. 346).

Podam parę przykładów:

„Do sklepiku szkolnego sprowadzono zapas zeszytów na sumę 350 zł. Sklepik uzyskał rabat w wysokości 18%. Ile sklepik szkolny zapłacił za zeszyty“?

„Dno blaszanki jest kwadratem o boku $12\frac{4}{5}$ cm. Blaszanka ma $23\frac{3}{4}$ cm głębokości. Jaka jest pojemność blaszanki“?

Wobec tego, że celem zadań z treścią jest nie tylko zbadanie wprawy w wykonywaniu działań, lecz też i zdolności rozumowania, należy je tak układać, ażeby zawierały w sobie pewną trudność myślową. Trudność ta może powstać w wyniku odpowiedniego ułożenia w zadaniu danych i użycia w nim zwrotów słownych unikających wyraźnych sugestyj.

Jako przykład przytaczam zadanie dane uczniom w jednym z gimnazjów:

„Szyba okienna o rozmiarach $57,6 \text{ cm} \times 62,5 \text{ cm}$ waży 1125 g. Oblicz grubość szyby, jeżeli 1 cm^3 szkła waży $2\frac{1}{2} \text{ g}$ “.

Inna trudność w rozwiązywaniu zadań może powstać w związku z koniecznością odwołania się do wyobraźni, np. w zadaniu:

„Kawałek blachy o kształcie prostokąta ma wymiary 62,3 cm i 24,9 cm. Z rogów tej blachy odcięto kwadraciki o boku równym 5 cm. Z blachy zrobiono pudełko zaginając krawędzie. Obliczyć objętość tego pudełka“.

Szczególną uwagę wypadnie zwrócić na zadania, w których występuje obliczanie części wielkości lub wielkości z danego jej ułamka (drogą mnożenia i dzielenia przez ułamek). Zadania te są dla wielu uczniów bardzo trudne; jednak temu tematowi poświęca się w klasie VI sporu czasu, należy więc wymagać od ucznia umiejętności rozwiązywania tego rodzaju zadań. Nie radziłbym jednak dawać zadań na obliczanie, „jaką częścią jednej wielkości jest inna wielkość“. W podręcznikach kl. VI jest bardzo mało zadań tego typu.

Jak nadmieniałem, w dość licznych gimnazjach uczniowie otrzymywali jako pracę piśmienną i zadania z treścią i przykłady na liczbach oderwanych. Czasem w zadaniach z treścią liczy-

by były tak dobierane, ażeby uczniowie nie mieli większych trudności w obliczeniach, przykłady zaś wymagały umiejętności wykonywania trudniejszych obliczeń. Taka forma egzaminu wydaje mi się dość trafna.

Nie zgodziłbym się na ujęcie tych przykładów w jeden wzór. Często uczeń już przy pierwszym obliczeniu robi błąd, a więc i dalsze obliczenia ulegają zmianie. Utrudnia to bardzo pracę sprawdzającą egzaminatora i nie daje mu możliwości porównywania ze sobą prac poszczególnych uczniów. Praktyczniej jest podać 3—4 oddzielne przykłady na różne działania, jak to uczyniono w kilku gimnazjach. W każdym razie stanowczo należy odrzucić skomplikowane wzory z różnego rodzaju nawiasami, jak również ułamki piętrowe, prawie nie przerabiane w klasie VI.

Przy najbliższych egzaminach do I klasy trzeba będzie uwzględnić 3 nowe okólniki, które regulują nie zupełnie dotychczas jasne zagadnienie przyjmowania uczniów ze szkół powszechnych II i I stopnia: 1) okólnik Nr 71 z dnia 19 lipca 1937 r. (II P-4285/37) w sprawie ułatwienia uczniom szkół powszechnych, przede wszystkim stopnia I i II, przechodzenia i uczęszczania do szkół wyższego stopnia lub innego typu (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. r. 1937 Nr 9 str. 363) 2) okólnik Nr 50 z dnia 29 września 1938 r. (II Pr-3035/38) w sprawie douczania się uczniów szkoły powszechnej w celu przejścia do szkoły powszechnej wyższego stopnia lub do gimnazjum (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. 1938 r. Nr 10 str. 398 oraz Dz. Urz. Kurat. O. S. Wil. 1938 Nr 12, poz. 130), 3) okólnik Nr 51 z dnia 29 września 1938 r. (II Pr-3036/38) w sprawie wymagań stawianych przy egzaminie do klasy I gimnazjum ogólnokształcącego różnym kategoriom kandydatów (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. 1938 r. Nr 10 str. 410 oraz Dz. Urz. Kurat. O. S. Wil. 1938 Nr 12 poz. 131).

Okólniki powyższe wydatnie posuwają naprzód zagadnienie realizacji idei jednolitego szkolnictwa. Ważność sprawy w tych okólnikach podkreśla na wstępie okólnik Nr 71: „Szczególnie ważną pod względem państwowym i społecznym jest sprawa umożliwiania względnie ułatwiania uczniom szkół powszechnych stopnia I i II, chętnym i wybitnie zdolnym, przechodzenia i uczęszczania do szkół innych oraz zdobywania wyższego poziomu wykształcenia“.

Egzaminatorzy muszą oczywiście zaznajomić się z tymi okólnikami, szczególnie zaś dokładnie winni przestudiować okólnik z dnia 29 września 1938 r.

Należy zwrócić uwagę na istotne momenty zawarte w tych okólnikach: 1) Uczniowie szkoły powszechnej II stopnia po rocznej pracy w klasie VI (w szkole tej klasa VI jest 2-letnia) i uczniowie szkoły I stopnia po opanowaniu w ciągu siedmiu lat programu 4-ch klas tej szkoły mają prawo na równi z innymi uczniami, którzy ukończyli VI klasę szkoły III stopnia zdać egzamin do I klasy gimnazjum. 2) Z historii, geografii i przyrody zdają oni według specjalnego programu, z języka polskiego i arytmetyki zdają według programu wspólnego dla wszystkich uczniów (kurs V i VI klasy szkoły III stopnia), nie są jednak w żadnym wypadku zwalniani od egzaminów ustnych. 3) Braki, szczególnie z języka polskiego i z arytmetyki uzupełniają ci uczniowie przez zorganizowaną pomoc pozaszkolną lub drogą samouctwa kierowanego przez nauczyciela szkoły powszechnej.

Niezmiernie ciekawe jest włączenie do ogólnej organizacji szkolnictwa czynnika pracy samokształceniowej. Nie należy jednak uważać tego czynnika za coś zupełnie nowego i obcego w systemie naszego szkolnictwa, jeżeli uwzględnimy mocno podkreślaną w programach zasadę samodzielnej pracy ucznia, jak również silne akcentowanie roli podręcznika, jako jednego ze środków pracy samokształceniowej.

Ażeby jednak uczeń drogą pracy samokształceniowej mógł złożyć egzamin do gimnazjum konieczne są trzy warunki: 1. Uczeń ten musi posiadać większe zdolności ale też i większą pilność. 2. Nauczyciel szkoły powszechnej winien być dobrym pedagogiem, który potrafi rozwinąć w swych uczniach umiejętność samodzielnej pracy. 3. Egzaminator w gimnazjum winien dobrze orientować się w ostatnich przepisach egzaminacyjnych, w programie szkoły powszechnej II i I stopnia i uświadamiać sobie, jaką część materiału przerobił uczeń sam, ażeby odpowiednio do tego się ustosunkować.

Porównując program arytmetyki szkoły powszechnej III stopnia, który jest podstawą egzaminu, z programem szkół innych stopni organizacyjnych, należy stwierdzić następujące zasadnicze różnice:

W szkole II stopnia klasa VI jest dwuletnia:

w jednym roku przerabia się kurs A, w innym kurs B, a więc uczniowie przechodząc z klasy V do klasy VI rozpoczynają tę klasę albo od kursu A, albo od kursu B. W bieżącym roku szkolnym przerabia się kurs A.

Kurs A VI klasy szkoły powszechnej II stopnia nie przerabia następujących zagadnień klasy VI szkoły III stopnia:

Rozwinięcie dziesiętne ułamka zwykłego, przybliżenia dziesiętne, ciężar właściwy, waluty obce, okrąg, koło i walec obrotowy.

Kurs B VI klasy nie przerabia następujących zagadnień:

Mnożenie i dzielenie liczby dziesiętnej przez ułamek zwykły, wyznaczanie wielkości na podstawie danego jej procentu, wyznaczanie stosunku procentowego, obliczanie pola wielokąta, graniastosłup prosty.

Szkoła I stopnia przerabia cztery klasy w ciągu siedmiu lat. Jednak program tych czterech klas jest znacznie obszerniejszy od programu czwartej klasy szkoły III stopnia. W szkole I stopnia uczą dwaj nauczyciele, lub jeden nauczyciel. Programy tych szkół znacznie różnią się między sobą.

W szkole I stopnia o dwóch nauczycielach uczniowie nie przerabiają następujących zagadnień obowiązujących w szkole III stopnia:

Liczby złożone i liczby pierwsze, rozkład na czynniki pierwsze, obliczanie, jaką częścią jednej wielkości jest druga wielkość, znajdowanie wspólnego mianownika metodą rozkładania na czynniki, rozwinięcie dziesiętne ułamka zwykłego, mnożenie i dzielenie liczby dziesiętnej przez ułamek zwykły, obliczenia przybliżone, ciężar właściwy, wyznaczanie stosunku procentowego jednej wielkości do drugiej, mierzenie kątów, kąty przyległe i wierzchołkowe, kreślenie wielokąta metodą rzutowania na oś, trapez i jego pole, obliczanie pola powierzchni prostopadłości.

W szkole I stopnia o jednym nauczycielu uczniowie ponadto nie przerabiają następujących zagadnień:

Dodawanie i odejmowanie ułamków o różnych mianownikach (z wyjątkiem ułamków o mianownikach 2 i 4), mnożenie i dzielenie ułamka przez ułamek, dzielenie liczb dziesiętnych, obliczanie wielkości na podstawie danego jej procentu.

Z powyższego zestawienia wynika, że uczniowie szkoły I stopnia o jednym nauczycielu

mają szczególnie duży materiał do uzupełnienia drogą samouctwa. Jednak wobec częstego stosowania w tej szkole nauki cichej należy się spodziewać, że dobry nauczyciel potrafi wytworzyć w swych uczniach umiejętność samodzielnej pracy.

Okólnik żąda od wszystkich kandydatów „w dziedzinie języka polskiego i arytmetyki z geometrią tego samego przygotowania, określonego przez drugi szczebel programowy, w szczególności przez program kl. VI szkoły powszechnej stopnia trzeciego“. Jednak dalej okólnik jakby zlekka ogranicza to wymaganie jednakowego przygotowania kandydatów przez dodanie następnego zdania: „Zwłaszcza zaś stosuje się do wszystkich jednakową miarę w zakresie... biegłości w działaniach arytmetycznych na liczbach całkowitych, umiejętności (ale jeszcze nie w stopniu biegłości) wykonywania działań na ułamkach zwykłych i dziesiętnych oraz umiejętności stosowania zdobytej wiedzy w dostępnych zagadnieniach praktycznych, wymagających wykonania kilku działań“.

Z ostatniego zdania można by było wywnioskować, że do materiału nie wymienionego w tym zdaniu a uzupełnionego przez ucznia tylko drogą samouctwa dopuszczalne by było zastosowanie w wypadkach zasługujących na wyróżnienie innej miary, to znaczy stawianie bardziej łagodnej oceny, uwzględniając wyżej przytoczone zdanie z okólnika Nr 71 o ważności pod względem państwowym i społecznym umożliwienia uczniom ze szkół powszechnych stopnia I i II zdobycia wyższego poziomu wykształcenia.

Trzeba jeszcze zwrócić uwagę na ustęp z okólnika Nr 51 wyżej przytoczony: wymagana jest umiejętność, a nie biegłość w wykonywaniu działań na ułamkach zwykłych i dziesiętnych. Dopiero klasa VII szkoły powszechnej i klasa I

gimnazjum mają za zadanie osiągnięcie biegłości w tym zakresie, jak to wyraźnie czytamy w odnośnych programach (w „wynikach nauczania“). Uwagę tą należy zastosować i do uczniów ze szkół powszechnych III stopnia. Stąd wynika, że na egzaminie piśmiennym i ustnym nie możemy wymagać zbyt szybkiego tempa pracy w wykonywaniu działań na ułamkach, ponadto zaś nie powinniśmy dyskwalifikować ucznia, który na egzaminie ustnym przy tych obliczeniach pomyli się i dopiero po upomnieniu egzaminatora, aby uważał, sam wykryje swój błąd.

Przy egzaminie ze wszystkich przedmiotów, jak również i przy egzaminie z arytmetyki, należy specjalnie uwzględnić trudności w wypowiedzeniu się dziecka pochodzącego ze środowiska wiejskiego, zwłaszcza dziecka ze wsi kresowej.

Gdy większa ilość uczniów ze wsi przyjdzie do gimnazjum, klasa I będzie się składać z jeszcze bardziej różnorodnego elementu, niż obecnie. Nie powinno to jednak niepokoić nauczyciela matematyki. Wszakże głównym jego zadaniem w I klasie jest osiągnięcie biegłości w wykonywaniu czterech działań na ułamkach czyli praca nad wyrównaniem i wykończeniem materiału już przerobionego przez uczniów. Ten zaś element uczniowski o bardzo różnorodnym przygotowaniu będzie w zasadzie pod względem rozwoju zdolności umysłowych dość jednolity. Średni lub nawet nieco wyżej niż średni poziom rozwoju umysłowego uczniów umożliwi nauczycielowi osiągnięcie w dość szybkim czasie zamierzonego wyrównania.

Wacław Borowski

Okręgowy instruktor matematyki
w szkołach powszechnych.

SZKOLNA AKCJA WYCIEZKOWA W OKRĘGU SZKOLNYM WILEŃSKIM W ROKU 1938.

W dniu 20 lutego 1939 r. pod przewodnictwem Pana Kuratora M. B. Godeckiego odbyło się ogólne doroczne zebranie Komisji Wycieczkowej, na którym omówiono całokształt prac Komisji w roku 1938. W zebraniu wzięli udział oprócz członków Komisji naczelnicy, wizytatorzy, instruktorzy O. P. Kuratorium, instruktorzy O. P. ze wszystkich powiatów Okręgu Szk.

Wil., konserwator Wileńskiego Urzędu Wojewódzkiego p. Dr W. Kieszkowski, delegaci Urzędów Wojewódzkich, Związków Propagandy Turystyki i LMK. w Wilnie, Nowogródka i Białymstoku oraz opiekunowie Szkolnych Kół Krajoznawczych z Wilna.

Szczegółowy porządek obrad obejmował:

1) Zagajenie.

2) Referat dr W. Kieszkowskiego na temat „Zabytki historyczne na terenie Okręgu Szk. Wil.”

3) Sprawozdanie ogólne Komisji Wycieczkowej za rok 1938.

4) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej.

5) Plan pracy na rok 1939.

6) Preliminarz budżetowy na rok 1939.

7) Dyskusja, zapytania.

Po przerwie obiadowej omówiono z obwodowymi instruktorami O. P. organizację wycieczek młodzieży szkolnej i pozaszkolnej do Wilna, Warszawy i Gdyni.

Na zakończenie odbyła się wieczornica krajoznawcza w wykonaniu młodzieży szkolnych Kół Krajoznawczych z Państw. Gimnazjum im. E. Orzeszkowej i Z. Augusta, Pryw. Gimnazjum P.P. Benedektynek i Państw. Seminarium Prawosławnego w Wilnie. W tańcu, muzyce i śpiewie młodzież odtworzyła zwyczaje regionalne Ziemi Wileńskiej.

I.

Zagajając zebranie, Pan Kurator wygłosił następujące przemówienie:

„Zakres działania Komisji Wycieczkowej jest obszerny. Działalność Komisji — to działalność konkretna i realna, dążąca do rozbudowywania schronisk, organizowania wycieczek młodzieży i nauczycielstwa, uzyskiwania ułatwień w tym zakresie.

Ułatwianie realizacji wycieczek, a przez to poznawania kraju, to jedno z ogniw bardzo ważnego odcinka pracy dla Państwa. Jest to praca dążąca do ugruntowania jego siły i mocy przez związanie z Państwem i jego kulturą obywatela.

Wycieczki podnoszą wartość obywatela przez rozwijanie w nim dzielności i sprawności, co powoduje zwiększenie wydajności w pracy codziennej i daje wychowanie obywatelsko-żołnierskie. Praca Komisji Wycieczkowej ma na celu pozytywne wartości jak walka z bezwładem i ciemnotą.

Na tym tle zrozumiała jest taktyka Komisji Wycieczkowej, która dąży, aby wędrowki stały się zjawiskiem masowym. W ruchu takim konieczni są ludzie kierujący. To też jedną z prac Komisji jest kształcenie „przywódców” ruchu krajoznawczego. Dlatego też musi nastąpić podział środków na sam ruch wycieczkowy i na

szkolenie przyszłych sił kierujących tym ruchem.

Zebranie dzisiejsze ma na celu szukanie wspólnie właściwych sposobów wprowadzenia postulatów Komisji Wycieczkowej przewidzianych na rok 1939 w życie.

Niech skromne ramy poczynają nie zniechęcają nikogo, bo z roku na rok młodzież bierze coraz liczniejszy udział w ruchu krajoznawczym.

Pamiętajmy o tym, że tego rodzaju akcja spełnia doniosłą rolę propagandy polskości: każde dziecko wracające z wędrowki opowiada, niesie prawdę o Polsce, staje się propagatorem Jej piękna i wielkości wśród kolegów, rodziców i całego otoczenia“.

II.

Następnie p. Dr W. Kieszkowski, Konserwator Urzędu Wojewódzkiego, omówił zabytki historyczne w Trokach, Grodnie, zamki w Nieświeżu, Mirze, Krewie i w Wilnie.

III.

Sprawozdanie ogólne z prac Komisji Wycieczkowej złożył Sekretarz Komisji p. B. Łucznik.

Ze sprawozdania wynika:

1) Skład osobowy Komisji Wycieczkowej:

Przewodniczący Komisji — p. Naczelnik Józef Lubojacki,

Wiceprzewodniczący Komisji — p. Dr Stanisław Wroński,

Skarbnik Komisji — p. Kierownik O. R. Stefan Krąnc,

Sekretarz Komisji — p. Instruktor Bolesław Łucznik.

Komisja Rewizyjna:

Przewodniczący — p. Naczelnik Józef Fela,
Członkowie — p.p. Wizytator Jan Lachowicz i Stanisław Kochnowski.

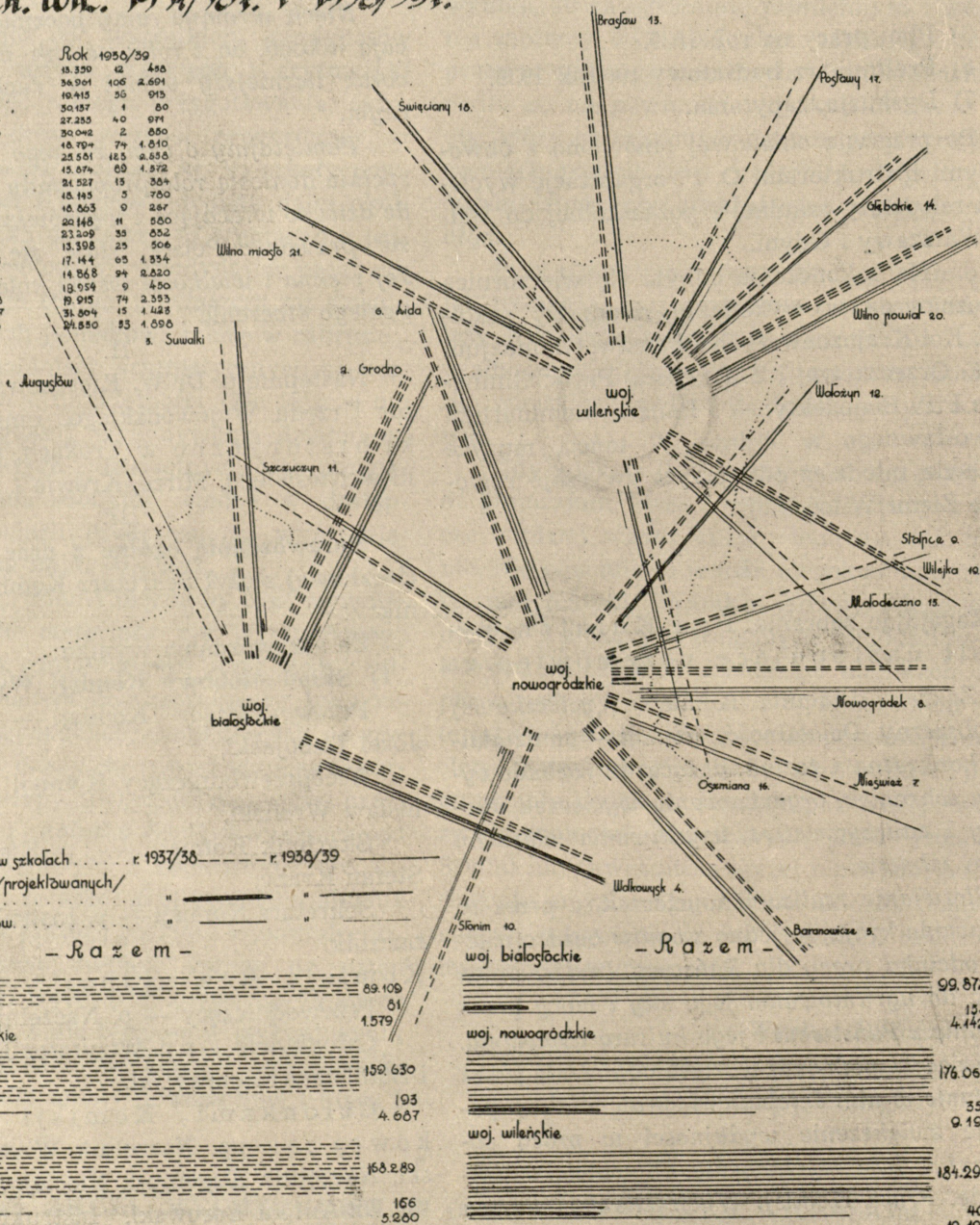
Członkami Komisji Wycieczkowej są: pp. Naczelnik Wiktor Gryglewski, Naczelnik Eugeniusz Nieciejowski, Wizytator Dr Antoni Borowski, Instruktor W. F. Romuald Czyżewski, Kierownik O. P. Władysław Drązkowski i Hieronim Mienicki.

*

2) **Zebrania Komisji Wycieczkowej** odbyły się: 4.II.1938 r., 27.IV.1938 r., 1.X.1938 r., 12.X.1938 r., 25.XI.1938 r. i 23.XII.1938 r. Omawiano na nich sprawę wycieczek młodzieży szkolnej do Wilna, wycieczkę do Gdyni, obóz krajoznawczy w Brasławiu, kursy i obozy wod-

WYCIECZKI SZKOLNE ORGANIZOWANE PRZEZ PUBL. SZKOŁY POWSZ. OKR. SZK. WIL. 1937/38 r. i 1938/39 r.

Rok 1937/38			Rok 1938/39			
1.	12.527	14	285	18.390	12	426
2.	31.022	35	357	34.991	106	2.691
3.	17.280	11	400	10.415	36	915
4.	21.040	1	99	30.157	1	60
5.	23.765	27	464	27.255	40	971
6.	22.504	1	705	30.042	2	650
7.	17.475	30	714	16.704	79	1.010
8.	23.328	51	4.156	23.581	125	2.656
9.	15.091	22	447	45.074	69	1.572
10.	16.534	11	246	21.527	15	364
11.	16.643	10	718	15.145	5	700
12.	17.672	5	152	16.265	0	287
13.	16.791	7	425	20.146	11	530
14.	11.964	10	316	23.209	35	652
15.	13.907	12	170	13.598	25	506
16.	15.104	10	305	17.144	65	1.354
17.	11.528	40	1.431	14.868	94	2.220
18.	13.180	4	147	19.559	9	450
19.	15.721	15	306	19.915	79	2.355
20.	21.419	26	667	31.204	15	428
21.	12.043	35	1.145	29.880	83	1.690

	r. 1937/38	r. 1938/39
Łożę młodzieży w szkołach	89.109	99.872
Łożę odbytych/projektowanych wycieczek	61	155
Łożę uczestników	1.579	4.142
- Razem -		
woj. białostockie	159.630	176.061
woj. nowogródzkie	193	355
woj. wileńskie	4.667	9.192
	168.289	184.290
	166	407
	5.260	12.196
Opłatem na terenie Okręgu Wileńskiego	417.026	440
	400.225	917
		28.550

Dane ilustrujące ruch wycieczkowy szkół powsz. z Okr. Szk. Wil. w r. 1937/38 i 1938/39 (v. str. 184—185).

ne i żeglarskie nad Naroczem, wycieczkę nauczycielską do Warszawy, miesięczne sprawozdania finansowe komisji i szereg spraw bieżących.

3) Szkolne schroniska wycieczkowe w roku 1938.

a) Okręg Szkolny Wileński posiada 21 schronisk o 920 łózkach. (W roku 1937 było 800 łózek). W Polsce ogółem dotychczas zostało wybudowanych przez władze

szkolne — 15 schronisk wycieczkowych, w tej liczbie 4 na terenie Okręgu Szkolnego Wileńskiego (Serwy, Wigry, Augustów i Narocz). Prócz tych 4 schronisk, które posiadają budynki specjalne i dla tych celów wzniesione, jeszcze 5 schronisk ma własne lokale (Grodno, Jeziory, Świteż, Troki, Wilno); 12 schronisk mieści się w lokalach szkolnych.

Ilość miejsc noclegowych (łóżek) w poszczególnych szkolnych schroniskach wycieczkowych Okręgu Szk. Wil. na 1 stycznia 1939 r.:

Województwo białostockie:

Augustów	60
Druskieniki	20
Grodno	30
Jeziory	20
Serwy	100
Wigry	30
Razem	260 miejsc noclegowych.

Województwo nowogródzkie:

Mir	10
Nieśwież	20
Nowogródek	30
Świteż	20
Słonim	20
Stołpce	20
Razem	120 miejsc noclegowych.

Województwo wileńskie:

Brasław	20
Dzisna	20
Troki	30
Wilno	260
Narocz	150
Naroczanka	10
Żodziszki	10
Michaliszki	10
Zułów	20
Razem	530 miejsc noclegowych.

*

b) Obrót roczny w szkolnych schroniskach wycieczkowych w roku 1938.

Ogólny obrót w szkolnych schroniskach wycieczkowych Okręgu Szk. Wil. wynosił za ubiegły rok:

Wpływy:

a) Za noclegi	zł 21.470,28 (27.101,38) *
b) Inne wpływy	„ 43.975,17 (36.060,10)
Razem	zł 65.445,45 (63.161,48)

Wydatki:

a) Utrzymanie schronisk	zł 39.896,82 (15.516,48)
b) Zakup inwentarza	„ 12.599,— (3.213,70)
c) Rozbudowa	12.376,13 (42.132,23)
Razem	zł 64.871,95 (60.862,41)

*

c) Ruch wycieczkowy w szkolnych schroniskach wycieczkowych Okręgu Szk. Wil. za rok 1938.

L. p.	Szkolne Schronisko wycieczkowe	Liczba uczestników			Liczba noclegów
		Dziewcząt	Chłopców	Razem	
Wojew. białostockie.					
1.	Augustów	575	755	1.330	2.467
2.	Druskieniki	281	265	546	812
3.	Grodno	654	913	1.567	1.694
4.	Jeziory	106	204	310	1.538
5.	Serwy	183	106	289	10.752
6.	Wigry	367	230	597	708
	Razem	2166	2473	4.639	17.971
Wojew. nowogródzkie.					
7.	Mir	94	40	134	162
8.	Nieśwież	13	4	17	21
9.	Nowogródek	669	414	1.083	1.438
10.	Świteż	904	729	1.633	1.633
11.	Słonim	—	—	—	—
12.	Stołpce	88	38	126	127
	Razem	1768	1225	2.993	3.381
Wojew. wileńskie.					
13.	Brasław	40	41	81	567
14.	Dzisna	—	—	—	—
15.	Troki	158	169	327	689
16.	Wilno	5732	6684	12416	31.501
17.	Narocz	1397	1547	2944	7.736
18.	Naroczanka	—	4	4	4
19.	Żodziszki	18	15	33	343
20.	Michaliszki	—	—	—	—
21.	Zułów	—	—	—	—
	Razem	7345	8460	15805	40.840

*) W nawiasach liczby za rok 1937.

Z e s t a w i e n i e .

Ze schronisk korzystało:

Wojew. białostockie

2.166 dziew., 2.473 chł. Razem = 4.639 osób. Nocl. 17971

Wojew. nowogródzkie

1.768 dziew., 1.225 chł. Razem = 2.993 osób. Nocl. 3381

Wojew. wileńskie

7.345 dziew., 8.460 chł. Razem = 15.805 osób. Nocl. 40840

11.279 dziew., 12.158 chł. Razem = 23.437 osób. Nocl. 62192

*

4) Wycieczki szkół powszechnych do Wilna.

L. p.	Z obwodu szkolnego	Liczba osób				Wydatkowane w roku 1938 zł
		1937 r. Razem	1938 r.			
			Ogólne	Grupowe	Razem	
1	Augustów	—	122	—	122	184.46
2	Baranowicze	269	368	20	388	3.284.41
3	Brasław	136	—	35	35	680.60
4	Grodno	240	285	13	298	881.05
5	Głębokie	235	135	40	175	1.517.37
6	Lida	327	783	47	830	3.969.50
7	Mołodeczno	—	88	—	88	519.32
8	Nieśwież	114	128	—	128	968.41
9	Nowogródek	272	582	88	670	5.119.90
10	Oszmiana	108	—	71	71	913.50
11	Postawy	298	318	—	318	2.031.13
12	Słonim	208	50	73	123	2.636.28
13	Święciany	428	—	46	46	711.20
14	Szczuczyn Now.	526	122	59	181	745.30
15	Stołpce	—	173	15	188	1.776.18
16	Suwałki	272	20	31	51	560.84
17	Wołkowysk	230	86	45	131	1.365.50
18	Wołożyn	96	113	55	168	1.306.17
19	Wilejka	269	139	26	165	954.91
20	Wilno-powiat	—	—	503	503	2.717.40
	Razem	4.028	3.512	1.167	4 679	32.843.43

*

5) Wycieczki masowe.

W roku ubiegłym zaprojektowane były masowe wycieczki szkolne do nast. miejscowości:

- a) na terenie Okręgu: do Wilna i do Zułowa,
b) do miejscowości poza terenem Okręgu: do Gdyni i Gdańska.

Doszły do skutku wycieczki masowe:

Do Zułowa w dn. 26.II.1938 r. 214 osób,
„ „ „ 11.V.1938 r. 662 „
Do Pikieliszek w dn. 12.V.1938 r. 330 „

Do Wilna z 20 obwodów szkoln. 4.679 „
Do Gdyni, Gdańska, Warszawy 550 „
2 razy do Warszawy 201 „
Razem 6.636 osób.

*

6) Wycieczki grupowe dla nauczycielstwa.

Komisja Wycieczkowa zorganizowała w ub. roku grupowe wycieczki dla nauczycieli z Okręgu Wileńskiego: nad morze — po trasie Warszawa, wa, Płock, Toruń, i Gdynia 19 osób,
naokoło Polski — po trasie Lwów, Kraków, Wieliczka, Zakopane, Katowice, Poznań, Gdynia, Toruń, Łódź, Warszawa, Wilno 32 „
po Wileńszczyźnie — po trasie Wilno, Troki, Zułów, Narocz, Druskieniki, Grodno, Augustów, Suwałki, Nowogródek, Świtez, Nieśwież, Baranowicze 15 „
Do Warszawy — na wystawę „Dziecko w Polsce“ 128 „

Razem 194 osób.

*

7) Wycieczki organizowane przez szkoły.

Szkoły z Okręgu Wileńskiego zorganizowały nast. wycieczki grupowe:

	Wycieczek	Osób	Koszt
Gimnazja państw.	67	2.381	64543.10 zł
„ „ pryw.	44	1.347	31.202.50 „
Zakłady kształcenia nauczycieli	15	434	11.873.16 „
Szkoły zawod. państw.	15	445	9.665.21 „
„ „ „ pryw.	32	856	15.016.10 „
„ „ „ rolnicze	19	564	13.086.54 „
Razem	192	6027	145.386.61 zł
Szkoły powsz. *)	440	11.546	87.397.37 zł
Ogółem	632	17.573	232.783.98 zł

Na podstawie danych ze wszystkich szkół sporządzone zostało następujące zestawienie o wycieczkach szkolnych organizowanych przez publiczne szkoły powszechne Okręgu Szkolnego Wileńskiego w roku 1937-38.

*) Szczegóły na str. 185.

L. p.	Obwód szkolny	Rok 1937/38			Ilość uczniów, która w stosunku do liczby ogólnej młodzieży w szkołach była na wycieczkach
		Ilość młodz. w szkołach	Ilość odbytych wycieczek	Ilość uczestn.	
	Wojew. białostockie:	891.09	81	1579	co 56-ty uczeń
1	Augustów	12.527	14	523	" 24 "
2	Grodno	31.122	55	557	" 56 "
3	Suwałki	17.820	11	400	" 45 "
4	Wołkowysk	27.640	1	99	" 279 "
	Wojew. nowogrodzkie:	159.630	193	4687	" 34 "
5	Baranowicze	23.785	27	494	" 48 "
6	Lida	27.504	1	783	" 35 "
7	Nieśwież	17.473	30	714	" 24 "
8	Nowogródek	23.328	81	1136	" 21 "
9	Stołpce	15.091	22	417	" 36 "
10	Słonim	18.534	11	246	" 75 "
11	Szczuczyn	16.843	13	715	" 24 "
12	Wołożyn	17.072	8	182	" 94 "
	Wojew. wileńskie:	168.289	166	5280	" 32 "
13	Brasław	19.191	7	425	" 45 "
14	Głębokie	21.966	10	516	" 43 "
15	Mołodeczno	12.207	12	178	" 69 "
16	Oszmiana	15.404	19	395	" 40 "
17	Postawy	14.588	40	1481	" 10 "
18	Święciany	18.180	4	147	" 124 "
19	Wilejka	18.721	13	308	" 61 "
20	Wilno—powiat	28.419	26	687	" 41 "
21	Wilno—miasto	19.613	35	1143	" 17 "
	Ogółem na terenie Okręgu	417 0.8	440	11546	co 36-ty uczeń

Miejscowości zwiedzane przez wycieczki z Okręgu Wileńskiego:

W wojew. wileńskim zwiedziło:

	ze szkół średnich	ze szkół powszechn.
Wilno	27 wyc.	201 wyc.
Troki	13 "	7 "
Narocz	11 "	22 "
Zułów	2 "	9 "
Puszczę Rudnicką	2 "	2 "
Pikieliszki	— "	4 "
	55 wyc.	245 wyc. = 300 wyc.

W wojew. nowogrodzkim zwiedziło:

Nowogródek	4 wyc.	8 wyc.
Nieśwież	1 "	7 "
Stołpce	— "	— "
Słonim	— "	— "
Niemen	5 "	3 "
Świteż	4 "	5 "
	14 wyc.	23 wyc. = 37 wyc.

W wojew. białostockim zwiedziło:

Druskieniki	10 wyc.	1 wyc.
Grodno	18 "	40 "
Augustów	8 "	4 "
Suwałki	7 "	5 "
Białystok	6 "	1 "
Białowieżę	12 "	1 "
Wigry	5 "	1 "
Jeziory	3 "	— "
	69 wyc.	53 wyc. = 122 wyc.

W wojew. warszawskim zwiedziło:

Warszawę	72 wyc.	47 wyc.
Łowicz	2 "	1 "
Płock	3 "	— "
	77 wyc.	48 wyc. = 125 wyc.

W wojew. kieleckim zwiedziło:

Częstochowę	14 wyc.	5 wyc.
Sandomierz	4 "	— "
Kielce	1 "	— "
	19 wyc.	5 wyc. = 24 wyc.

W wojew. krakowskim zwiedziło:

Kraków	30 wyc.	9 wyc.
Zakopane	20 "	7 "
Wieliczkę	21 "	5 "
Mościce	1 "	— "
	72 wyc.	21 wyc. = 93 wyc.

W wojew. lubelskim zwiedziło:

Lublin	1 wyc.	—
Puławy	4 "	—
Kazimierz	3 "	—
	8 wyc.	— = 8 wyc.

W wojew. lwowskim zwiedziło:

Lwów	12 wyc.	—
Drohobycz	2 "	—
Borysław	2 "	—
Stryj	1 "	—
	17 wyc.	— = 17 wyc.

W wojew. łódzkim zwiedziło:

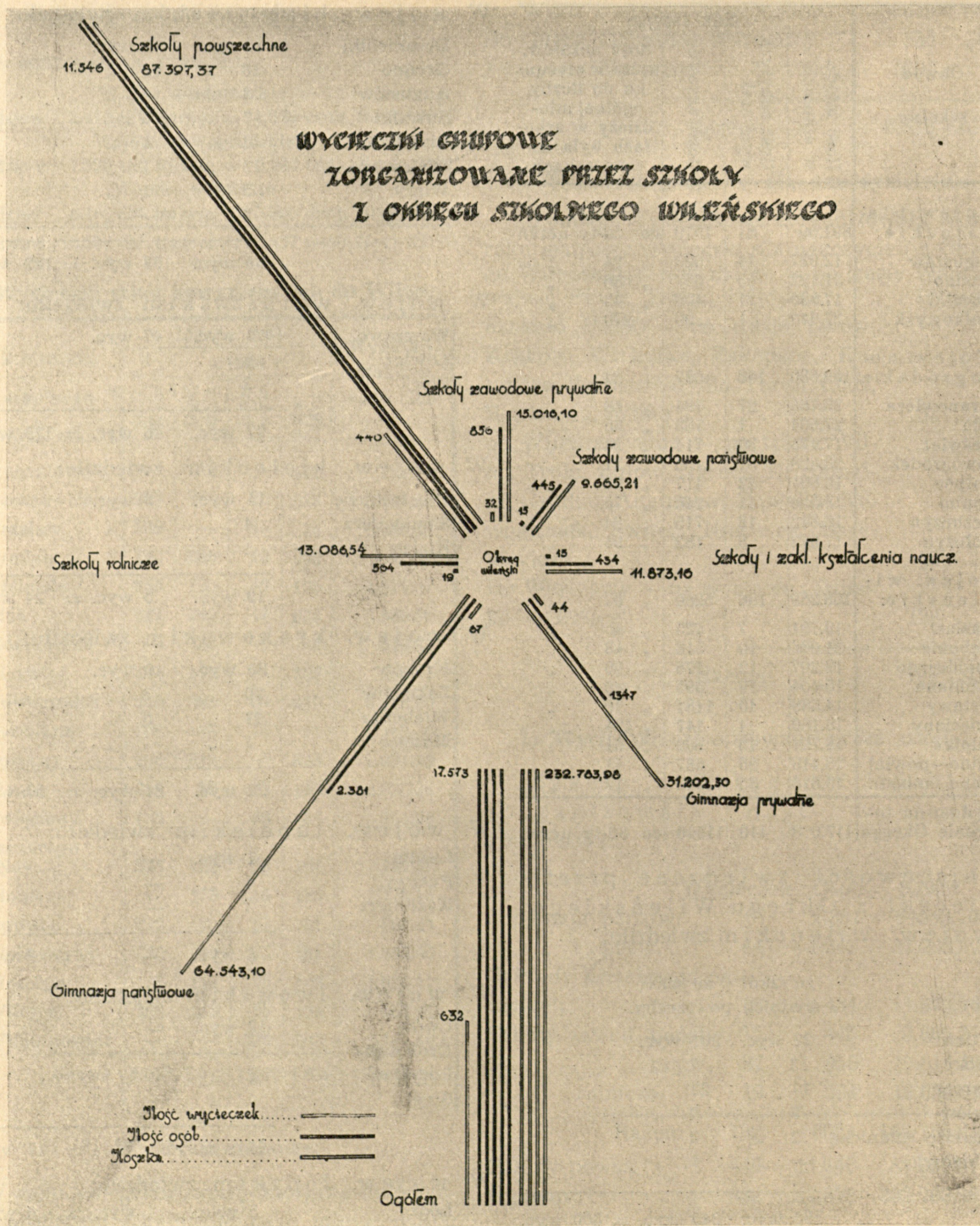
Łódź	5 wyc.	1 wyc. = 6 wyc.
------	--------	-----------------

W wojew. poleskim zwiedziło:

Pińsk	—	—
-------	---	---

W wojew. pomorskim zwiedziło:

Gdynię	33 wyc.	31 wyc.
Toruń	22 "	1 "
Grudziądz	1 "	— "
Ciechocinek	2 "	— "
Puck	2 "	2 "
	60 wyc.	34 wyc. = 94 wyc.

Ilość wycieczek z Okr. Szk. Wil., liczba biorącej w nich udział młodzieży oraz koszt — w roku 1937/38 (v. str. 184).

W wojew. poznańskim zwiedziło:

ze szkół ze szkół
średnich powszechn.

Bydgoszcz	2 wyc.	1 wyc.
Poznań	11 „	3 „
Gniezno	4 „	— „
Biskupin	2 „	— „
<hr/>		
	19 wyc.	4 wyc. = 23 wyc.

W woj. stanisławowskim zwiedziło:

Stanisławów 2 wyc. — wyc.
 Wrochotę 6 „ — „
 Zaleszczyki 1 „ 1 „

9 wyc. 1 wyc. = 10 wyc.

W wojew. śląskim zwiedziło:

Katowice 16 wyc. 2 wyc.
 Chorzów 7 „ — „
 Cieszyn — „ — „

23 wyc. 2 wyc. = 25 wyc.

W wojew. tarnopolskim zwiedziło:
 Tarnopol 1 wyc. — = 1 wyc.

W wojew. wołyńskim zwiedziło:
 Krzemieniec 1 wyc. — = 1 wyc.

C. O. P. zwiedziło:
 2 wyc. — = wyc.

Zagraniczne zwiedziło:
 Gdańsk 11 wyc. 1 wyc.
 Tallin 1 „ —
 Dźwińsk 1 „ —
 Rygę 1 „ —

14 wyc. 1 wyc. = 15 wyc.

Ogółem = 903 wyc.

8) Obozy i kursy krajoznawczo-turystyczne.

L. p.	Kurs (obóz)	Wzięło udział osób		Czas trwania
		1937 r.	1938 r.	
1	Obóz żeglarski r. 1937—Narocz r. 1938—Wigry	32	— 67	3-24.VII.
2	Obóz Krajoznawczy w Brasławiu	—	15	4-26.VII.
3	Wycieczka przewodni- ków r. 1937—Grodno— Augustów — r. 1938 W—wa—Płock	34 —	— 25	22-25.IX.
	Razem	66	107	

9) Obozy i kursy dla nauczycieli.

L. p.	Kurs (obóz)	Wzięło udział osób		Czas trwania
		1937 r.	1938 r.	
1	Kurs żeglarski n. Na- roczem I okres	37	37	4-30.VII.
2	Kurs żeglarski n. Na- roczem II okres	20	32	2-27.VIII.
3	Obóz wodny n. Naro- czem I okres	42	41	4-16.VII.
4	Obóz wodny n. Naro- czem II okres	34	32	18-30.VII.
5	Obóz wodny n. Naro- czem III okres	21	32	1-13.VIII.
6	Obóz wodny n. Naro- czem IV okres	3	8	16-28.VIII.
	Razem	157	182	
	Ogółem	223	289	

10) Sporty wodne.

Wioślarstwo

Rok	Przeszko- lono osób	Było wy- jazdów	Trasa przebyta w klm.
1935	—	—	—
1936	170	375	2.958
1937	200	1070	4.780
1938	70	205	2.280

Kajaki

1935	3.357	1.628	11.481
1936	3.472	1.700	20.474
1937	2.820	1.867	19.294
1938	5.173	2.609	18.559

Wycieczki

1935	38	9	2.988
1936	32	9	4.003
1937	46	6	6.740
1938	56	28	6.239

Kąpielisko

1935	—	—	—
1936	5 347	—	—
1937	418	—	—
1938	—	—	—

11) Zestawienie ogólne.

Brało udział ogółem w wycieczkach masowych i grupowych i—koszt tej akcji wynosił:

1) Masowe wycieczki	6.636 osób,	koszt	57.418.63 zł
2) Grupowe ogólne	194 „ „	„ „	7.307.95 „
3) Grupowe, organiz. przez szkoły	17.573 „ „	„ „	232.783.98 „
4) Obozy i kursy krajoznawcze	263 „ „	„ „	11.833.16 „

Razem w r. 1938—24.666 „ „ 309.343.72 „

*

WYDATKI

Rozbudowa Szkolnych Schronisk	33.431.09 zł
Kursy, obozy i wycieczki	70.252.84 „
Organizacja imprez	1.817.25 „
Koszta administracyjne	2.742.88 „
Różne	3.652.59 „
Sumy przechodnie	6.787.80 „
<hr/>	
Razem	118.684.45 zł
Saldo na 1.I.1939 r.	7.498.77 zł
<hr/>	
Ogółem	126.183.22 zł

*

13) Propaganda turystyczna.

W zakresie propagandy turystycznej odbyły się:

1) Zebrania turystyczne w Mołodecznie, Wilejce, Głębokiem, Postawach, Świącianach i Braślawiu, na których omówiono organizację masowych wycieczek.

2) 25.IV.38 r. zebranie dyrektorów szkół w Wilnie, poświęcone akcji wycieczkowej.

3) 2.V.38 r. zebranie instruktorów O. P. nad Naroczem dla omówienia organizacji wycieczek do Wilna.

4) 4.V.38 r. zebranie nauczycieli W. F. na Przystani w Wilnie dla omówienia wycieczek wodnych.

Komisja utrzymywała ścisły kontakt z Dyrekcją Kolejową, Związkiem Propagandy Turystycznej w Wilnie i Nowogrodkiem oraz Polskim Towarzystwem Krajoznawczym w Wilnie. Nadto wydała pocztówki Narocza.

*

IV.

Plan pracy Komisji Wycieczkowej na rok 1939.

Komisja Wycieczkowa w bieżącym roku zwróci większą uwagę na uprzywilejowanie wycieczek niezamożnej młodzieży szkolnej ze szkół powszechnych oraz nadal dążyć będzie do zorganizowania tanich wycieczek. W szczególności:

a) Zorganizuje wycieczki młodzieży szkolnej do Wilna, a mianowicie:

Wycieczki młodzieży szkół powszechnych i uczestników placówek oświaty pozaszkolnej (do lat 30) z terenu Okręgu w maju i czerwcu oraz we wrześniu i październiku 1939 roku.

Grupy minimum po 200 osób z każdego powiatu.

Zaprosi młodzież szkolną z Zaolzia do Wilna na 12.V.1939 r. w liczbie 100 osób;

Przyjmie wycieczkę szkolną z Warszawy (organizacja za pośrednictwem Zarządu m. Warszawy);

Spowoduje przyjazd wycieczek szkolnych do Wilna z terenu Okręgów Szkolnych Pomorskiego i Poznańskiego.

b) Organizować będzie wycieczki zbiorowe (masowe):

Młodzieży szkół powszechnych i uczestników placówek oświaty pozaszkolnej do Warszawy — 3 wycieczki z terenu woj. wileńskiego, nowogrodzkiego i białostockiego;

Młodzieży szkół powszechnych i uczestników placówek oświaty pozaszkolnej do Gdyni — 3 wycieczki z Wilna, Nowogrodka i Grodna.

c) Zorganizuje w dniach 11—13 maja zjazd wycieczek do Wilna ze szkół, które mają za patrona Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, w/g następującego planu:

11.V — wyjazd do Zułowa,

12.V — uroczystości w Wilnie,

13.V — zwiedzanie pamiątek w Wilnie i Piłkiszkach.

d) Zorganizuje w okresie letnim obozy dla młodzieży szkolnej:

2 obozy krajoznawcze w Miadziole i Zułowie;

2 obozy żeglarskie w Trokach i nad Wigrami; Wycieczkę przewodników po Polsce.

e) Zorganizuje obozy i kursy letnie dla nauczycielstwa:

4 obozy wodne nad Naroczem;

2 kursy żeglarskie nad Naroczem.

f) Zorganizuje wycieczki nauczycielskie:

Do Warszawy;

Nad morze (koniec czerwca wzgl. początek lipca);

Naokoło Polski (koniec czerwca wzgl. początek lipca);

Po terenie Okręgu Wileńskiego: po wojew. wileńskim, nowogrodzkim i białostockim.

i kanalizacji, pobudowanie hangaru na tabor, pobudowanie domków campingowych dla uczestników kursów, uzupełnienie sprzętu.

Troki — budowa szkolnego schroniska na 13 ha terenu na półwyspie „Bazylianka“, organizacja ośrodka żeglarskiego młodzieży szkolnej, uzupełnienie sprzętu: 5 łodzi, 20 kajaków.

Serwy — gruntowny remont dachu, drzwi, okien i podłóg schroniska, zaopatrzenie w sprzęt noclegowy.

Augustów — pokrycie dachu schroniska blachą.

Grodno — dokończenie przebudowy lokalu na schronisko wycieczkowe.

Jeziory — uregulowanie stanu prawnego terenu, zaopatrzenie w sprzęt noclegowy, ogrodzenie terenu.

Inne schroniska:

Schroniska w Naroczance, Żodziszkach, Michaliskach i Zułowiu zaopatrzy się w łóżka i pościel;

Schroniska w Połuszy, Nowych Święcianach i Podbrodziu — w sienniki, koce i podgłówki;

Schroniska w Mirze, Nieświeżu i Słonimie — w pościel.

h) Wprowadzi się nowe nazwy schronisk:

Szkolne Domy Wycieczkowe:

Wilno, Narocz, Augustów, Serwy, Jeziory, Troki (te, które posiadają własne budynki);

Szkolne Schroniska Wycieczkowe:
Grodno, Stołpce, Słonim, Nowogródek, Nieśwież, Zułów, Mir, Braśław (te, które otrzymują specjalny lokal na schronisko, łóżka wycieczkowe, materace, koce i prześcieradła);

Szkolne Schroniska Noclegowe:

Naroczanka, Żodziszki, Michaliszki, Połusza, Nowo-Swięciany i Podbrodzie (w szkołach, gdzie jest siennik, koc, prześcieradła);

i) **Propaganda i wydawnictwa:**

Komisja co roku przeprowadzi propagandę wybranej miejscowości i wyda przewodnik, plan i zdjęcia z tej miejscowości: w 1939 r. — Wilno, w 1940 — Nowogródek, w 1941 r. — Grodno.

Wydawnictwa rozesłane będą do wszystkich szkół i zespołów oświaty pozaszkolnej na terenie Okręgu Szkolnego Wileńskiego. Wydawnic-

two dotyczące Wilna: Przewodnik, Plan i 20 pocztówek sprzedawane będą za komplet 2 zł 50 gr.

*

V.

W dyskusji nad sprawozdaniem zabierali głos P.P. Dyrektor Wołosewicz z Augustowa, Instruktor O. P. Polit z Nowogródka, dr Orda z Wilna, Bojanowicz z Wilna, Instruktor O. P. Miara z Baranowicz, Okołowicz z Wilna, Kilariski z Nowogródka, Domaniewska z Wilna i Dyr. Lewon z Wilna. Poruszono następujące sprawy:

1) Potrzebę uruchomienia schroniska w miejscowości Mikaszówka, położonej nad kanałem augustowskim.

2) Ustalenie terminu „Dni Mickiewiczowskich“ w okresie wiosennym.

3) Sposób przygotowania się młodzieży szkolnej do wycieczek.

4) Ustalenie wcześniejszych terminów wycieczek.

5) Ożywienie ruchu wycieczkowego nad jeziorem Miastro, w okolicę Miadzioła.

6) Przestrzeganie ustalonego porządku przy zgłaszaniu wycieczek do Wilna.

7) Organizację obozów krajoznawczych dla młodzieży szkolnej.

8) Uwzględnienie przy wycieczkach organizowanych do Gdyni możliwości zwiedzenia Warszawy i Torunia.

W powyższych sprawach dano następujące wyjaśnienia:

ad 1. Komisja Wycieczkowa dążyć będzie do urządzenia schroniska szkolnego w lokalu szkolnym w Mikaszówce.

ad 2. Termin „Dni Mickiewiczowskich“ został ustalony na pierwszą połowę czerwca.

ad 3. Na początku roku szkolnego ustala się ilość, cel i plan wycieczek. Przyjętą zasadą jest, że najmłodsze klasy poznają teren najbliższy, starsze dalszy.

Ważną rzeczą jest przygotowanie finansowe młodzieży — w tym celu zbierane są miesięczne składki do kasy funduszu wycieczkowego.

Przygotowanie rzeczowe młodzieży uskutecznia się przez opracowywanie tematów, przy czym należy podzielić role wśród uczniów.

Kierownikiem wycieczki w miarę moż-

ności jest nauczyciel znający daną miejscowość.

Po powrocie z wycieczki w szkole następuje dokładne omawianie całości w referatach ilustrowanych przeźrocami i wykresami.

- ad 4. Plan i terminy wycieczek są zapowiadane przez Komisję Wycieczkową we wrześniu każdego roku, w styczniu podawane są szczegóły, jak kosztorys i terminarz. Informacje podawane są w Dzienniku Urzędowym Kuratorium.
- ad 5. Zachodzi potrzeba skierowania wycieczek zdążających nad Narocz także nad jezioro Miastro w okolicę Miadzioła. Ułatwia tam pobyt schronisko Towarzystwa Miłośników Narocza w Hatowiczach.
- ad 6. Wycieczki przybywające do Wilna powinny pamiętać o przestrzeganiu porządku w schroniskach zgodnie z Instrukcją Min. W. R. i O. P. o Szkolnych Schroniskach Wycieczkowych z dnia 10.V.1938 r. Nr II. W. 3944/38 (Dziennik Urzędowy Min. W. R. i O. P. Nr 5 z 1938 r.). Ilość miejsc w schroniskach jest ograniczona i dlatego wycieczki muszą do tego dostosować liczbę osób.
- ad 7. Projektowane są dwa obozy krajoznawcze dla młodzieży szkolnej w Zułowie i nad Miadziołem. W obozach może brać udział młodzież z placówek oświaty pozaszkolnej a także starsza ze szkół powszechnych.
- ad 8. Przy wycieczkach do Gdyni może być uwzględnione zwiedzanie Warszawy i Torunia, co jednak musi podnieść koszt wycieczki.

*

Na tym skończono obrady przedpołudniowe.

Na zebraniu popołudniowym z instruktorami O. P. ustalono następujące wytyczne w sprawie organizowania wycieczek szkolnych do Wilna, Warszawy i Gdyni *):

1) Pożądany jest udział młodzieży w wycieczkach ze wszystkich szkół, a więc tak I-go stopnia, jak II-go i III-go, oraz uczestników oświaty pozaszkolnej.

2) W wycieczkach powinna brać udział nie tylko ta młodzież, której rodzice sami mogą opłacić koszt wycieczki, ale także młodzież niezamożna, a szczególnie odznaczająca się dobrymi postępami w nauce. Specjalną troską należy otoczyć młodzież niezamożną, dobrze uczącą się, która kończy szkołę, dalej nie będzie chodzić do szkoły, a nie była na żadnej wycieczce. Ułatwienie udziału w wycieczce tej kategorii młodzieży jest najbardziej pilne i konieczne.

3) Przy organizowaniu wycieczek należy dać możliwość młodzieży i uczestnikom oświaty pozaszkolnej poznać Wilno, następnie Warszawę i Gdynię.

4) Największą przeszkodą w organizowaniu wycieczek są stosunkowo duże koszty wycieczek. Obniżyć koszty można tylko przez zabranie z każdego powiatu na wycieczkę przynajmniej 600 młodzieży.

5) Gdyby każda szkoła I-go stopnia zgłosiła po 5 uczestników na wycieczkę do Wilna, każda szkoła II-go stopnia po 5 uczestników (spośród tych, którzy już zwiedzili Wilno) na wycieczkę do Warszawy, a wreszcie każda szkoła III-go stopnia po 5 uczestników (spośród tych, którzy już byli w Wilnie i Warszawie) na wycieczkę do Gdyni—możnaby uruchomić specjalne pociągi wycieczkowe i uzyskać w ten sposób znaczne obniżenie kosztów przejazdu młodzieży. Zasada ta nie mogłaby oczywiście utrudniać młodzieży ze szkół I-go stopnia (po zwiedzeniu Wilna) wzięcia udziału w wycieczce do Warszawy, czy też młodzieży ze szkół II-go stopnia (po poznaniu Wilna i Warszawy) wzięcia udziału w wycieczce do Gdyni, a szkole III-go stopnia do Wilna i Warszawy. Oczywiście, o ile część młodzieży ze szkoły II-go stopnia pojedzie do Warszawy, a ze szkoły III-go stopnia do Gdyni, nie ogranicza to udziału innej młodzieży z tej samej szkoły w wycieczkach do Wilna, czy też Warszawy. Przy tym ujęciu organizacyjnym każdy powiat będzie mógł sam zorganizować szkolny pociąg popularny do Wilna, a z każdego województwa będzie mógł być osobno zorganizowany pociąg do Warszawy i Gdyni. Pozwoli to na przeprowadzenie przez wycieczki ok. 15.000 młodzieży, czyli co 30 dziecko w Okręgu weźmie udział w wycieczce, a po powrocie — w 3500 miejscowościach głoszona będzie prawda o wielkości i potędze Polski.

*) Patrz zarządzenie Pana Kuratora O. S. Wil. pkt. 2 w Nr 4/39 Dz. Urz. str. 118.

VI.

Informacje dla organizatorów wycieczek.

Komisja Wycieczkowa Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego w Wilnie, ul. Wolana 10 (gmach Kuratorium, telefon 20-93), ułatwia:

1) Zorganizowanie i przyjęcie większych i zbiorowych wycieczek szkolnych, nauczycielskich i oświatowych, po terenie: wojew. wileńskiego, nowogródzkiego i białostockiego (powiaty: suwalski, augustowski i grodzieński);

2) Opracowuje plany i kosztorysy zwiedzania dla wycieczek, które zamierzają zwiedzać cały teren Wileńszczyzny, względnie kilka miejscowości;

3) Udziela informacji w sprawach wycieczkowych.

*

Wycieczki szkolne przybywające tylko dla zwiedzenia Wilna i okolic, względnie do jednej miejscowości, winny zwracać się w tych wypadkach do Kierownictwa danego szkolnego schroniska, które ułatwia zwiedzanie, udziela noclegów i wyżywienia. Na odpowiedź zawsze należy załączyć znaczek pocztowy. Zgłaszając wycieczkę należy podać: 1) ilość młodzieży z wyszczególnieniem płci, 2) dzień i pociąg, którym przybywa wycieczka oraz 3) przesłać $\frac{1}{3}$ należności za zamówioną ilość miejsc, w przeciwnym razie schronisko nie jest obowiązane rezerwować miejsca. Wycieczka może przyjechać do danej miejscowości, jeżeli otrzyma pisemne zawiadomienie od Kierownictwa schroniska o jej przyjęciu (w razie nieotrzymania znaczka na odpowiedź schronisko nie odpowiada na korespondencję).

VII.

Sieć Schronisk Turystycznych w Okręgu Wileńskim.*Województwo białostockie.*

Augustów — Szkolne Schronisko Wycieczkowe Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego. Schronisko mieści się w specjalnie na ten cel wybudowanym budynku, położonym nad rzeką Nettą (kanał Augustowski), w mieście Augustowie. W schronisku może się ulokować do 100 osób. Schronisko posiada 50 łóżek z materacami oraz z siennikami wypchanymi słomą, własną przystań i schrony na łodzie. Opłaty za noclegi: pojedynczo: nauczycielstwo — 75 gr., młodzież szkolna — 50 gr., inne osoby — 1 zł.

Wycieczki: (ponad 10 osób) naucz. — 50 gr., wycieczki młodzieży szkolnej — 30 gr., inne — 75 gr. Za pościel (prześcieradło i podpinka) — dopłata jednorazowo 30 gr. Wyżywienie na miejscu. Zgłoszenia kierować — Augustów, Państwowe Liceum i Gimnazjum.

Druskieniki — Zdrojowisko. Dojazd do stacji kolejowej Druskieniki. Schronisko mieści się w lokalu Szkoły Powszechnej Nr 3. Opłaty: pojedynczo: nauczycielstwo — 75 gr., młodzież szkolna — 50 gr., inne osoby 1 zł., wycieczki (ponad 10 osób): 1) nauczycielstwo — 50 gr., 2) młodzież szkolna — 30 gr., 3) inne osoby — 75 gr. — 20 łó ż e k.

Grodno — Schronisko im. Sławomira Czerwińskiego mieści się we własnym lokalu I Państwowego Liceum i Gimnazjum im. Adama Mickiewicza, ul. Akademicka 10. Łóżka z materacami. Czynne przez cały rok. Opłaty za noclegi: pojedynczo: 1) nauczycielstwo — 75 gr., 2) młodzież szkolna — 50 gr., 3) inne osoby — 1 zł. Wycieczki (ponad 10 osób): 1) nauczycielstwo — 50 gr., 2) młodzież szkolna — 30 gr., 3) inne osoby — 75 gr. Za pościel (dwa prześcieradła) dopłata jednorazowo 25 gr. W zimie za opał i światło dodatkowo 25 gr. za nocleg. — 50 łó ż e k.

Jeziory — pow. grodzieński (stacja kol. na miejscu). 25 klm od Grodna nad brzegiem jeziora Kań-Białe. Dom Osiedla Szkolnego I Państwowego Liceum i Gimnazjum Mickiewicza w Grodnie. Opłaty za noclegi: 1) wycieczki naucz. — 50 gr. i 2) młodzieży szkolnej — 25 gr. — 20 łó ż e k.

Serwy — dojazd do stacji kol. Augustów. Dom wakacyjny Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego użytkowany na kursy i kolonie letnie (50 miejsc). Schronisko mieści się w dwóch salach. Opłata za noclegi: pojedynczo: 1) nauczycielstwo — 75 gr., 2) młodzież szkolna — 50 gr., 3) inne osoby — 1 zł. Wycieczki (ponad 10 osób): 1) naucz. — 50 gr., 2) młodzież szkolna — 30 gr., 3) inne — 75 gr. — 20 łó ż e k.

Wigry — st. kol. Suwałki. Schronisko Pol. Tow. Krajoznawczego „Nad Wigrami“ im. Kazimierza Kulwiecia. Adres Suwałki, Tow. Krajoznawcze, ul. Kościuszki 59. Miejsc ogółem 60, z czego połowa dla młodzieży szkolnej. Cena noclegów na sali ogólnej dla wycieczek szkolnych — 25 gr. Wyżywienie całodzienne od 1 zł 50 gr. do 3 zł 50 gr. — 30 łó ż e k.

Województwo nowogródzkie.

Mir — (poczta Mir, najbliższa stacja kolejowa — Horodziej). Z Horodzieja do Mira autobusem. Schronisko mieści się w lokalu 7-klasowej Publicznej Szkoły Powszechnej, ul. Wileńska 47. Opłata za noclegi — wycieczki: naucz. — 40 gr., młodzieży szkolnej — 20 gr. — 10 łó ż e k.

Nieśwież — (najbliższa stacja kol. Horodziej). Z Horodzieja do Nieświeża stała komunikacja autobusem. Schronisko mieści się w lokalu Państw. Liceum i Gimnazjum ul. Syrokomi 17. Opłaty za noclegi — wycieczki naucz. — 40 gr., młodzieży szkolnej — 20 gr. — 20 łó ż e k.

Nowogródek — Schronisko mieści się w lokalu 7-klasowej Publ. Szkoły Powszechnej Nr 2, róg ulic Słonimskiej i Kolejowej (na wprost dworca). Zgłoszenia przysyłać do Inspektoratu Szkolnego, Zaułek Grodzieński Nr 20, lub pod adresem Schroniska, ul. Słonimska 52. Łóżka z materacami. Poza tym Schronisko posiada 30 sienników dla liczniejszych wycieczek. Za pościel (2 prześcieradła) dopłata jednoraz. 25 gr. Opłata za noclegi: nauczycielstwo — 75 gr., młodzież szkolna — 50 gr., inne osoby — 1 zł; wycieczki nauczycielskie — 50 gr., młodzieży szkolnej — 30 gr., inne — 75 gr. — 30 łó ż e k.

Nad Świtezią — (23 klm od Nowogródka na drodze Nowogródek — Baranowicze. Poczta Walówka, Schronisko Polsk. Tow. Krajoznawczego im. A. Janowskiego). Zgłoszenia kierować do Pol. Tow. Krajoznawczego w Nowogródku, Urząd Wojewódzki, pokój 39. Miejsce w Schronisku ogółem 32, w tym łó ż e k szkolnych — 20. Opłata dla wycieczek szkolnych — 25 gr.

Słoniń — Schronisko mieści się w lokalu Państw. Liceum i Gimn., ul. 3-go Maja 37. Łóżka z materacami. Opłaty za noclegi — nauczycielstwo — 75 gr., młodzież — 50 gr., inne osoby — 1 zł. Wycieczki (ponad 10 osób): naucz. — 50 gr.

Województwo wileńskie.

Brasław — (dojazd do st. kol. Brasław). Schronisko mieści się w lokalu 7 kl. Publicznej Szkoły Powszechnej Nr 2, ul. Skaśnieńska 21. Opłata za noclegi: wycieczki naucz. — 50 gr., młodzieży szkolnej — 30 gr. — 20 łó ż e k.

Dzisna — (najbliższa stacja kol. Zahacie, następnie 29 klm końmi, względnie dojazd do stacji kol. Głębokie. Między Głębokiem i Dzisną w okresie lata stała komunikacja autobusowa).

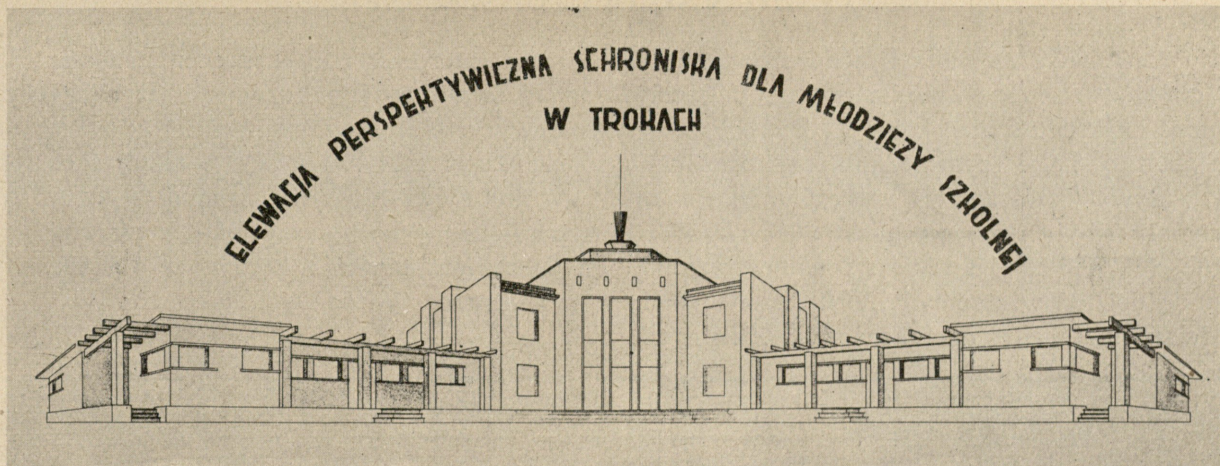
Schronisko mieści się w lokalu Państw. Liceum i Gimnazjum. Opłata za noclegi: wycieczki nauczycielskie — 50 gr., młodzieży szkolnej — 30 gr. — 20 łó ż e k.

Narocz — (dojazd z Wilna pociągiem normalnym do st. kol. Łyntupy, a następnie bezpośrednio pociągiem wąskotorowym do st. Narocz, znajdującej się przy samym Schronisku. W okresie lata między Wilnem i Naroczem stała komunikacja autobusowa. Szkolne Schronisko wycieczkowe Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego jest położone nad brzegiem jeziora. Schronisko mieści się w specjalnie na ten cel zbudowanym budynku. Schronisko może przyjmując wycieczki do 200 osób. Łóżka z materacami. Schronisko posiada duże sale i pokoje dla pojedynczych osób. Opłata za noclegi: pojedynczo: 1) nauczycielstwo — 75 gr., 2) młodzież szkolna — 50 gr., 3) inne osoby — 1 zł. Wycieczki (ponad 10 osób): 1) naucz. — 50 gr., 2) młodzież szkolna — 30 gr., 3) inne osoby — 75 gr. Za pościel (dwa prześcieradła) dopłata 25 gr. jednorazowo. W zimie za opał dodatkowo po 25 gr. od noclegu. Wyżywienie na miejscu od 2 zł. dziennie.

Schronisko wyposażone jest w 10 żaglówek, 40 kajaków i łódź motorową, które wypożyczane są za minimalną opłatą. Zgłoszenia należy przysyłać pod adresem: Szkolne Schronisko Wycieczkowe nad Naroczem, poczta Kobylnik, województwo wileńskie. W Schronisku zainstalowany jest telefon, poczta Kobylnik Nr 5. — 150 łó ż e k.

Troki — (Poczta Nowe Troki, Państwo- we Liceum Pedagogiczne, ul. Szkolna 16). Najbliższa stacja kol. Stare Troki na linii Wilno—Grodno. Ze stacji do Trok 3 klm. Z Wilna do Trok stała komunikacja autobusowa. Schronisko umieszczone jest w osobnym budynku. Łóżka z materacami, wyżywienie na miejscu. Opłata za noclegi: pojedynczo: 1) nauczycielstwo — 75 gr., 2) młodzież szkolna — 50 gr., inne osoby — 1 zł. Wycieczki (ponad 10 osób): naucz. — 50 gr., 2) młodzież szkolna — 30 gr. i inne osoby 75 gr. Opłata za 2 prześcieradła jednorazowo — 25 gr. — 30 łó ż e k.

Wilno — Dom Wycieczkowy Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego. Czynny przez cały rok. (Wilno ul. Królewska, Ogród Bernardyński, b. lokal Klubu Szlacheckiego, położony u podnóża góry Trzykrzyskiej, tel. 19-92). Łóżka

Szkic projektowanego Szkolnego Schroniska w Trokach.

z materacami i pościelą. Wyżywienie na miejscu dla szkół od 1 zł 50 gr., dla dorosłych od 2 zł za dobę. Opłata za noclegi: pojedynczo: 1) nauczyciele — 1 zł., 2) młodzież szkolna — 75 gr., inne osoby 1 zł. 25 gr. Wycieczki (ponad 10 osób): 1) nauczyciele — 75 gr., 2) młodzież szkół powszechnych — 30 gr., szkół zaw. i średnich — 50 gr., 3) inne wycieczki — 1 zł. Za pościel (dwa prześcieradła) dopłata — 30 gr. jednorazowo.

W zimie za opał i światło dodatkowo 25 gr. od noclegu — 210 łózek.

U w a g a: W okresie lata od 1-go kwietnia do 30-go września czynne jest w Wilnie drugie schronisko w lokalu Państw. Szkoły Rzemiosł Budowlanych, ul. Kopanica Nr 5, tylko dla wycieczek. Zgłoszenia należy przysyłać pod adresem poprzedniego schroniska. Opłata: wycieczki naucz. — 50 gr., młodzieży szkół powsz. — 20 gr., szkół średn. i zawodowych — 30 gr. Za prześcieradła dopłata jednorazowo 30 groszy—200 miejsc na siennikach.

Zułów — st. kol. na miejscu. Schronisko w lokalu Szkoły Powszechnej. Opłaty: wycieczki naucz. — 50 gr., młodzieży szkolnej — 25 gr. — 20 łózek.

VIII.

Szlaki wodne.

Na linii wodnej Narocz—Wilno (7-dniowa wycieczka kajakowa) znajdują się schroniska noclegowe:

Narocz nad rzeką Naroczanką — w lokalu Szkoły Powszechnej — 10 miejsc. Opłata od osoby 50 gr., wycieczki po 25 gr.

Żodziszki k. Smorgoń nad rzeką Wilią w lokalu Szkoły Powszechnej — 10 miejsc. Opłata od osoby 50 gr., wycieczki po 25 groszy.

Michaliszki nad rzeką Wilią — w lokalu Szkoły Powszechnej. — 10 miejsc. Opłata od osoby — 50 gr., wycieczki po 25 groszy.

Na linii wodnej Ignalino — Połusza, jeziora, Żejmiana, Wilia do Wilna (4-dniowa wycieczka kajakowa) znajdują się schroniska noclegowe:

Połusza k. Ignalina, pow. święciański. Od stacji kol. Ignalino do brzegu jeziora 3 klm. — w lokalu Szkoły Powszechnej — 10 miejsc. Opłata po 50 gr. od wycieczek wodnych po 25 gr.

Nowe Święciany — w lokalu 7-kl. Publ. Szkoły Powszechnej. — 10 miejsc. Opłaty po 50 gr., od wycieczek wodnych po 25 gr.

Podbrodzie—w lokalu 7-kl. Publ. Szkoły Powszechnej — 10 miejsc. Opłaty od osoby po 50 gr., od wycieczek wodnych po 25 gr.

Santoka nad Wilią — w lokalu nad brzegiem rzeki.—10 miejsc. Opłaty od osoby po 50 gr., od wycieczek wodnych po 25 gr.

B. Ł.

**CZY ZŁOŻYŁEŚ
OFIARĘ NA F. O. N?**

VI TYDZIEŃ SZKOŁY POWSZECHNŁJ.

W nr 4/39 Dziennika Urzędowego K. O. S. Wil. przedstawione zostało sprawozdanie z działalności Okręgu Wileńskiego T. P. B. P. S. P. w roku 1938. Ze sprawozdania tego wynikało, iż wpływy Towarzystwa w porównaniu z rokiem 1937 były wyższe o blisko 30%. (151896 zł wobec 117.488 zł). Najwyższą pozycję w ogólnej sumie dochodów stanowił „V Tydzień Szkoły Powszechniej“, gdyż dał Okręgowi 64000 złotych,

a więc czterdzieści kilka procent całości. Fakt ten pozwolił na stwierdzenie, iż wysiłek organizacyjny ze strony Obwodów i Kół był w tym kierunku w pełni właściwy. O rezultatach tego wysiłku mówi nie tylko osiągnięta kwota ale i porównanie naszego dorobku w tym zakresie z dorobkiem innych Okręgów w Polsce. Oto wyniki przedstawione w złotych:

Nazwa Okręgu	I tydzień Szkoły Powsz. 1934 r.	Kolejne miejsce	II tydzień Szkoły Powsz. 1935 r.	Kolejne miejsce	III tydzień Szkoły Powsz. 1936 r.	Kolejne miejsce	IV tydzień Szkoły Powsz. 1937 r.	Kolejne miejsce	V tydzień Szkoły Powsz. 1938 r.	Kolejne miejsce
Brzeski	24221	VI	43952	V	48127	V	70689	V	110472	III
Krakowski	36658	IV	89086	II	101187	II	155295	II	150000	II
Lubelski	21282	VII	36160	VII	35441	VI	47294	VI	52350	IX
Lwowski	40905	III	62232	IV	59014	IV	71384	IV	83300	VI
Pomorski	—	—	—	—	—	—	—	—	89000	V
Poznański	60508	II	70306	III	80423	III	107123	III	100000	IV
Śląski	11051	VIII	29493	VIII	29625	VII	28474	IX	36000	X
Warszawski	97781	I	165787	I	178952	I	247054	I	310000	I
Wileński	?	?	39813	VI	24661	VIII	35082	VIII	64000	VII
Wołyński	29035	V	27006	IX	23543	IX	45072	VII	62000	VIII
Razem	321441	—	563835	—	580973	—	793472	—	1035122	—

Dane zawarte w tablicy wyraźnie wskazują iż Okręg Wileński z Okręgiem Brzeskim wysunęły się na czoło wszystkich Okręgów, zyskując w V Tygodniu S. P. najwyższy procent podniesienia się wpływów w porównaniu z dochodami IV Tygodnia. Fakt ten godzien jest podkreślenia, gdyż wpływy z Tygodnia stanowią bardzo duży procent ogólnych dochodów Wileńskiego Komitetu Okręgowego. Stosunek procentowy tych wpływów ilustruje niżej zamieszczona tabela:

Rok	Wpływy całoroczne bez zwrotu pożyczek	W tym Tydzień Szkoły Powsz.	Stosunek procentowy wpływów w Tygodniu do wpływów całorocznych
1935	146167 zł	39813 zł	27%
1936	113104 zł	24661 zł	23%
1937	117488 zł	35082 zł	30%
1938	151896 zł	64000 zł	42%

Z tabeli tej wynika, iż każdy Tydzień szkoły Powszechniej daje Okręgowi około 30% wpływów całorocznych, a ostatni (V) dał prawie po-

łowę tychże. Świadczy to o dobrym przygotowaniu ostatniego Tygodnia oraz dużej i ofiarnej pracy nauczycielstwa, a w szczególności nauczycielstwa szkół powszechnych.

Obecnie zbliżamy się do VI Tygodnia S. P. Pozornie dzieli nas od niego jeszcze około pięciu miesięcy; jeśli jednak odliczymy okres wakacyjny i wrzesień jako ten czas, w którym w większości wypadków nie mogą być czynione przygotowania, dojdziemy do wniosku, iż najodpowiedniejszym terminem do montowania Tygodnia jest maj. Z tych właśnie względów podajemy poniżej wytyczne uchwalone przez Zgromadzenie Okręgowe i prosimy wszystkie Komitety Obwodowe, Komitety Tygodnia, Zarządy Kół i Kierownictwa Szkół o najbardziej przychylne ustosunkowanie się do nich i możliwie szybkie realizowanie przygotowań. Wierzymy, że apel nasz zostanie potraktowany pozytywnie i pozwoli w najbliższym Tygodniu osiągnąć jeszcze wyższe wpływy niż w roku 1938. Równocześnie przypominamy, że plan pracy Towarzystwa na bieżący rok jest na naszym terenie bardzo obszerny. Zamierzamy pomóc w budowie 63

punktów szkolnych o wyraźnej przewodzie szkół III stopnia. Na sfinansowanie tego zagadnienia preliminujemy 353000 złotych w postaci bezprocentowych pożyczek i 28000 zł w formie bezzwrotnych zasiłków. Na pomoce naukowe dla szkół powszechnych pragniemy wydać 112000 złotych.

Plan ten jest o blisko 36% obszerniejszy niż w roku 1938. Wpływy nasze w tym roku winny więc być również odpowiednio wyższe i będą takimi, jeśli niżej przytoczone wytyczne zostaną we właściwy sposób i możliwie szybko zrealizowane.

Lyszczarczyk Leon

Sekretarz Wil. Kom. Okr. T.P.B.P.S.P.

*

WYTYCZNE DO PRZYGOTOWANIA VI TYGODNIA SZKOŁY Powszechniej w roku 1939 dla Komitetów Obwodowych T.P.B.P.S.P. Okręgu SZK. Wileńskiego.

1. Już obecnie zabiegać w Starostwach o zapewnienie wyłączności zbiórki dla Towarzystwa P. B. P. S. P. w dniach od 2 do 10.X 1939 r. Okręg Wileński uczyni to w województwach, Zarząd Główny w Warszawie,
 2. Przesłać do Komitetu Okręgowego w Wilnie przed 1.V. br. zapotrzebowania w/g obwodów na afisze propagandowe (biorąc za podstawę stopień i ilość szkół w Obwodzie), ulotki propagandowe (biorąc za podstawę ilość dzieci w szkołach — 1 dziecko — 1 ulotka), materiały wartościowe, listy ofiar i okolicznościowy „Biuletyn“ (biorąc za podstawę doświadczenia lat ubiegłych i możliwości terenu).
- Równocześnie z wysłaniem zapotrzebowania dokonać przydziału wymienionych materiałów na poszczególne Koła i Szkoły, oraz opracować odpowiednie wskazówki (np. sposoby możliwie najtrwalszego wyzyskania afiszów przez podklejenie ich, nalepek na okna przez naklejenie ich jeszcze przed rozpoczęciem się Tygodnia itd.).
- Do zapotrzebowania dołączyć posiadane fotografie budynków wzniesionych przy pomocy Towarzystwa oraz wszelkie materiały, które Okręg mógłby wyzyskać przez radio, prasę względnie „Biuletyn“,

3. Zorganizować Obwodowe, Gminne oraz szkolne Komitety V Tygodnia Szkoły Powszechniej. Dopilnować, by w terminie do 1.VI 1939 r. każdy Komitet miał gotowy plan pracy dla własnego terenu.

W planie tych prac należy uwzględnić:

- a) dokonania w obie niedziele Tygodnia (1 i 8.X) uroczystego poświęcenia szkół wzniesionych przy pomocy Towarzystwa,
- b) zorganizowanie odpowiednich propagandowych pogadanek w szkołach dla dzieci i rodziców, a w organizacjach społecznych dla członków tychże. Wyzyskać tu należy wszelkie materiały statystyczne, zawarte w sprawozdaniach Zarządu Głównego, Wileńskiego Komitetu Okręgowego i zainteresowanego Obwodu, względnie Koła — (obok akcji budowlanej uwzględnić zaopatrywanie szkół w pomoce naukowe i biblioteki),
- c) wciągnięcie do współpracy wszelkich organizacji społecznych, znajdujących się na danym terenie,
- d) organizowanie odpowiednich pochodów z transparentami i wystaw propagandowych, ilustrujących dorobek Towarzystwa w okresie ubiegłego pięciolecia. Uwzględnić tu dorobek własnego Obwodu,
- e) przeprowadzenie wstępnych przygotowań do kwesty ulicznej, która odbędzie się w dniach 1 i 8.X br. (2 niedziele). Wciągnąć do udziału najszersze rzesze społeczeństwa i w możliwie największej ilości punktów,
- f) ustalenia największej ilości osób i miejsc do przeprowadzenia zbiórki na listy ofiar,
- g) organizowanie imprez dochodowych na rzecz Tygodnia przez Komitety, Koła i szkoły (zabawy taneczne, czarne kawy, loterie, zawody sportowe, przedstawienia itp.),
- h) zwrócenie się do wszystkich ważniejszych przedsiębiorstw, firm, urzędów, instytucyj, o ofiarę na budowę szkół, oraz o zapisywanie się na członków dożywczych,
- i) wciągnięcie w akcję młodzieży szkół średnich (młodzieży pozaszkolnej) i zespołów rodzicielskich tychże (oczywiście w porozumieniu z Dyrekcjami),

- j) szczególne nasilenie akcji w kierunku powstawania nowych Kół i zjednywania członków dożywotnych i zwyczajnych (deklaracje przy ulotkach!),
- k) wyzyskanie dla celów propagandowych miejscowej prasy,
- l) ewentualne ogłoszenie konkursu na wypracowanie uczniowskie, związane tematem z działalnością Towarzystwa. Nagrody przyznaje Obwód,
- ł) opracowywanie miejscowych, uczniow-

skich „Gazetek Sciennych“ ilustrujących dorobek Towarzystwa i informujących o celach Tygodnia.

Całość akcji ująć w ten sposób, by Obwód mógł poinformować Zarząd Komitetu Okręgowego w Wilnie o wszelkich zrealizowanych pracach w dniu 17 września br. W dniu tym, tak jak w roku ubiegłym, odbędzie się w Wilnie specjalna konferencja informacyjna poświęcona sprawie Tygodnia.

*

K R O N I K A.

Hołd młodzieży szkół wileńskich na Rossie w dwudziestą rocznicę odzyskania Wilna.

Znamienny jest nastrój niektórych rocznic, które obchodzimy dla uczczenia wielkości chwili minionej. Szczególnie jednak porywające są rocznice, które mają nie tylko znaczenie dziejowe i są nie tylko pomnikami bohaterstwa i geniuszu ale moc ich odżywa dziwnym i nie zbadanym zrzędzeniem losu w czasach dzisiejszych.

Dwudziestolecie rocznica wyzwolenia Wilna, wcielenia dawnej stolicy Wielkiego Księstwa Litewskiego do niepodległej Rzeczypospolitej Polskiej, do takich momentów właśnie należy.

Radosna atmosfera panująca w naszym mieście w dniu 19 kwietnia 1939 roku była w jednaki sposób przeżywana przez starsze i młode pokolenie.

Ludzi, którzy pamiętali wkroczenie wojsk polskich w mury Ostrej Bramy, dzień ten musiał rozrzewnić do łez.

Przemówił także i do młodzieży.

Rocznica zwycięskich bojów o Wilno, choć dla niej tylko historyczna, zastała młodzież wileńską w osobliwej dla całej młodzieży chwili: dorabiania się głębszej postawy patriotycznej w obliczu poważnych przemian politycznych.

Gotowość bojowa młodzieży, jej nieklamany zapał i ofiarność zadokumentowane niejednokrotnie w czasach ostatnich sprzegły się dziwnie z tamtą niezapomnianą dla Wilna chwilą i objawiły uroczystym i podniosłym manifestem.

Marsz szkół wileńskich na Rosję po nabożeństwie w Ostrej Bramie w owym dniu, tak pamiętnym, las różnobarwnych sztandarów z drzewcami tkwiącymi po bokach Mauzoleum w sprawnym szyku żołnierskim — był tym razem przeglądem nowych sił, które tam u stóp płyty marmurowej, kryjącej Wielkie Serce Wodza — stawały do raportu.

Tłum młodzieży gęsty i zwarty zamarł w milczeniu na rozległym placu przed cmentarzem i na pobliskich wzgórzach w chwili, gdy zabrzmiał charakterysty-

czny dźwięk pobudki. Wyczarował w duszach gotowych i młodych wspomnienie słów Pierwszego Marszałka: „Was powołałem. Szła wielkanocna pora, gdy batalion za batalionem, szwadron za szwadronem do Wilna śpieszyły”.

W niezmaconej ciszy zakwitła czarna marmurowa płyta stosem wieńców i wiązanek złożonych przez Pana Kuratora i delegację szkół.

I znów świeże — bogactwem barw bijące w oczy kwiaty — przyozdobiły proste, szare mogiłki obrońców Wilna. Wiatr pędzący chmury załopotał sztandarami, zaproszył cmentarz chwilowym, wiosennym, lekkim jak puch śniegiem, poczem błysnęło wspaniałe słońce.

Przed lśniącym od wilgoci marmurem płyty Mauzoleum defilowały uroczyście w największym porządku hufty szkolne Przysposobienia Wojskowego; rytm miarowych kroków budził echa historii, zwrócone w prawo głowy oddały hołd Sercu Wodza.

On pragnął kiedyś godnego uczczenia tej chwili, gdy myślał, że „...tam, gdzieś na Rossie u wrót cmentarzy leżą ci, co życie dali, by Komendanta serce pieścić...” i zwracał się do żywych ze słowami: „Życzę Wam, by miasto zadrżało w waszych objęciach tak, jak drżało ongiś, gdyście tu marszem zwycięskim wchodzili”.

Młodzież wileńska unosiła ze sobą rytm owego radosnego drżenia w chwili, gdy pobudka wojskowa wezwała ją do zaciągnięcia warty u wrót idei zwycięstwa.

J. W. P.

*

20-lecie wyzwolenia Lidy.

Dnia 17. IV br. w dwudziestą rocznicę wyzwolenia Lidy Dyrekcja Pryw. Gimnazjum Kupieckiego ks. ks. Pijarów w Lidzie zorganizowała uroczystość transmitowaną przez Radio na całą Polskę. Prowizoryczne studio urządzone w sali gimnastycznej Gimnazjum Kupieckiego, zaś aparaturę nadawczą umieszczono w sąsiedniej klasie.

Na całość programu złożyły się następujące audycje:

Koncert orkiestry wojskowej pułku strzelców w Lidzie.

„Pijarzy w Lidzie“ — reportaż wygłoszony przez Henryka Żeligowskiego o działalności Pijarów w Lidzie do zamknięcia kościoła.

Nabożeństwo szkolne z kościoła ks. ks. Pijarów.

Reportaż pułk. Obertyńskiego „Walka o Lidę“.

Produkcje kapeli ludowej (cymbały, harmonia, skrzypce i bęben).

Reportaż „Lida pod względem gospodarczym“ wygłosił poseł Lucjan Brylski, a opowiadanie o Lipniskach, miasteczku, w którym pracował tajnie Marszałek Józef Piłsudski, odczytał T. Łopalewski.

Dr Witold Kieszkowski, Kierownik Urzędu Konserwatorskiego wojew. wileńskiego wygłosił felieton „Zabytki przeszłości w Lidzie i jej okolicach“ (w zasięgu Wilna i Baranowicz).

Chór i kapela wiejska wykonała utwory regionalne i pieśni w ramach audycji dla wsi (związanych z miejscowymi zwyczajami wielkanocnymi).

Nadto chór Państw. Liceum i Gimnazjum im. K. Chodkiewicza odśpiewał szereg pieśni.

*

Ofiary na F. O. N. oraz subskrypcja Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej.

Podziękowanie Pana Kuratora O. S. Wil.

Sytuacja polityczna kraju, wyzwająca ze społeczeństwa polskiego wysokiej miary patriotyzm i czynną ofiarności, odezwała się głośniejszym echem również wśród młodzieży i działwy wszelkich typów szkół naszego Okręgu.

Postawa młodzieży, nacechowana dumą i odwagą godną najmłodszego pokolenia Wielkiego Narodu, znajduje swój wyraz przede wszystkim w zmożonej pracy hufcowej — odzwierciedla się też w ofiarności materialnej. Zaoszczędzone przez wyrzeczenie się wielu przyjemności i potrzeb grosze płyną ustawicznie na Fundusz Obrony Narodowej.

Wśród ofiar pieniężnych są setki złotych i po kilka złotych, lecz na każdy złoty składa się kilka lub kilkanaście serc tętniących gorącą krewią polską, — i to jest dla Ojczyzny najważniejsze.

Wszystkim szkołom powiększającym według swych sił Fundusz Obrony Narodowej, całej młodzieży szkolnej, skupionej dziś w wyjątkowej pracy dla zwiększenia potencjału obronności kraju, składam niniejszym serdeczne podziękowanie.

Kurator O. S. Wil.:

(—) M. B. Godeckj.

*

Młodzież a Pożyczka Obrony Przeciwlotniczej oraz ofiary na F. O. N.

Ofiary na F. O. N. złożyli na ręce Pana Kuratora oprócz in.: Młodzież Pryw. Gimn. i Liceum z j. litewskim w Wilnie — zł 122, uczniowie Publ. Szkoły Powsz. w Krzywiczach, pow. wilejskiego — zł 100, uczniowie Publ. Szkoły Powsz. w Puzyrach, pow. wilejskiego — zł 14, uczniowie Pryw. Gimn. i Liceum I. C. K. O. w Wilnie — zł 194, personel i uczniowie M. Szkoły Kraw. Inst. Rzemieśln. w Wilnie — zł 83.20, Komitet Ródz. przy Pryw. Gimn. i Liceum „Oświata“ w Wilnie — zł 100, Nie zbrakło wśród ofiarodawców młodzie-

ży z placówek oświatowych i kursów dla przedpoborowych. Oto list nadesłany pod adresem Pana Kuratora z Przedbrodzia, pow. suwalskiego:

PANIE KURATORZE!

W dniu 4.IV.39 r. r. jako w dniu zakończenia kursu dokształcającego dla przedpoborowych i młodzieży pozaszkolnej przy publicznej szkole powszechnej II st. w Przedbrodziu, pow. suwalskiego, a w przeddzień rozpoczęcia zakupów Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej, chcąc choć trochę w miarę naszej możliwości przyczynić się do dozbrojenia naszej armii, prosimy Cię Panie Kuratorze, abyś raczył przyjąć od nas zapewnienie, że nie straciliśmy czasu, jeno staraliśmy się dla dobra naszej Ojczyzny wykorzystać całą pracę bezinteresowną naszych nauczycieli p.p. Balickiego i Szemety, a po zapoznaniu nas z przyjęciem, jakim w kraju przyjęta została Pożyczka Obrony Przeciwlotniczej, na Twoje ręce, Panie Kuratorze, przesyłamy nasze skromne grosze na fundusz Pożyczki, z myślą zapoczątkowania łańcucha ofiar uczestników kursów wieczorowych.

Moczulewicz Piotr — 1 zł, Gorlewska Bronisława — 50 gr, Józef Arasimowicz — 1 zł, Rowińska Zofia — 50 gr, Sobolewska Zofia — 50 gr, Poulakowska Aniela — 50 gr, Rejterada Helena — 50 gr, Nalewajkówna Irena — 50 gr, Milewska Leokadia — 50 gr, Trzcioniowski Kazimierz — 1 zł, Raczkowski Wacław — 1 zł, Nalewajko Bolesław — 1.50 zł, Czesław Rukściński — 50 gr, Józef Grygo — 50 gr, Zygmunt Maziewski — 50 gr, Alojzy Rowiński — 1 zł, Stanisław Czarniecki — 50 gr, Wasilewski Stanisław — 1 zł, Urbanowicz Wiktor — 50 gr, Sawicki Piotr — 50 gr, Nalewajko Henryk — 50 gr, Antoni Dylenda — 1 zł.

*

Szkolnictwo powszechne.

Konferencja inspektorów szkolnych.

Korzystając z obecności inspektorów szkolnych w Wilnie w dniu 12 marca br. z okazji dorocznego Ogólnego Zgromadzenia Delegatów T-wa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych przeprowadzono w godzinach popołudniowych konferencję o charakterze urzędowym i omówiono szereg aktualnych spraw bieżących, w szczególności zreferowano:

- 1) Ogólne wytyczne organizacji roku szkolnego 1939/40;
- 2) Stosunek inspektora szkolnego do pracy instruktorów zatrudnionych przy Kuratorium O. S. Wil.;
- 3) Prace przygotowawcze do wprowadzenia przynajmniej w dwóch szkołach w każdym powiecie nauki gospodarstwa domowego od początku najbliższego roku szkolnego;
- 4) Wytyczne w zakresie wychowania fizycznego w szkołach;
- 5) Wykonanie programu oplg.

*

Rejestracja nauczycieli z wyższymi niż normalne kwalifikacjami.

Na podstawie zebranych materiałów sporządzono rejestr nauczycieli z dodatkowymi kwalifikacjami. Liczba tych nauczycieli wynosi w Okręgu 697. Najsilniej reprezentowane są studia humanistyczne, następnie

matematyczne i przyrodniczo-geograficzne. Wyraźnie mało ma Okręg nauczycieli-specjalistów do nauki zajęć praktycznych i wychowania fizycznego.

Praktyczne wnioski z przeprowadzonej rejestracji zostaną wyciągnięte przy organizacji nowego roku szkolnego.

*

Pomoce naukowe.

Obok dokonanego w lutym zamówienia na mapy na ogólną sumę 39.896 zł zamówiono w kwietniu 102 komplety obrazów do nauki jęz. polskiego. Komplet składa się z 24 obrazów dwustronnych (48 obrazków) podklejonych na tekturze, obramowanych płótnem i opatrzonych wieszakiem. Koszt tych obrazów wyniesie 3774 zł. Wreszcie zamówiono 177 kompletów bibliotecznych na sumę 13.523 zł. Komplet składać się będzie z 40 książek oprawionych w twarde okładki. (Spis książek v. 173 nin. numeru Dz. Urz.).

*

Wizytacje.

W marcu i kwietniu dokonano wizytacji obwodów szkolnych: wileńskiego miejskiego, wileńskiego wiejskiego, baranowickiego, słonimskiego, nowogródzkiego i suwalskiego.

*

Szkolnictwo średnie ogólnokształcące.

Konferencja rejonowa nauczycieli biologii odbyła się w dniu 3 kwietnia 1939 roku w lokalu Ogniska Metod. Biologii przy udziale 38 osób z Wilna i Okręgu. Konferencja rozpoczęła się referatem p. S. Trzebińskiego i p. M. Czarneckiej na temat: „Wymagania programu biologii w liceach, a przygotowanie młodzieży kończącej gimnazjum”, w którym prelegenci zwrócili uwagę na niedostateczne częstokroć przygotowanie młodzieży, wstępującej do liceum, z zakresu kursu gimnazjalnego biologii. Poddano analizie warunki pracy i postawiono wniosek zwrócenia szczególnej uwagi na te zagadnienia, które stanowią niezbędną podstawę dalszej nauki w liceum. Drugi referat wygłosiła p. M. Czarnecka na temat: „Uwagi nad realizacją programu biologii w liceach”, podkreślając konieczność metodycznego opracowania pokazów z działy fizjologii roślin i zwierząt, oraz konieczność skrócenia przeglądu roślin i zwierząt.

Po referatach odbyła się dyskusja, w której poruszono sprawy przeciążenia młodzieży, hodowli szkolnych, podręczników w liceum i przyjęto zaproponowane przez prelegentów wnioski. Po przerwie p. Kownas podał przykładowo „Rozkład materiału z nauki dziedziczności w liceum mat.-fizycznym i humanistycznym”, a p. Szemiako pokazał pomoce szkolne do nauki o dziedziczności i wyjaśnił ich zastosowanie. Ze względu na wielką wartość tych pomocy wyrażono życzenie, ażeby prelegent zaznajomił z nimi szerszy ogół nauczycieli biologii przez opublikowanie ich w „Metodyce Biologii”.

*

Zjazd Opiekunów Szkolnych Kół Krajoznawczych w Wilnie.

W dniu 4 marca rb. odbył się w Wilnie w lokalu Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego II-gi Zjazd Opiekunów Szkolnych Kół Krajoznawczych z terenu Okręgu Szk. Wil.

W zjeździe wziął udział delegat Zarządu Głównego P. T. K. p. J. Kołodziejczyk oraz 19 opiekunów(ek) Kół Krajoznawczych z nast. miejscowości: Wilna, Brasławia, Dżisny, Grodna, Lidy, Mołodeczna, Postaw, Wołożyna, Świecian i Świsłoczy.

Porządek obrad obejmował:

- 1) referat o Zułowie — Dyrektora dr W. Studnickiego,
- 2) sprawozdanie opiekunów (ek) szkolnych Kół Krajoznawczych z pracy w Kołach,
- 3) organizacja letnich obozów krajoznawczych dla młodzieży szkolnej,
- 4) zjazd z okazji 20-lecia szkolnych kół krajoznawczych w Warszawie w dniach 18—21 maja 1939 r.

Ze sprawozdań wynika, że w ciągu ub. roku szk. ilość szkolnych kół krajoznawczych znacznie wzrosła. Praca młodzieży idzie w 2 kierunkach: gromadzenia materiałów ludoznawczych (opracowywanie kwestionariuszy, kompletowanie zbiorów) oraz przygotowywanie się do wyjścia w teren w okresie letnim poprzez urządzenie pogadanek.

Delegat Zarządu Głównego p. Kołodziejczyk szczegółowo poinformował zebranych o programie zjazdu młodzieży szkolnych kół w Warszawie, przygotowywanych imprezach oraz kosztach (4 dni pobytu w Warszawie 15 zł + przejazd).

*

Egzaminy dojrzałości.

W kwietniu zorganizowano Komisje do przeprowadzenia zwykłych egzaminów dojrzałości w liceach ogólnokształcących państwowych i prywatnych z prawami oraz egzaminów na podstawie regulaminu egzaminów dojrzałości dla eksternów w liceach bez praw.

Pogadanki o wyborze zawodu.

Wydział II w porozumieniu z Wydziałem Szkół Zawodowych oraz Poradnią Zawodową w Wilnie (ul. Biskupia 9) organizuje w poszczególnych szkołach ogólnokształcących i zawodowych szereg odczytów o wyborze zawodu dla uczniów czwartych klas gimnazjalnych oraz dla klas licealnych. Odczyty wygłaszają specjaliści (nauczyciele, adwokaci, inżynierowie, wojskowi, lekarze itp.). Nadto wygłasza się w Radio Wileńskim pogadanki orientujące młodzież oraz rodziców o różnych typach szkół zawodowych, warunkach przyjmowania, o egzaminie dojrzałości i i.

Szkolnictwo zawodowe.

W Wydziale Szkolnictwa Zawodowego przepracowuje się obecnie plany finansowo-gospodarcze szkół prywatnych, otrzymujących zasiłki z funduszu specjalnego.

Poza tym przeprowadza się prace związane z organizacją egzaminów końcowych oraz organizacją roku szkolnego 1939/40.

*

Szkolnictwo rolnicze.

Wędrownie Kursy Rolnicze rozpoczęły kurs zimowo-wiosenny w następujących miejscowościach:

- w pow. brasławskim żeński w Zamoszu, poczta Zamosze,
- w pow. dziśnieńskim żeński w Dokszycach, poczta Dokszyce,
- w pow. oszmiańskim żeński w Radziunach, poczta Oszmiana,
- w pow. nowogródzkim żeński w Zapolu, poczta Korelicze,
- w pow. nieświeskim żeński w Kaczanowiczach, poczta Nieśwież,
- w pow. baranowickim męski w Swojatykach, poczta Swojatyce,
- w pow. wołkowyskim męski w Zenkach, poczta Świsłocz,
- w pow. wołkowyskim żeński w Kuzieliczach, poczta Podorosk.

*

Na skutek zarządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. Kuratorium przejmuje od Dyrekcji Lasów Państwowych pod swój zarząd majątki państwowe, gdzie są czynne publiczne (sejmikowe) roczne szkoły rolnicze. Dotyczy to majątków Antonowa, Berdówki, Kuszelewa i Kulowa.

*

Ilość uczniów w rocznych szkołach rolniczych na dzień 1 marca 1939 r. wynosiła: w 9 szkołach męskich 278 uczniów, w 5 szkołach żeńskich 214 uczennic — razem w 14 szkołach 492 uczniów(nic).

*

Oświata Pozaszkolna.

Szatnia teatralna Wileńskiego Związku Teatrów i Chórów Ludowych.

Szatnia powstała w roku 1932. Obecnie ma do dyspozycji 2155 sztuk kostiumów, w czym 180 szt. ludowych, 150 szt. żołnierskich i 1825 szt. stylowych.

Kostiumy wypożyczane są zespołom teatralnym ludowym (amatorskim), pracującym bądź samoistnie, bądź przy organizacjach społecznych, lub przy szkołach. Działalnością swoją obejmuje szatnia wojew. wileńskie, nowogródzkie i cztery powiaty wojew. białostockiego.

Korzystało z Szatni w 1938 r. — 57 zespołów członków oraz 15 zespołów teatralnych nie będących członkami Związku.

W r. 1938 wypożyczono ogółem 1482 komplety, z czego uzyskano 1086 zł. dochodu. Koszt wypożyczenia jednego kompletu wynosi: dla członków od 50 groszy do 1 zł, dla nieczłonków od 1 zł do 1 zł 50 gr.

Nad rozwojem Szatni i jej uzupełnieniem czuwa Sekcja Szatniana, która została zorganizowana przez Sekcję Rękodzielniczą przy Stowarzyszeniu Nauczy-

cieli Szkół Zawodowych w Wilnie z p. H. Staromiejską na czele jako przewodniczącą Sekcji Szatnianej.

W roku bieżącym uzupełniono szatnię 25 nowymi kompletami, a mianowicie: jasełkowych kompletów uszyto dla 13 osób, śląskich m. 3 komplety, dam. 3 kompl. = 6 kompl., łowickich m. 1 komplet, dam. 1 kompl. = 2 kompl., krakowskich damskie 4 komplety = 4 kompl.

W najbliższej przyszłości Szatnia zamierza otworzyć swoje filie w Nowogródku, Grodnie i Świącianach.

*

Zakończenie prac na kursach dla przedpoborowych.

W pierwszej połowie m-ca kwietnia zakończone zostały prace na kursach dokształcających dla przedpoborowych. Zakończenia te w większości wypadków miały charakter uroczysty. Złożyły się na nie różnego rodzaju imprezy, w czasie których wręczano zaświadczenia słuchaczom kursów w obecności miejscowego społeczeństwa i zaproszonych gości.

Kursy dokształcające dla przedpoborowych w punktach bezszkolnych, na których pracują nauczyciele, zatrudnieni z funduszy Pomocy Zimowej Bezrobotnym, jeszcze trwają i zakończone zostaną z końcem maja lub w pierwszej połowie czerwca rb.

*

Dokształcanie bibliotekarzy.

Zgodnie z przewidzianym przez Kuratorium planem dokształcania bibliotekarzy na b. r. szkolny dotychczas odbyły się już trzy czterodniowe kursy bibliotekarskie: w Świącianach — o 28 słuchaczach dla powiatów: brasławskiego, postawskiego i święciańskiego, w Wilnie — o 28 słuch. dla oszmiańskiego, lidzkiego i wil.-trockiego oraz w Grodnie — o 51 słuchaczach, dla powiatów grodzieńskiego, augustowskiego i suwalskiego. Ogółem w tych powiatach, na liczbę 115 istniejących bibliotek gmin wiejskich i miejskich, otrzymało na kursach wstępne przeszkolenie 107 bibliotekarzy. Samorządy terytorialne wykazały duże zainteresowanie kursami, obsyłając je należycie swoimi kandydatami. Słuchacze zdobyli na kursach przede wszystkim szereg praktycznych wiadomości z zakresu organizowania bibliotek, techniki pracy bibliotecznej i doboru książek.

*

Wizytacja oświaty pozaszkolnej.

W czasie od 27.III do 4.IV rb. wizytował Oddział O. P. Kuratorium oraz placówki oświatowe w powiatach: lidzkim, wołożyńskim i nowogródzkim p. Janiczek Józef, ministerialny wizytator szkół. Podczas wizytacji zwracano szczególniejszą uwagę na zagadnienia: kursów dla przedpoborowych, dokształcania bibliotekarzy oraz na akcję teatrów i chórów ludowych.

*

Koła Młodzieży P. C. K. na terenie Okręgu Wileńskiego P. C. K.

Żywotność wykazały 174 Koła młodzieży szkolnej, które liczą 9108 członków. Roczne dochody tych

Kół — zł 5.481,37. Koła przeprowadziły 234 konkursy czystości, zorganizowały kursów z ratownictwa — 39, wygłosiły 1206 pogadanek na temat krzewienia higieny. 124 Koła posiadają apteczki, 64 — własne fryzjerie. Wszystkie Koła roztaczały opiekę nad urządzeniami higienicznymi szkoły, wyznaczały dyżury, komisje kontrolujące czystość klas itp. Praca społeczna na podstawie 174 sprawozdań przedstawia się następująco:

akcję dożywiania prowadziły	92	Koła
pomocy koleżeńskiej udzielało	138	„
odwiedzało chorych	58	„
zorganizowało „gwiazdkę“ i „święcone“	100	„
opiekę nad grobami prowadziło	100	„
przedstawienia dochodowe zorganizowało	53	„
„Czyn Młodzieży“ prenumeruje	113	„

pomocy podczas katastrof udzieliło	57	Koła
opiekę nad przyrodą roztaczało	136	„
obchód „Dnia Matki“ zorganizowało	108	„
udział w „Tygodniu P.C.K.“ brało	108	„
obchody narodowe zorganizowało	99	„
albumów wysłało	9	„
listów	409	„

Na terenie m. Wilna były czynne trzy świetlice — jedna międzyszkolna przy zauł. Franciszkańskim, druga przy Szkole Powsz. Nr 7 — trzecia przy Szkole Powsz. Nr 30. Młodzież szkolna bardzo chętnie uczęszczała do świetlic. Zadaniem świetlic było zgromadzenie jak największej ilości młodzieży niezamożnej, danie jej możliwości spokojnego odrobienia lekcyj i kulturalnego spędzenia czasu.

*

KOMUNIKATY NIEURZĘDOWE.

Obozy, kursy i wycieczki nauczycielskie organizowane przez Komisję Wycieczkową Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego w czasie wakacyj letnich 1939 r.

1. Nauczycielskie obozy wodne nad jeziorem Narocz.

Komisja Wycieczkowa Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego w celu umożliwienia racjonalnego spędzenia wakacyj letnich dla nauczycielstwa i pracowników oświatowych organizuje w okresie wakacyj letnich roku bież. w lokalu Szkolnego Schroniska Wycieczkowego nad jeziorem Narocz (największe jezioro w Polsce) nauczycielskie wypoczynkowe obozy wodne.

Schronisko położone jest nad samym brzegiem jeziora i wokół otoczone jest lasami sosnowymi, posiada budynek mieszkalny z pomieszczeniem w dużych salach i pokojach, z widokiem na jezioro, świetlicę, radio i telefon, oraz osobny budynek gospodarczy z kuchnią i jadalnią. Własna elektrownia na miejscu.

Przy Schronisku jest plaża, basen do pływania, boisko do gier sportowych, plac tenisowy, kajaki, łódzie, żaglówki i łódź motorowa.

Odbywać się będzie w kompletach codziennie rano gimnastyka, organizowane będą gry sportowe: siatkówka, koszykówka, tenis i nauka pływania pod kierownictwem wykwalifikowanych instruktorów (ek).

Dojazd do stacji kolejowej Narocz (bocznica na linii Wilno — Królewszczyzna). Od stacji do Schroniska 5 minut drogi. Czas przejazdu koleją z Wilna 4 godziny, autobusem 3 godziny,

Dla ułatwienia wzięcia udziału większej ilości osób ustala się następujące okresy korzystania:

- I okres: 1.VII do 15.VII rb. (14 dni);
- II okres: 15.VII do 29.VII rb. (14 dni);
- III okres: 29.VII do 12.VIII rb. (14 dni);
- IV okres: 12.VIII do 26.VIII rb. (14 dni).

Ryczałtowa opłata za korzystanie z jednego okresu wynosi 6 zł wpisowe i 36 zł (trzydzieści sześć złotych) za kosztą mieszkania w sali i utrzymanie całkowite (posiłki trzy razy dziennie: śniadanie, obiad i kolacja).

Opłacający ryczałtowo za cały okres korzystają bezpłatnie codziennie: z 1 godziny gimnastyki, 1 godziny nauki jazdy kajakiem, 1 godziny nauki pływania i z 2 godzin zespołowych gier sportowych.

Można zapisywać się na jeden okres, bądź też na kilka, podając dokładnie, z których okresów chce się korzystać.

Osoby, które chcą spędzić lato nad jeziorem Narocz, winny przesłać w terminie do 10.VI 1939 r. zgłoszenie do Komisji Wycieczkowej K. O. Szk. w Wilnie, ul. Wolana 10, oraz wpłacić za pośrednictwem P. K. O. na nr 700.002 (konto Komisji Wycieczkowej K. O. S. Wil.) jednocześnie wpisowe po 6 zł za każdy okres.

Opłatę za utrzymanie i mieszkanie uiszcza się jednorazowo zgóry w pierwszym dniu pobytu w schronisku.

W razie wcześniejszego wyjazdu przy opłatach ryczałtowych nie zwraca się żadnej należności.

Do zgłoszenia należy dołączyć znaczek za 25 groszy na odpowiedź, oraz dowód wpłacenia wpisowego (odcinek P. K. O.). Przesłane zgłoszenia bądź zapytania bez znaczka za 25 gr pozostaną bez odpowiedzi.

Uczestnicy (czki) obozów wodnych przy przejazdach korzystają ze zniżki z ulgą w wysokości 50%. Zaświadczenie wydane na zniżkę uprawnia do wykupienia biletów ulgowych bezpośrednio na stacji kolejowej (III bądź II kl. i na pociągi pośpieszne).

Rozkład pociągów nad Narocz: I. Wyjazd z Wilna o godz. 6 m. 30*, 8 m. 35, 15 m. 30. Przyjazd nad Narocz o godz. 9 m. 26, 12 m. 08, 19 m. 50.

II. Powrót z Narocza o godz.: 1 m. 07, 18 m. 20, 20 m. 04*. Przyjazd do Wilna o godz.: 6 m. 10, 22 m. 22, 23 m. 05.

2. Nauczycielski kurs żeglarski nad jeziorem Narocz.

Komisja Wycieczkowa Kuratorium Okr. Szk. Wileńskiego organizuje kurs żeglarski,

- 1) w czasie od 3 lipca do 29 lipca rb.,
- 2) w czasie od 2 sierpnia do 27 sierpnia rb.

Kurs organizowany będzie w dwu grupach: męskiej i żeńskiej o dwu stopniach, dla zaawansowanych w żeglarstwie i osobno dla początkujących.

Program kursu obejmuje: codzienną gimnastykę, wiosłowanie w kajakach, pływanie, żeglarstwo i zespołowe gry sportowe.

Zakwaterowanie i utrzymanie w Szkolnym Schronisku Wycieczkowym nad jeziorem Narocz, dojazd do st. kol. Narocz (bocznica na linii Wilno—Królewszczyzna), od stacji do Schroniska 5 min. drogi. Opłata za utrzymanie i mieszkanie w czasie kursu 60 zł i wpisowe — 10 zł za korzystanie z taboru żeglarskiego i na koszt organizacyjne kursu.

Wpisowe należy wpłacać za pośrednictwem P. K. O. na nr 700.002, na konto Komisji Wycieczkowej K. O. Szk. Wil.

Zgłoszenia wraz z dowodem wpłacenia wpisowego (odcinek P.K.O.) należy przysyłać bez-

pośrednio do Komisji Wycieczkowej K. O. S. Wil., ul. Wolana 10, w terminie do 10 czerwca rb.

Uczestnicy (czki) przy przejazdach korzystają ze zniżki w wysokości 50% ulgi kolejowej.

Zaświadczenie wydane na zniżkę uprawnia do wykupienia biletu ulgowego bezpośrednio na stacji kolejowej (III bądź II kl. i na pociągi pośpieszne).

3. Wycieczki krajoznawcze po wojew.: wileńskim, nowogródzkim i białostockim.

Komisja Wycieczkowa Kuratorium Okr. Szk. Wileńskiego organizuje wycieczki:

I. Po terenie wojew. wileńskiego wg trasy: Wilno, Werki, Zielone Jeziora, Troki, Zułów, Narocz, Braślaw i Wilno. Termin od 1 do 10 lipca rb. Początek i koniec wycieczki w Wilnie. Zbiórka w Szkolnym Domu Wycieczkowym pod Górą Trzykrzyską, ul. Królewska 8. Opłata za całość kosztów 40 złotych od osoby;

II. Po terenie województwa białostockiego wg trasy: Grodno, Druskieniki, Augustów, Serwy, Suwałki, Wigry, Mosty i Białowieża. Termin od 11 do 20 lipca rb. Początek wycieczki w dniu 11 lipca rb. w Grodnie. Zbiórka w Szkolnym Schronisku Wycieczkowym w Grodnie, ul. Akademicka 10. Zakończenie wycieczki w Białowieży. Opłata za całość kosztów 40 zł od osoby;

III. Po terenie wojew. nowogródzkiego wg trasy: Nowogródek, Szlak Mickiewiczowski: Czombrów, Woroncza, Tuhanowicze, Horodyszcz—Świtez, a następnie Mir i Nieśwież. Termin od 21 do 30 lipca rb. Początek wycieczki w dn. 21 lipca rb. w Nowogródku. Zbiórka w Szkolnym Schronisku Wycieczkowym, ul. Słonimska 52. Zakończenie w Nieświeżu. Opłata za całość kosztów 40 zł od osoby.

Przejazdy w czasie wycieczki odbywać się będą głównie koleją, a poza tym autobusem, statkiem i końmi. Piesze przemarsze nie są przewidziane.

Koszta otrzymania, noclegów, zwiedzania i przejazdu przez wymienione miejscowości — 35 zł oraz wpisowe 5 zł na ogólne koszty organizacyjne. Ogólny koszt każdej wycieczki — 40 zł (czterdzieści złotych).

Wpisowe należy wpłacać za pośrednictwem P.K.O 700.002, na konto Komisji Wycieczkowej K. O. Szk. Wil.

Zgłoszenia wraz z dowodem wpłacenia wpisowego (odcinek P.K.O.) należy przysyłać bez-

* Kursuje tylko w dni świąteczne.

pośrednio do Komisji Wycieczkowej K. O. Szk. Wil. w Wilnie ul. Wolana 10, w terminie do 10 czerwca rb.

Uczestnicy(czki) przy przejazdach do Wilna i w powrotnej drodze korzystają ze zniżki w wysokości 50%.

Zaświadczenie, wydane na zniżkę 50%, uprawnia do wykupienia biletów ulgowych bezpośrednio na stacji kolejowej (jest to większa zniżka, niż ta, z której korzysta nauczycielstwo przy zwykłych przejazdach za legitymacją służbową). Przejazd może nastąpić III bądź II klasą i pociągami pośpieszными.

4. Wycieczki krajoznawcze.

Komisja Wycieczkowa K. O. S. Wil. organizuje dla nauczycielstwa w okresie wakacji szkolnych następujące wycieczki:

1) **Wycieczka nad morze.** Uczestnicy(czki) wycieczki zwiedzą Wilno, Warszawę, Płock, Toruń, Gdynię i Gdańsk. Przejazdy z Warszawy do Płocka a następnie z Tczewa do Gdyni odbędą się statkiem, a inne trasy koleją. Termin wycieczki od 3 do 12 lipca rb.

Koszta obejmujące przejazdy kolejowe, statkiem, noclegi, wyżywienie i koszta zwiedzania wynoszą od osoby 60 zł (sześćdziesiąt złotych).

2) **Wycieczka naokoło Polski.** Uczestnicy zwiedzą Wilno, Lwów, Kraków, Zakopane, Katowice, Poznań, Toruń, Gdańsk, Gdynię, Łódź i Warszawę. Termin wycieczki od 3 do 22 lipca rb. Koszt, obejmujący przejazd koleją, wyżywienie, noclegi i zwiedzanie wynosi od osoby 120 złotych (sto dwadzieścia zł).

Osoby, które chcą wziąć udział w wycieczce, powinny przesłać w terminie do 5 czerwca zgłoszenie bezpośrednio do Komisji Wycieczkowej K.O.S. Wil. w Wilnie, ul. Wolana 10 (tel. 20-93), oraz wpłacić 20 zł (dwadzieścia zł) jako część opłaty na wycieczkę. Pieniądze należy wpłacać za pośrednictwem P. K. O. na nr 700.002, konto Komisji Wycieczkowej K. O. S.).

Dowód wpłacenia pieniędzy należy dołączyć do zgłoszenia. Pozostałą należność wpłaca się w pierwszym dniu wycieczki. Koszta wycieczki obejmują przejazd od Wilna poprzez wszystkie wymienione miejscowości do Wilna, gdzie następuje rozwiązanie wycieczki.

Uczestnicy przy przejazdach do Wilna i w powrotnej drodze korzystają ze zniżki w wysokości 50% (jest to większa zniżka, niż ta, z któ-

rej korzysta nauczycielstwo przy zwykłych przejazdach za legitymacją służbową). Zaświadczenie wydane na zniżkę 50% uprawnia do wykupienia biletów ulgowych bezpośrednio na stacji kolejowej (III bądź II kl. i na pociągi pośpieszne).

Komisja Wycieczkowa Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego w Wilnie, ul. Wolana 10, tel. 20-93, konto P.K.O. nr 700002.

Wilno, dnia 27 kwietnia 1939 r.

*

Zakład Ociemniałych w Bydgoszczy.

Pomorski Wojewódzki Związek Komunalny (Starostwo Krajowe Pomorskie) utrzymuje i prowadzi w Bydgoszczy Zakład Ociemniałych, przeznaczony dla szkolenia ociemniałych chłopców i dziewcząt w wieku od 6—20 lat.

W zakładzie tym ociemniała młodzież od 6 do 15 roku życia pobiera naukę szkolną w zakresie 7-mio klasowej szkoły powszechnej III-go stopnia. Po ukończeniu nauki szkolnej kształci się młodzież zależnie od zamiłowania i zdolności w rzemiośle np. w koszykarstwie, szcnotkarstwie, w pracach igliczarskich, i innych zawodach np. w muzyce, w strojeniu i naprawie fortepianów, w zawodzie organistowskim itp. Równoległe z nauką w rzemiośle uczęszcza młodzież do szkoły doksztalającej zawodowej. Zakończeniem nauki w rzemiośle jest egzamin czeladniczy składany przez wychowanków przed osobną komisją mianowaną przez Izbę Rzemieślniczą. Jednostki obdarzone wybitnymi zdolnościami skierowuje się do szkół średnich.

Tym sposobem zakład wychowuje i kształci młodzież, która w przyszłości nie tylko że nie będzie ciężarem społeczeństwa i dobroczynności publicznej, ale pożytecznymi członkami Narodu i Państwa.

Szkolenie wychowanków odbywa się pod kierownictwem nauczycieli i instruktorów specjalistów. Opiekę duchową nad wychowankami sprawuje ksiądz prefekt. Troska o zdrowie wychowanków spoczywa w ręku lekarza zakładowego.

Zakład Ociemniałych w Bydgoszczy ma charakter zakładu przeznaczonego do wychowania i kształcenia młodzieży pochodzącej z województwa pomorskiego. Jednak Starostwo

Krajowe Pomorskie w Toruniu, zdając sobie sprawę z doniosłości szkolenia niewidomych, postanowiło udostępnić swój zakład także młodzieży z innych województw.

Wnioski o przyjęcie należy nadsyłać do Starostwa Krajowego Pomorskiego w Toruniu każdego roku najpóźniej do dnia 15 lipca.

Informacji w sprawie wysokości opłat za szkolenie i utrzymanie udziela Starostwo Krajowe Pomorskie Toruń, ul. Fosa Staromiejska 1.

*

Komunikat

Poleskiej Komisji Okręgowej Kół Młodzieży P.C.K. w Brześciu n. Bugiem *).

Poleska Komisja Okręgowa Kół Młodzieży P. C. K. zwraca się do P. P. Opiekunów(ek) z prośbą o dołożenie wszelkich starań, by obchód przypadających w r. b. rocznic 75-lecia Czerwonego Krzyża i 20-lecia Polskiego Czerwonego Krzyża zorganizowano w miarę możliwości w okresie dorocznego „Tygodnia P. C. K.“ tj od 1-go do 10-go czerwca br.

Nie chcąc krępować inicjatywy Kół Mł. P. C. K. przy ustalaniu programów uroczystości prosimy jednak, by Koło, jak wszystkie Koła w kraju:

- 1) zorganizowało dla uczeni swej szkoły odczyt lub pogadankę na temat historii i działalności Czerwonego Krzyża, ze specjalnym uwzględnieniem historii i zakresu działania Polskiego Czerwonego Krzyża;
- 2) zorganizowało akademie dla starszego społeczeństwa (zwłaszcza na wsiach) z wezwaniem do zapisywania się na członków P. C. K.;
- 3) urządziło uroczyste zawieszenie w Kole portretu twórcy Czerwonego Krzyża Henryka Dunant'a;
- 4) ożywiło korespondencję międzyszkolną zarówno krajową, jak międzynarodową, przez wykorzystanie do niej tematów związanych z działalnością Koła i obchodami.

Niezależnie od tego, celem upamiętnienia tych rocznic Koło winno udoskonalić swą pracę zarówno przez dokonanie przez Koło jakiegoś specjalnego czynu zbiorowego, jak też przez zachęcenie poszczególnych członków do wybitnych czynów indywidualnych.

W związku z powyższym zawiadamiamy: ad p. 1 i 2: jest w opracowaniu wydawnictwo „Historia Czerwonego Krzyża“ w przystosowaniu dla młodzieży, które będzie mogło być użyte jako materiał do obchodów. Historia Czerwonego Krzyża ukaże się w druku w kwietniu rb.

ad p. 3: kwietniowy numer „Czynu Młodzieży P. C. K.“, poświęcony jubileuszowi Czerwonego Krzyża, zawiera portret Henryka Dunant'a jako bezpłatną premię dla prenumeratorów.

Komisja Okręgowa prosi P. P. Opiekunów (ki) o przedstawienie programu obchodu 75-lecia Czerwonego Krzyża i 20-lecia Polskiego Czerwonego Krzyża swym władzom szkolnym i uzyskanie ich poparcia dla niego, a także o nawiązanie kontaktu z innymi organizacjami młodzieżowymi, celem wykorzystania okresu jubileuszowego dla spopularyzowania idei i zadań Czerwonego Krzyża i podniesienia pracy Kół Młodzieży P. C. K.

W związku z powyższym Komisja Okręgowa Kół Młodzieży P. C. K. podaje do wiadomości warunki konkursów ogłoszonych przez Komisję Główną i Okręgową:

Konkurs I.

Konkurs ogłoszony przez Komisję Główną na zdobycie przez Koło Młodzieży P. C. K. największej ilości członków dorosłych, przewiduje na Poleski Okręg P. C. K. 3 nagrody w postaci:

I-sza nagroda biblioteczka wydawnictw P.C.K.,
II-ga nagroda apteczka wycieczkowa,
III-cia nagroda komplet higieniczny.

Poświadczony przez oddziały Oddział P.C.K. imienne wykazy osób nowozapisanych a skooptowanych przez Koło Młodzieży P. C. K. należy przesłać drogą służbową (przez Zarząd Oddziału) pod adresem Komisji Okręgowej Kół Młodzieży P. C. K. (Brześć n. B. ul. Zygmuntowska Nr 74) najpóźniej do dnia 15 czerwca br.).

*). Do Poleskiego Okręgu P. C. K. należą z terenu Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego nast. powiaty: baranowicki, nieświeski, nowogródzki, słonimski i stołpecki. (Patrz str. 171).

Konkurs II-gi.

Konkurs ogłoszony przez Poleską Komisję Okręgową Kół P. C. K.:

W konkursie tym mogą wziąć udział wszystkie Koła Młodzieży P.C.K. z terenu Poleskiego Okręgu P. C. K. nadsyłając prace (eksponaty) na wystawę okręgową w Brześciu n. Bugiem.

Eksponatem na wystawę może być każda przez Koło wykonana praca, która ma jakąś łączność z zagadnieniami P. C. K.; mogą to więc być: prace ręczne, bielizna osobista, pościelowa, stołowa, mogą być ubrania, przedmioty do utrzymania higieny, porządku, estetycznego wyglądu dziecka i wnętrza, pomoce naukowe, szczególnie do ćwiczeń cielesnych (piłki, różne gry itp.), plakaty, afisze propagandowe, wykresy, przedmioty z korespondencji, a więc — listy, albumy, lalki, przedmioty regionalne, zbiory fotografii itp. (do albumu winien być dołączony

list do Koła, dla którego album jest przeznaczony).

Za najpiękniejszy eksponat przyznana jest jako I-sza nagroda — głowica do sztandaru Koła Mł. P.C.K., lub (jeśli Koło posiada sztandar) aparat fotograficzny.

Termin nadsyłania eksponatów nie przekraczalnie do dnia 20 maja br. pod adresem: Komisja Okręgowa Kół Młodzieży P.C.K. w Brześciu n.B., ul. Zygmuntowska nr 74, z napisem „praca konkursowa“.

Jednocześnie zwracamy uwagę P.P. Opiekunów na konkurs ogłoszony przez Komisję Gł. P. C. K. i Redakcję „Czynu Młodzieży P.C.K.“ (patrz „Czyn Młodzieży P. C. K.“ Nr 7, marzec rb.) z powodu licznych i cennych nagród.

Inspektor Okręgu P. C. K.

(—) St. Dowbor.

Przewodnicząca Komisji Okr.

(—) M. Sobieniecka

*

Nadesłane wydawnictwa.

Nakładem Komendy Głównej Junackich Hufców Pracy w Warszawie wydano instruktywną broszurkę **Tadeusza Poźniaka** pt. *Rachunkowość Junackich Spółdzielni Pracy*, która może być z pożytkiem wykorzystana przez szkolne spółdzielnie i sklepiki. Treść: 1) Uwagi o rachunkowości, 2) Prowadzenie ksiąg — księga magazynowa, kalkulacyjna, wykonanych robót, robocizny, dziennik - główna, 3) Sporządzanie bilansu.

*

Konstanty Pietkiewicz. *Nauka pływania*, str. 320. Ilustr. 138. Wydawnictwo „Nasza Księgarnia“, Warszawa 1938.

Praca ujęta jest jako podręcznik metodyczny dostosowany do warunków szkolnych i przeznaczony przede wszystkim dla nauczycieli i uczniów; poprzedza ją słowo wstępne wizytatora Min. W. R. i O. P. M. Krawczyka, który m. in. mówi: „Jest to doskonały zbiór wszystkich potrzebnych do nauczania pływania ćwiczeń; wszystkich wskazówek zmierzających do jak najlepszego przeprowadzenia lekcji pływania...“

Podręcznik ujęty jest w 2 częściach. I część obejmuje rozważania, związane z wartością wychowawczą pływania jako obowiązkowego przedmiotu nauczania w szkole, metodę nauczania, tereny do nauki pływania i przybory pomocnicze oraz wskazówki i przepisy higieniczne. II część obejmuje zasób materiału, który ujęty jest w 3 stopniach nauczania.

Pierwszy stopień nauczania, przez odpowiednie ze-

stawienie materiału ćwiczebnego doprowadza do umiejętności utrzymywania się na wodzie. Materiał ćwiczebny na tym stopniu składa się z działu „ćwiczeń ogólnie oswajających“ i z działu „ćwiczeń specjalnych“. W pierwszym — są zawarte zabawy i ćwiczenia w wodzie o charakterze zabawowym; autor oparł go o materiał ćwiczebny gimnastyki, gier i zabaw wskazując jednocześnie na sposoby jak nauczyciel może samodzielnie ćwiczenia te dobierać i rozbudowywać. W drugim dziale są zestawione ćwiczenia o charakterze bardziej ścisłym, które na podstawie osiągniętych (przez I dział ćwiczeń) wyników — wprowadzają ćwiczących w stadium swobodnego utrzymywania się na wodzie.

Drugi stopień — naucza poprawnego, stylowego pływania w każdej pozycji ciała, a więc na piersiach, plecach, boku oraz w postawie pionowej. Są tu uwzględnione najważniejsze sposoby pływania, a więc kraul, żabka i pływanie ratownicze.

Trzeci stopień nauczania usprawnia umiejętności pływackie i podnosi je do perfekcji przez odpowiedni stylowy i kondycyjny trening, naukę startów, nawrotów, nurkowania, skoków do wody, ratownictwa i piłkę wodną.

Poszczególne stopnie nauczania dostosowane są do właściwości fizycznych jak i psychicznych poszczególnych okresów rozwojowych młodzieży.

Układ poszczególnych działów pływania uwzględnia najpierw opis tego działu, a potem metodę nauczania wraz z obszernym, odpowiednio dobranym ma-

terialem ćwiczebnym. Materiał nauczania jest bogato ilustrowany, rysunki podane są przeważnie w sposób filmowy. Opisy działów są wszechstronne, a mimo to zwięzłe, jasne bez niedomówień uwzględniają one również elementy zawodnicze, które dzisiaj młodzież pasjonują.

Praca jest cennym wkładem w polskiej literaturze wychowania fizycznego. Jest to pierwszy podręcznik pisany wyłącznie dla szkoły i to z dużą znajomością jej warunków i potrzeb. Podręcznik poza wskazówkami metodycznymi i wychowawczymi, które przewijają się przez wszystkie rozdziały, daje nauczycielowi niezwykle bogaty zasób materiału, który umożliwia nauczanie pływania przez wszystkie lata szkolne w sposób systematyczny, ciągły, wesoły i stale uroz-

maicony. Ćwiczenia te mają też i ogólne rozwojowe zadania. Praca jest oparta na współczesnej najlepszej światowej literaturze pływania, na dokładnej znajomości przedmiotu i doświadczeniu pedagogicznym. Strona wychowawcza jest należycie uwypuklona, język poprawny, treść uzgodniona z wytycznymi programów szkolnych.

Potrzeba nauczania i spopularyzowania pływania jako niezbędnej umiejętności w życiu jest bardzo wielkiej wagi, wypełnienie tego zadania znakomicie ułatwia ten podręcznik, to też powinien on się znaleźć w rękach każdego wychowawcy fizycznego, zarówno w szkole powszechnej jak i średniej oraz w każdej bibliotece szkolnej.

*

SPIS KSIĄZEK

nabytych przez Centralną Bibliotekę Pedagogiczną przy K. O. S. Wil. w Wilnie w marcu 1939 r.

Pedagogika i dydaktyka.

- Adamski S.** Szkoła wedle nauki Kościoła i uchwał Synodu. Katowice 1939.
- Douczenie się uczniów szkoły powszechnej w celu przejścia do szkoły wyższego typu. W-wa 1938. Education Review. Volume LXXI—II—1926 New York.
- Ehrenfeucht W.** Nauczanie anatomii. Wilno 1939.
- Greenleaf W.** College Salaries, 1936. Washington 1937.
- Hombrook R.** Aviation in the public Schools. Washington 1936.
- John W.** William T. Harris 1835—1935. Washington 1937.
- Lombard E.** Essentials in Home and School Cooperation. Washington 1937.
- Milenkiewicz J.** Zasady samokształcenia nauczyciela — bibliografia. Wilno 1939.
- Miśkiewicz W.** Czego i jak uczą niższe męskie szkoły rolnicze. W-wa 1939.
- Nauka początkowego czytania, pisania i rachunków. W-wa 1811.
- O polską szkołę średnią — pamiętnik II Zjazdu Dyrektorów polsk. szkół prywatnych 1937. Warszawa 1938.
- Piekara A.** Praca indywidualna uczniów w szkole średniej. Wilno 1938.
- School Science and Mathematics. Volume VIII, XI—1908 i 1911. Chicago.
- Situation de l'enseignement supérieur donné aux frais de l'État. Bruxelles 1929.
- Stan szkolnictwa w Okręgu Szk. Lwowskim —1937-38. Lwów 1938.
- Witwicki M.** Upominek ojca z podróży... tudzież ...o edukacji... Petersburg 1836.
- Wskazania programowe dla nowoorganizowanych szkół powsz. St. I. W-wa 1938.
- Wskazania programowe dla szkół powsz. zmieniających stopień organizacyjny. W-wa 1938.

- Wymagania przy egzaminie do kl. I gimnazjum ogólnokształcącego. Warszawa 1938.
- Zeitschrift für Schulgesundheitspflege, Band 25, 28-35; 1912, 1915-22. Leipzig.
- Żuliński T.** Kilka słów w sprawie higienicznej reformy szkół. Kraków 1881.

Filozofia i psychologia.

- Adler A.** Wiedza o życiu. W-wa 1939.
- Chłopcy dorastający, 14—17 lat. W-wa 1939.
- Fassbender M.** Królewski kunszt woli. Poznań 1939.
- Rama-Czaraka Jogi.** Hatha-Joga, nauka Jogów o zdrowiu... W-wa 1922.
- Wallis-Walfisz M.** Wyras i życie psychiczne. Wilno 1939.

Nauki społeczne.

- Chałupnictwo — materiały, uwagi, wnioski. Warszawa 1939.
- Knoll R.** Uwagi o polskiej polityce, 1939. W-wa 1939.
- Rakowski J.** Polityka inwestycyjna i planowanie inwestycji. W-wa 1939.
- Sylwestrowicz M.** Podania żmujdzkie. I—II. W-wa 1894.
- Sztuka ludowa na Litwie i Białej Rusi. W-wa 1913.
- Thugutt S.** Wykłady o spółdzielczości. W-wa 1939.
- Wieś Dobra w powiecie Limanowskim. Kraków 1938.
- Związki samorządowe woj. wileńskiego 1937—38. Wilno 1939.

Nauki stosowane.

- Jęczalik M.** Lekcje kroju ubiorów damskich, dziecięcych... Płock 1938.
- Molicki H.** Piekarstwo polskie. Lwów 1938.
- Radio w Polsce w latach 1935—38. W-wa 1938.
- Vogelsang M.** Wskazówki do korzystania z form. Warszawa 1938.

Sztuki piękne.

- Bujański J.** Autor, aktor i reżyser. Łódź 1939.
Chybiński A. Mieczysław Karłowicz. (1876—1909).
 Warszawa 1939.
Cyprian T. Fotografowanie na śniegu. Poznań 1939.
Iwazkiewicz J. Fryderyk Szopen. Lwów 1938.
Mehoffer J. O naturalizmie i historyzmie Matejki. Kra-
 ków 1939.
Sterling M. Leonardo da Vinci. W-wa 1939.
Sterling M. Michał Anioł. W-wa 1939.

Historia krytyki i literatury.

- Almanach literacki — pod red. Cz. Jankowskiego. Wil-
 no 1926.
Bystroń J. S. Komizm. Lwów 1939.
Fik J. 20 lat literatury polskiej (1918—38) Kraków
 1939.
Kleiner J. Słowacki. Lwów 1939.
Kleiner J. Treść i forma w poezji. W-wa 1922.
Mężyński K. Rosja w wykładach paryskich Mickiewi-
 cza. Poznań 1938.
Papee S. H. Sienkiewicz jako humorysta. Lwów 1939.
Przybyszewski S. Listy, tom II, lata 1906—1917. Listy
 556—1159. W-wa 1938.

Geografia i podróże.

- Alexandrowicz P.** Kraj Smoka — charakter Chińczyka,
 jego zwyczaje. W-wa 1939.

- Beckdorf M.** Das Flussmeer - Forscherarbeit im. Re-
 genwald. Stuttgart 1939.
Brunton P. Ścieżkami Jagów. Lwów 1938.
Gloger Z. Białowieża w albumie. W-wa 1903.
Łączkowski B. Zachodnia brama świata. W-wa 1939.
Ossendowski A. Karpaty i Podkarpacie. Poznań 1939.

Historia i pamiętniki.

- Hoffmanowa K.** Historia powszechna dla płci żeńskiej
 W-wa 1866.
Koitz H. Männer um Pilsudski. Breslau 1934.
Lityński H. Za tundrą jest życie. W-wa 1938.
Oertzen F. Alles oder Nichts - Polens Freiheitskampf
 in 125 Jahren. Breslau. 1934.

Dział ogólny.

- Encyklopedia, Mała, lotnicza — ilustrowany słownik
 lotniczy. W-wa 1938.
 Encyklopedia, Mała polska, T. I—II, A—Z. Leszno 1841.
 Kalendarz dla kobiet na r. 1939. W-wa 1939.
 Nauka polska, jej potrzeby, organizacja, XXIV. W-wa
 1939.
 Rocznik Morski i Kolonialny, 1938. W-wa 1939.
 Rocznik Ziemi Wschodnich, rok V. —1939. W-wa 1939.
 Spis urzędów i instytucyj państwowych Rzeczypospoli-
 tej Polskiej. W-wa 1936.
 Sprawozdanie Polskiej Akademii Umiejętności, Tomy
 24, 31, 32, 33. Kraków 1919. 1926—28.

*

CENTRALNA BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA

PRZY

Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego
 w Wilnie

UL. KRÓLEWSKA 9-1

OTWARTA JEST CODZIENNIE

(prócz świąt uroczystych i pierwszego powszedniego dnia każdego miesiąca)
 od 11-ej do 13-ej i od 17-ej do 20-ej w niedziele od 11-ej do 13-ej.

Adres Redakcji i Administracji: Wilno, Wolana 10, Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego.

Prenumerata roczna Dziennika Urzędowego wynosi 6 złotych, półrocznie 3 zł, kwartalnie 1 zł 50 gr. Cena
 numeru pojedynczego—60 gr. Należność należy wpłacać wyłącznie na konto czekowe P. K. O. nr 703004.

CENA OGŁOSZEŃ: cała strona zł 80, 1/2 str.—zł 45, 1/4 str.—zł 25, 1/8 str.—zł 15.

Wydano z polecenia Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego
 w Drukarni Artystycznej GRAFIKA, Wilno, Tatarska 22, telefon 13-69.

